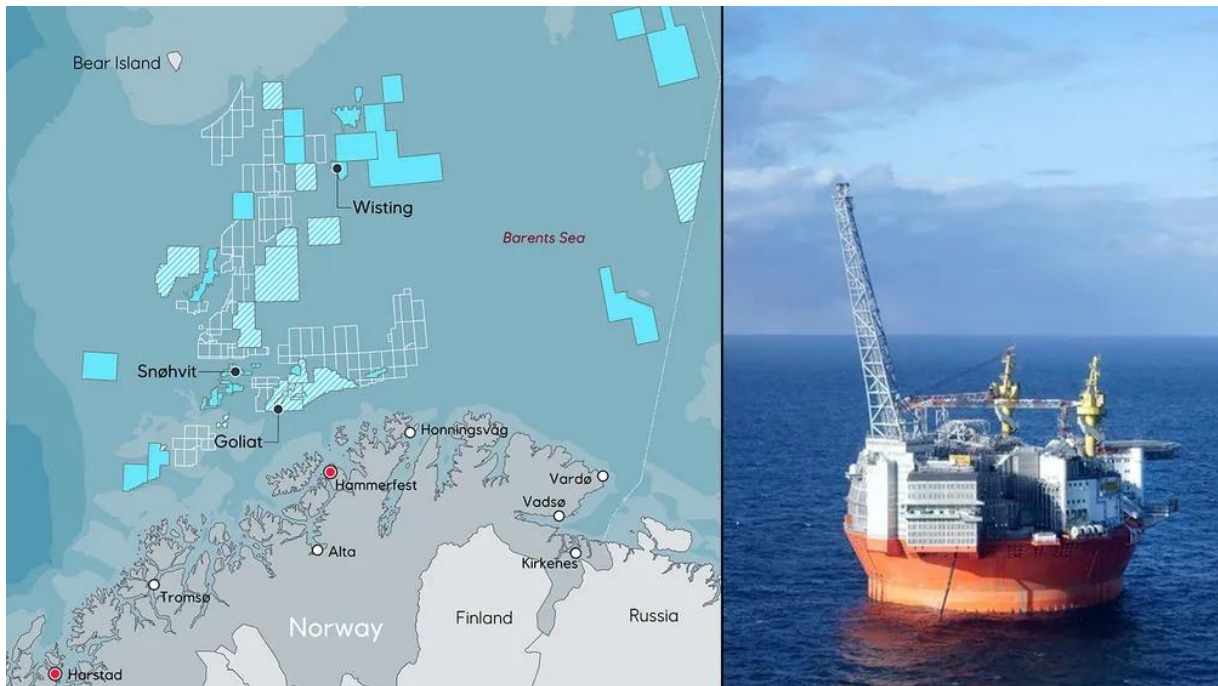

Kampen om klimarisikoforståelsen: en studie av debatten om Wisting feltet

Masteroppgave i Samfunnssikkerhet

Universitetet i Stavanger

Våren 2023

Aurora Lyhus Bastiani

**DET TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE
FAKULTETET
MASTEROPPGAVE**

Studieprogram/spesialisering:
Master i samfunnssikkerhet
- Sikkerhet, planlegging og regulering

Vårsemesteret, 2023
Åpen

Forfatter: Aurora Lyhus Bastiani

Fagansvarlig ved UiS: Ole Andreas Hegland Engen

Veileder: Ole Andreas Hegland Engen

Tittel på oppgaven:

Kampen om klimarisikoforståelsen: en studie av debatten om Wisting feltet

Studiepoeng: 30

Emneord:

Diskursanalyse, petroleumsvirksomhet,
klimarisiko, risk governance,
beslutningsprosess, konsekvensutredning,
føre-var, bærekraftig utvikling, kunnskap og
makt

Sidetall: 83
+ vedlegg/annet: 98

Stavanger, 15. juni

Forord

Med denne ¹masteroppgaven markeres slutten på det toårige masterstudiet i samfunnsikkerhet ved Universitet i Stavanger. Skriveprosessen har vært en lærerik reise hvor jeg har møtt flere spennende utfordringer som jeg tar med meg videre. Det har vært spesielt givende å utforske diskursanalyse som en metodisk tilnærming for første gang og kunne utvikle mine egne figurer i prosessen. Selv om det har krevd betydelig innsats, har det gått overraskende bra og jeg er stolt av det jeg har oppnådd.

Jeg ønsker å rette en spesiell stor takk til min veileder, Ole Andreas Hegland Engen ved institutt for sikkerhet, økonomi og planlegging, for hans konstruktive tilbakemeldinger, tett oppfølging og god faglig støtte gjennom hele prosessen. Videre vil jeg takke familie og venner som har vært gode støttespillere for meg gjennom denne perioden.

Jeg håper min oppgave kan tilføre et nytt perspektiv innenfor petroleumsdebatten og inspirere til ytterligere forskning om hvordan ulike samfunnsaktører forstår klimarisiko.

Aurora Lyhus Bastiani
Stavanger, 15. juni 2023

---

¹ Forsidebildet viser i hvilket geografisk område Wisting feltet er planlagt å bli bygget ut i Barentshavet. Bildet er hentet fra en nettartikkel fra Teknisk Ukeblad (se Viseth, 2021).

Sammendrag

De siste årene har utvidelse av petroleumsvirksomhet i Barentshavet vært et omdebattert tema, parallelt med debatten om å tilpasse seg de globale klimaendringene og sikre en bærekraftig utvikling. Wisting feltet er et planlagt oljefelt i Barentshavet som har skapt et stort samfunnsengasjement hos en rekke aktører, hvor både petroleumsforkjempere og petroleumsmotstandere har argumentert for sine posisjoner i media. Jeg har gjennomført en undersøkelse av debatten i perioden fra 1. Januar 2020 da *Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene* (Meld. St. 20 (2019-2020)) ble utgitt, til 26. Januar 2023 etter at utsettelsen om investeringsbeslutningen ble tatt. I løpet av denne tidsperioden har Equinor utgitt en konsekvensutredning og en tilleggsutredning med formål om å øke kunnskapsnivået om det *særlig verdifulle og sårbare området*, som en del av beslutningsprosessen. Jeg har utarbeidet et analytisk rammeverk hvor jeg kombinerer *kritisk diskursanalyse* med elementer fra beslutningsteori innen *Risk Governance*, samtidig som jeg inkluderer *klimarisiko* som en risikoanalytisk tilnærming til forståelsen av Wisting feltet. Ved å benytte meg av dette analytiske rammeverket ønsket jeg å undersøke *hvordan klimarisiko blir forstått av de ulike aktørene i debatten*, samt *hvordan debatten virker inn på beslutningsprosessen om Wisting feltet*. På bakgrunn av dette utformet jeg følgende overordnede problemstilling:

Hvordan blir debatten om Wisting feltet påvirket av forskjellige forståelser av klimarisiko?

Datagrunnlaget i analysen inkluderer 75 avisartikler hentet fra mediearkivet Atekst, Equinor sin konsekvensutredning med tilhørende fem rapporter, Equinor sin tilleggsutredning, og høringsuttalelser knyttet til både konsekvensutredningen og konsesjonssøknaden om kraft fra land til Wisting. I tillegg inkluderer datamaterialet mitt næringspolitiske rapporter og analyser, hvor «eksterne aktører» vurderer risikoen og den samfunnsøkonomiske lønnsomheten med Wisting feltet. På bakgrunn av datagjennomgangen og det analytiske rammeverket mitt så presenterte jeg seks ulike representasjoner som etablerte seg i undersøkelsesperioden. Med utgangspunkt i debatten og representasjonene så fremkom det to ulike forståelser av klimarisiko tilknyttet petroleumsaktivitet på Wisting feltet i Barentshavet. Jeg identifiserte deretter to diskurser som kunne illustrere de to ulike virkelighetsoppfatningene som var etablert av aktørene i debatten, altså deres klimarisikoforståelse. De to diskursene jeg utledet heter «grønn vekst og miljøvern» og «oljevelferd og næringsutvikling». I «grønn vekst og miljøvern diskursen» så har aktørene en konstruktivistisk klimarisikoforståelse som vektlegger konsekvensene og usikkerheten

tilknyttet Wisting feltet. Bærerne av denne diskursen har en tydelig *føre-var* tankegang og fremmer argumenter som peker på den høye *klimarisikoen*, som er i konflikt med prinsippet om *bærekraftig utvikling*. På bakgrunn av dette ansees Wisting feltet som uakseptabelt. «Oljevelferd og næringsutvikling diskursen» har en realistisk tilnærming til risiko som vektlegger at sannsynligheten er lav for uønskede hendelser som medfører lave konsekvenser, som betyr at Wisting er et forsvarlig og akseptabelt oljefelt. Bærerne av denne diskursen anser derfor *klimarisikoen* som lav og at Wisting feltet er *bærekraftig* for næringsutviklingen i Nord-Norge. *Føre-var* tankegangen brukes kun i denne diskursen for å støtte opp om beslutnings – og kunnskapsgrunnlaget som indikerer en lav *klimarisiko*.

I studien har jeg integrert det diskursanalytiske perspektivet, med utgangspunkt i Faircloughs analytiske modell (2003), med Renn (2008) sin Risk Governance modell for å få innsikt i hvordan debatten har virket inn på beslutningsprosessen tilknyttet Wisting feltet. Figuren jeg har utarbeidet illustrer at beslutningsprosessen er like mye en del av debatten om Wisting feltet, som at debatten kontrollerer og påvirker beslutningsprosessen. Beslutningsprosessen blir påvirket av hvordan forskjellige sosiale strukturer i samfunnet og sosiale begivenheter, gjennom aktørenes ytringer, formidles av sosial praksis som kontrollerer og selekterer hva som blir sagt og usagt i debatten. Debatten om Wisting, som en sosial begivenhet, setter forutsetninger tidlig i prosessen i henhold til involvering av aktører, hva som undersøkes og metoder som legger føringer videre for beslutningsprosessen. Her vil de ulike klimarisikoforståelsene kunne påvirke handlingsvalg i henhold til verdier, risikoaspekter og løsninger som vektlegges. Gjennom den sosiale praksisen så kontrollerer og selekterer aktørene hva som *bør* undersøkes, i henhold til dere klimarisikoforståelse, og hvordan det *bør* undersøkes. Aktørene benytter seg også av sosiale strukturer som språk, makt og ideologi for å forme diskursen og kjempe for sin virkelighetsforståelse. Debatten kan beskrives som en vekselvis kommunikasjon mellom aktørene, altså oljeforkjemperne og oljemotstanderne, ved at de argumenterer for sin klimarisikoforståelse. Aktørene etablerer også sannheter i diskursene, som ingen av aktørene diskuterer i debatten, som også legger forutsetninger for prosessen videre.

I oppgaven konkluderer jeg med at den diskursen som en aktør trekker veksler på i debatten, er med på å legge føringer for beslutningsprosessen i henhold til hva som utredes. Dette betyr at en konstruktivistisk eller realistisk tilnærming til klimarisikoforståelse vil spille en helt avgjørende rolle i beslutningen om utbyggingen av Wisting feltet.

Innholdsfortegnelse

FORORD	I
SAMMENDRAG	II
1 INNLEDNING	1
1.1 Kontekst.....	2
1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål.....	3
1.3 Avgrensning.....	5
1.4 Nøkkelbegreper	5
1.4.1 Risiko	6
1.4.2 Bærekraftig utvikling.....	6
1.4.3 Konsekvensutredning.....	6
1.4.4 Føre-var-prinsippet.....	7
2 ANALYTISK RAMMEVERK	8
2.1 Kritisk diskursanalyse som analytisk perspektiv	9
2.1.1 Faircloughs tilnærming til kritisk diskursanalyse.....	11
2.1.2 Representasjoner og posisjoner i diskurs.....	12
2.1.3 Diskurs og makt.....	13
2.2 Risk Governance – beslutningsprosessen.....	15
2.2.1 Klimarisiko som begrepsforståelse	18
2.2.2 Fysisk klimarisiko og overgangsrisiko	19
2.2.3 Sårbarhet og eksponering	21
2.2.4 Politiske og økonomiske rammebetingelser	22
2.2.5 Systemisk klimarisiko	24
2.2.6 Innramming av klimarisikoproblemet	26
2.2.7 Helhetlig vurdering av klimarisikoproblemet	26
2.2.8 Evaluering og karakterisering av klimarisikoen	28
2.2.9 Klimarisikostyring – og beslutning	29
2.2.10 Klimarisikokommunikasjon	30
2.3 Oppsummering	30
3. FREMGANGSMÅTE OG DATAGRUNNLAG	32
4. DEBATTEN OG REPRESENTASJONER	35
4.1 Mer olje enda lengre mot nord.....	35
4.2 Robust prosjekt som er miljømessig forsvarlig	37

4.3 En tikkende klimabombe.....	39
4.4 Wisting feltet er den viktigste klimakampen	43
4.5 Konsekvensutredningen er mangelfull	45
4.6 Utsettelse av Wisting feltet	49
4.7 Oppsummering	52
5 DISKURSANALYSEN	56
5.1 En diskurs om grønn vekst og miljøvern	56
5.1.1 Redegjørelse for innholdet i «grønn vekst og miljøvern diskursen»	57
5.1.2 Klimarisikoforståelsen.....	59
5.1.3 Aktørene – motstanderne av Wisting.....	61
5.2 En diskurs om oljevelferd og næringsutvikling	63
5.2.1 Redegjørelse for innholdet i «oljevelferd og næringsutvikling diskursen»	64
5.2.2 Klimarisikoforståelsen.....	65
5.2.3 Aktørene – forkjemperne av Wisting	67
5.3 Oppsummering av diskursene	69
5.4 Beslutningsprosessen om Wisting feltet	71
5.4.1 Debatten om Wisting - en sosial begivenhet	72
5.4.2 Diskursorden – to diskurser som kjemper for sin klimarisikoforståelse	73
5.4.3 Språk, makt og ideologi som sosiale strukturer	77
5.4.4 Oppsummering av beslutningsprosessen.....	79
6 KONKLUSJON.....	81
6. 1 Videre forskning	83
REFERANSELISTE.....	84

Figurliste

Figur 1: Studiens analytiske rammeverk	17
Figur 2: Antall treff på søkestreng i undersøkelsesperioden (Mediearkivet, u.å.).	34
Figur 3: Beslutningsprosessen om Wisting feltet.....	72

Tabelliste

Tabell 1: Oppsummering av representasjoner og posisjoner i debatten.....	55
Tabell 2: Aktørbildet i "grønn vekst og miljøvern diskursen"	62
Tabell 3: Aktørbildet i "oljevelferd og næringsutvikling diskursen"	69

1 Innledning

Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene (Meld. St. 20 (2019-2020)) legger til rette for verdiskapning gjennom klimatilpasset forvaltning og bærekraftig bruk av havområdenes ressurser, samt opprettholdelse av økosystemenes produktivitet og naturmangfold under endret klima. Et viktig tema i forvaltningsplanen er petroleumsvirksomheten² og hvorvidt man kan sikre en bærekraftig og lønnsom produksjon (Meld. St. 20 (2019-2020)). Det blir blant annet lagt vekt på at oljevernberedskapen skal utformes og dimensjoneres slik at den bidrar effektivt til lav risiko for skade på miljøet, og de levende marine ressursene (Meld. St. 20 (2019-2020)). Wisting er et petroleumsereservoar som Equinor planlegger å bygge ut i Barentshavet, som det nordligste oljefeltet i verden. Wisting feltet befinner seg i et *særlig verdifullt og sårbart område* nær iskantsonen, med vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet (Meld. St. 20 (2019-2020)). Ifølge helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene, så er det petroleumssektoren som gir mest verdiskapning og sysselsetter flest av de fire havbaserte næringssektorene i Barentshavet (Meld. St. 20 (2019-2020)).

Selv om forvaltningsplanen anser ulykkesrisikoen tilknyttet petroleumsvirksomhet som lav i Barentshavet, så vurderer den miljørisikoen som høyere enn i de andre havområdene (Meld. St. 20 (2019-2020)). Klima – og miljødepartementet understreker med dette at målet om å oppnå lav risiko for skade på miljøet og de levende marine ressursene, ikke er nådd for Barentshavet (Meld. St. 20 (2019-2020)). For å sikre forsvarlig forvaltning er det behov for en felles forståelse av klimarisiko, altså de risikoer som oppstår på grunn av de konsekvensene som petroleumsvirksomhet har på klimaet (Engen mfl., 2021). I oppgaven vil jeg sette søkelys på hvordan begrepet *klimarisiko* forstås ulikt av de involverte aktørene i petroleumdebatten om Wisting. FNs klimapanel og FNs naturpanel konkluderte med at forvaltningen må ta høyde for konsekvensene av klimaendringer i kombinasjon med oljevirksomhet og være i stand til å tilpasse seg når endringer oppstår (Meld. St. 20 (2019-2020)). Likevel er det stadig vanskeligere å få til en bærekraftig forvaltning ettersom klimaendringene øker, fordi det er en utfordring å forstå og begrense påvirkningen fra petroleumsakivititetene på en måte som ivaretar miljøet (Meld. St. 20 (2019-2020)).

---

² Petroleum er en samlebetegnelse som brukes om olje og gass. Petroleumsvirksomhet defineres som «all virksomhet knyttet til undersjøiske petroleumforekomster (...)» (Petroleumsloven, 1996, §1-6).

Petroleumsvirksomhetens evne til å tilpasse seg klimaendringer vil ha en stor betydning for samfunnsøkonomiske konsekvenser som petroleumspriser, teknologiutvikling og klimapolitikk (NOU 2018:17). Økende bevissthet rundt globale klimaendringer har utløst klimapolitiske debatter blant en rekke aktører angående hvilke tiltak som ansees som forsvarlige og akseptable for å redusere klimagassutslipp og tilpasse samfunnet til endringer i klimaet. Et av tiltakene som forvaltningsplanen vektlegger er å redefinere grensen for den særlig verdifulle og sårbare iskantsonen i Barentshavet (Meld. St. 20 (2019-2020)). Ifølge Ryggvik (2021) så kan definisjonen på iskantsonen sette en stopper for utbyggingen av Wisting feltet. På denne måten opprettes en politisk avgrensning for hvor man kan akseptere oljevirkosomhet, som fører til en definisjonskamp om klimarisiko.

Klimaaktivister og miljøvernorganisasjoner fremhever flere utfordringer tilknyttet Wisting feltet og advarer om alvorlige konsekvenser for det biologiske mangfoldet dersom oljeutslipp skjer i området (Equinor, 2022c). Dette peker på deres alternative forståelse av klimarisiko, i kontrast til oljeaktørene som setter søkelys på de positive konsekvensene Wisting feltet har for samfunnet. Ryggvik (2021) belyser hvordan oppdatert kunnskap om norske havområder og erkjennelsen av at det er påvist langt flere olje – og gassreserver enn hva klimaet tåler, gjør at det ikke lenger er mulig å forsvare norsk oljeekspansjon i Barentshavet. I debatten om utbygging av Wisting feltet i Barentshavet så er det tydelig at ulike forståelser av klimarisiko har stor innvirkning på politiske beslutningsprosesser, og bidrar til å endre sammensetningen av maktforholdene (NOU 2018:17).

1.1 Kontekst

I 2022, da investeringsbeslutningen for Wisting feltet skulle tas, så pågikk det en omfattende debatt i media om hvorvidt det var forsvarlig av Equinor å igangsette utbyggingsprosjektet. Da Equinor (2022a) publiserte konsekvensutredningen for Wisting feltet, var det betydelig uenighet blant debattantene om hvilke virkninger oljefeltet ville ha på klimaet og økosystemet i Arktis. Ifølge konsekvensutredningen så er Wisting feltet godt tilpasset forholdene i Barentshavet, og er dermed en miljømessig forsvarlig utbygging (Equinor, 2022a).

Konsekvensutredningen legger til grunn at det ikke vil oppstå negative konsekvenser av betydning for naturressurser og miljø, og at utbyggingsplanen skulle basere seg på tiltak for å ivareta miljøhensyn (Equinor, 2022a). Flere oljeforkjempere som Olje – og energiministeren og Fremskrittspartiet mente at Wisting var et viktig funn som ville bidra til å videreutvikle

Norges viktigste næring, noe som ville komme samfunnet til gode (Nøttveit & Hauge, 2022). Selv om Equinor publiserte en tilleggsutredning (2022b) for å øke kunnskapsnivået og styrke beslutningsgrunnlaget, så var det flere samfunnsaktører som mente at utredningen fremdeles var mangelfull. Utbyggingsprosjektet ble møtt med massiv motstand fra miljøvernorganisasjoner og politiske partier som Venstre, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og AUF. Disse aktørene mente at det ikke var god nok oljevernberedskap eller tiltak på plass dersom en uønsket hendelse skulle inntreffe (Lillegård, 2022). I høringsinnspill til Equinor sin konsekvensutredning, påpekte Miljødirektoratet (2022a) at det ikke forelå tilstrekkelig nok grunnlag for å konkludere med at Wisting feltet representerer lav miljørisiko.

I debatten legger flere aktører vekt på de miljømessige konsekvensene, mens andre aktører fremhever de samfunnsøkonomiske gevinstene. Debatten viser dermed et tydelig skille mellom tilhengere og motstandere av petroleumsvirksomhet. Det kommer frem to ulike virkelighetsoppfatninger og forståelser av klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet. Equinor tok en beslutning 10. november 2022 om å utsette utbyggingsprosjektet av Wisting feltet, med begrunnelse i at det var økonomisk usikkerhet tilknyttet global inflasjon og kostnadsvekst i leverandørindustrien (Equinor, 2022d). Det pågår likevel en debatt om hvorvidt Wisting feltet er permanent skrinlagt, eller kun midlertidig utsatt. Natur og ungdom, sammen med resten av miljøbevegelsen, uttrykte seg som følgende «Vi har aldri før klart å stoppe et oljefelt som har kommet så langt i prosessen – det markerer en ny kurs i oljepolitikken» (Brandvold & Henmo, 2022). Debatten tydeliggjør et betydelig samfunnsengasjement, hvor ulike aktører kjemper for sin forståelse av klimarisiko. Dette engasjementet blir dermed en integrert del av beslutningsgrunnlaget for Wisting feltet.

1.2 Problemstilling og forskningsspørsmål

I debatten om utbyggingen av Wisting feltet i Barentshavet er det mange ulike aktører som søker å fremme sine meninger og virkelighetsforståelser. Over lang tid har petroleumsindustrien vært ressurssterke og dominerende i det norske samfunnet, noe som har gjort det krevende for andre samfunnsaktører som miljøbevegelsen når det gjelder å oppnå innflytelse (Ryggvik, 2021). I debatten om Wisting feltet har det vært flere aktører som har kjempet imot utbyggingsprosjektet, og dette har ført til tydelige motkrefter som utfordrer maktforholdene til de statseide oljeselskapene. Det virker som om det er av stor betydning for oljeaktørene å beholde sin maktposisjon i samfunnet, noe som kan potensielt føre til feilaktig

vurdering i konsekvensutredningene for Wisting-utbyggingen. Ifølge Flyvbjerg (1991) så vil prosessen med å beskrive og fortolke effektene av Wisting feltet, kjent som rasjonalisering, bli presentert som rasjonalitet i debatten og beslutningsprosessen. Med dette som utgangspunkt er det interessant å utforske hvilke faktorer som påvirker hvordan debatten utspiller seg og hvilke virkelighetsforståelser som dominerer, samt hvordan dette påvirker beslutningsprosessen. Jeg har dermed utformet følgende overordnet problemstilling:

Hvordan blir debatten om Wisting feltet påvirket av forskjellige forståelser av klimarisiko?

For å besvare problemstillingen er følgende forskningsspørsmål blitt utarbeidet

- *Hvordan blir klimarisiko forstått av de ulike aktørene i debatten?*
- *Hvordan virker debatten inn på beslutningsprosessen om Wisting feltet?*

Formålet med studien er å få en dypere forståelse for hvordan klimarisiko forstås av de forskjellige aktørene, og hvordan dette påvirker utviklingen av debatten. Jeg ønsker å undersøke hvordan klimarisiko forstås med bakgrunn i gitte utredninger, høringsuttalelser, rapporter, avisinnlegg og andre relevante opplysninger. For å undersøke hvordan klimarisiko oppfattes forskjellig så vil jeg analysere argumentasjonene som fremkommer i debatten, ved å bruke en kritisk diskursanalytisk metode. Måten klimarisiko beskrives på vil være avgjørende for effektiviteten og meningsfullheten til diskursen. Det betyr at måten de ulike aktørene fremmer deres forståelse av risikoen tilknyttet klimaendringer og petroleumsvirksomhet i Barentshavet, vil gjøre noen handlingsvalg mer naturlige enn andre. For tilhengere av oljeindustrien så vil klimarisikoen sannsynligvis oppfattes som lavere og mer akseptabel, noe som gir legitimitet til utbyggingen av Wisting feltet. For klima – og miljøtilhengere så vil klimarisikoen trolig oppfattes som høyere og uakseptabel, noe som gjør det mer naturlig å verne området. Senere i oppgaven skal jeg presentere ulike perspektiver på klimarisiko, og vise hvordan klimarisikoforståelse fører til at aktørene vektlegger ulike aspekter i utredningene. Det vil igjen påvirke hvordan beslutningsprosessen gjennomføres, og hvilke beslutningsvalg som tas. Det betyr at det politiske spørsmålet om hva som er akseptabel klimarisiko er noe som angår alle aktørene som deltar i debatten, ettersom det er utslagsgivende for beslutningsprosessen tilknyttet Wisting-utbyggingen (Ryggvik, 2021).

1.3 Avgrensning

Oppgaven avgrenses til å ta utgangspunkt i det innhentede datamaterialet mitt, som vil omtales som min *undersøkellesperiode* som løper fra *01.01.2020 til 26.01.2023*. Det var hovedsakelig i 2022 at debatten foregikk, men jeg valgte å starte undersøkelsesperioden i 2020 da de *helhetlige forvaltningsplanene* ble vedtatt. Debatten rundt Wisting feltet har fortsatt etter beslutningen om å utsette investeringsbeslutningen, siden det fremdeles er uenighet om hvorvidt oljefeltet burde bygges ut eller permanent skrinlegges. Derfor valgte jeg å avslutte undersøkelsesperioden i januar 2023. Datamaterialet avgrenser seg til politiske, næringspolitiske og miljørelaterede dokumenter, rapporter, analyser, avis – og leserinnlegg og relevante diskursive uttalelser. For å studere aktørenes forståelse av klimarisiko i debatten, så konsekvensutredningen og tilleggsutredningen til Equinor være et sentralt utgangspunkt. Fremgangsmåten og datagrunnlaget som studien baserer seg på vil jeg nærmere redegjøre for i kapittel 3.

De siste årene er det gjort flere analyser, rapporter og utredninger tilknyttet potensiell utvidet oljevirkosomhet i Lofoten, Vesterålen og Barentshavet (Ryggvik, 2021). Denne oppgaven følger på mange måter tidligere petroleumsdebatter, og kan dermed vise likhetstrekk med tidligere masteroppgaver som har studert norsk oljevirkosomhet (se Hanssen, 2011). Min oppgave skiller seg ut ved at jeg setter søkelys på forståelsen av klimarisiko tilknyttet oljevirkosomhet i et område nær iskantsonen, som er definert som særlig verdifullt og sårbart (se Meld St. 20 (2019-2020)). Samtidig retter jeg spesiell oppmerksomhet mot Wisting feltet som en konkret case-studie innenfor dette tematiske området.

1.4 Nøkkelpbegreper

Jeg vil gi en kort innføring i noen sentrale begreper som jeg vil bruke gjennom hele oppgaven for å studere debatten om Wisting feltet. Et analytisk rammeverk må være basert på veldefinerte begreper som har meningsfulle tolkninger, som betyr at den forståelsen jeg tillegger disse begrepene vil spille en sentral rolle når jeg analyserer debatten. De nøkkelpbegrepene jeg presenterer utgjør en del av forståelsesrammene til de forskjellige aktørene, som de benytter seg av for å argumentere i debatten. Formålet med dette kapitlet er derfor å oppnå en grundig forståelse og presisjon i bruk av begrepene, slik at jeg kan undersøke de forskjellige aktørenes forståelse av klimarisiko på best mulig måte.

1.4.1 Risiko

Risiko er et sentralt begrep ettersom det eksisterer forskjellige oppfatninger og forståelser av risiko innenfor ulike fagtradisjoner som aktørene benytter seg av, og som dermed påvirker debatten om Wisting feltet. Aven og Renn (2009) referer risiko til «usikkerheten om og alvorlighetsgraden av konsekvensene (eller resultatene) av en aktivitet med hensyn til noe som mennesker verdsetter» (s. 2, egen oversettelse). Definisjonen understreker at risikobegrepet må basere seg på usikkerheten utover en tallfestet sannsynlighet, siden det alltid vil foreligge usikkerhet tilknyttet de sannsynlighetene man beregner seg fram til (Engen mfl., 2021). Det kan skilles mellom en teknisk – økonomisk tilnærming og en konstruktivistisk tilnærming til risiko, hvorav den førstnevnte forstår risiko som «kombinasjonen av sannsynligheten for en hendelse og dens konsekvenser» (ISO, 2022; sitert i Aven & Renn, 2010, s. 3, egen oversettelse). En konstruktivistisk tilnærming forstår risiko som «kombinasjonen av konsekvensene av en aktivitet og tilhørende usikkerhet» (Aven, 2015, s. 46), hvorav usikkerhet er en subjektiv vurdering basert på kunnskapen man besitter. Risiko vil dermed defineres ulikt blant aktørene, avhengig av deres forståelse og faglige bakgrunn. Den presenterte kunnskapen om risikobegrepet vil hjelpe meg med å analysere de ulike forståelsene av klimarisiko som finnes i debatten om Wisting.

1.4.2 Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling er et omdiskutert tema i debatten om Wisting feltet, som også ansees som et viktig kriterium for at utbyggingen skal bli oppfattet som forsvarlig og akseptabel. En bærekraftig utvikling innebærer at aktiviteter som iverksettes i dag skal imøtekomme dagens behov, uten å gå på bekostning av fremtidige generasjoner sine behov (FN-sambandet, 2021). Definisjonen av bærekraftig utvikling anerkjenner at det finnes en grense for hva naturen kan levere i dag, uten at det går utover hva den kan levere i framtiden. Befolkningens livskvalitet, økonomi, kultur og en rettferdig fordeling er også avgjørende for bærekraften i et samfunn (FN-sambandet, 2021). Det betyr at bærekraft må i sammenheng med oljeproduksjonen vurderes opp imot næringslivet, samfunnsøkonomisk nytte og velferdsmål, trygghet og helse. Det vil derfor ikke være mulig å se klimarisiko adskilt fra bærekraftig utvikling, med tanke på at ett av FNs utviklingsmål er å stanse klimaendringene (Engen mfl., 2021).

1.4.3 Konsekvensutredning

Konsekvensutredningen utført av Equinor representerer et viktig datamateriale som innledet debatten om Wisting feltet. Konsekvensutredning kan beskrives som faglige bidrag som skal kartlegge virkninger for miljø og samfunn tilknyttet en aktivitet (Regjeringen, 2023).

Konsekvensutredningene til Equinor frembringer de forskjellige klimarisikoppfatningene blant aktørene, og er derfor et sentralt begrep for å analysere debatten. Begrepet konsekvensutredning vil bli brukt i sammenheng med Forskrift om konsekvensutredninger (2017) §§20 og 23 «Konsekvensutredningen skal inneholde en beskrivelse av den nåværende miljøtilstanden og en oversikt over hvordan miljøet antas å utvikle seg hvis planen eller tiltaket ikke gjennomføres.». Videre sier forskriften at «konsekvensutredningen skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge – og driftsfasen (...)» (Forskrift om konsekvensutredninger, 2017, §23). Konsekvensutredningen må analyseres for at jeg skal kunne forstå hvordan aktørenes ulike oppfatninger påvirker beslutningsprosessen om utbyggingen av Wisting. Petroleumsloven §3-1 uthever at «før åpning av nye områder med sikte på tildeling av utvinningstillatelser, skal det finne sted en avveining mellom de ulike interesser som gjør seg gjeldende på det aktuelle området. Under denne avveining skal det foretas en vurdering av de nærings – og miljømessige virkninger av petroleumsvirksomheten og mulige farer for forurensning samt de økonomiske og sosiale virkninger som petroleumsvirksomheten kan ha.» (Petroleumsloven, 1996, §3-1).

1.4.4 Føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet er et styringsprinsipp som debatteres når det gjelder hvordan oljeaktørene håndterer de usikre virkningene av sine egne handlinger, spesielt med tanke på potensielle konsekvenser som kan følge av utbyggingen av Wisting feltet. «Føre-var-prinsippet er et prinsipp som innebærer at tiltak skal iverksettes, eller at en ikke skal gjennomføre en aktivitet dersom det er betydelig vitenskapelig usikkerhet (uvitenhet) knyttet til konsekvensene av aktivitetene, og disse konsekvensene anses som alvorlige» (Aven, 2015, s. 104). Det er et prinsipp som angir « (...) hvordan man skal håndtere manglende kunnskap og vitenskapelig usikkerhet.», for å unngå skade på miljøet når det tas beslutninger (Engen mfl., 2021, s.382). Føre-var-prinsippet representerer derfor en debatt om hvilke valg, verdier og normer aktørene ønsker skal være gjeldende i samfunnet. Et av argumentene i Wisting-debatten er at det ikke eksisterer tidligere erfaring med oljeproduksjon så langt nord (Storhaug & Skorge, 2022). Føre-var-prinsippet er derfor et viktig beslutningskriterium som spiller en sentral rolle i beslutningsprosessen for Wisting feltet, ettersom det er uenighet i kunnskapsgrunnlaget angående konsekvensene av oljeproduksjonen i dette området av Barentshavet. Ifølge Aven og Thekdi (2021) vil føre-var-prinsippet være en politisk beslutning dersom det konkluderes med at klimarisikoen tilknyttet aktivitet på Wisting feltet er uakseptabel.

2 Analytisk rammeverk

I dette kapittelet skal jeg redegjøre for den analytiske strategien som studien baserer seg på og beskrive hvilken teoretisk og metodisk forståelse jeg legger til grunn. Jeg vil vektlegge hvordan klimarisiko blir forstått i debatten om Wisting feltet i Barentshavet. Det vil være hensiktsmessig å gjennomføre en kvalitativ studie, som analyserer diskursive beskrivelser og utforsker ulike aktører sine oppfatninger om Wisting feltet. Ved å analysere diskursive beskrivelser vil jeg ta utgangspunkt i hvordan forskjellige aktører uttrykker seg i debatten og skaper mening gjennom sine erfaringer, kunnskap og oppfatninger om klimarisiko (Thagaard, 2018). Ifølge Jørgensen og Phillips (1999) referer begrepet *diskurs* til at språket er strukturert i ulike mønstre som preger utsagnene våre. Det er nettopp disse mønstrene jeg ønsker å identifisere ved å anvende diskursanalyse. En diskurs kan derfor beskrives som en bestemt måte å omtale og forstå verdenen på. I denne studien vil jeg ta i bruk en kritisk tilnærming til diskursanalyse, som jeg kombinerer med teorier fra risikofagfeltet for å undersøke aktørenes virkelighetsoppfatninger av Wisting i debatten.

Jørgensen og Phillips (1999) mener at for å oppnå forskjellige former for innsikt og bredere forståelse for det som skal undersøkes, er det hensiktsmessig å kombinere analytiske verktøy med både diskursanalytiske bidrag og ikke-diskursanalytiske teorier. Jeg har derfor valgt å benytte meg av kritisk diskursanalyse i tråd med Risk Governance rammeverket, for å kunne avdekke hvordan ulike forståelser av klimarisiko virker inn på beslutningsprosessen om Wisting. Ved å studere hvordan aktørene konstruerer sin forståelse av klimarisiko i debatten, håper jeg å få innsikt i hvordan dette påvirker beslutningsprosessen knyttet til den potensielle utbygging av oljefeltet. Risk Governance rammeverket tilbyr flere risikorelaterte terminologier, men disse begrepene brukes på forskjellige måter av aktørene i debatten. Det er tydelig at oljeforkjempenes forståelse av begreper som *akseptabel risiko*, *klimarisiko*, *kost-nytte*, *bærekraftig utvikling* og *før-var*, og måten de argumenteres for, skiller seg fra oljemotstandernes forståelse. Med Risk Governance, som kan beskrives som et språklig rammeverk for diskursen, vil jeg undersøke hvordan aktørene bruker disse terminologiene som språklige virkemidler for å fremme sin forståelse og derav påvirke beslutningsprosessen.

I oppgaven blir klimarisiko betraktet som en risikoanalytisk tilnærming til å vurdere Wisting feltet på. Dette betyr at aktørene vil vurdere sannsynlighet, usikkerhet og tilhørende konsekvenser på forskjellige måter. Med andre ord så vil aktørene forholde seg ulikt til de samme risikoene tilknyttet Wisting feltet. Det er en stadig diskusjon i litteraturen om at

ekspertene sine objektive oppfatninger av risiko skiller seg fra lekfolkets subjektive vurderinger, og dette er også relevant i sammenheng med klimarisikoforståelse (Engen mfl., 2021; Aven, 2015). Debatten om Wisting viser hvordan oljeaktørene anser seg selv som eksperter på feltet og forsøker å opprettholde en maktposisjon. Jeg mener at resultatene fra denne studien vil avdekke at det finnes flere grupperinger av eksperter i debatten, men at de vektlegger ulike verdier i sine vurderinger. Klimaaktivister og miljøvernere vil ofte vektlegge alvorligheten av konsekvensene for både miljøet og det biologiske mangfoldet. Oljeaktørene vil i større grad legge vekt på den samfunnsøkonomiske nytten og verdien av et oljefelt, for å opprettholde norsk økonomi og velferd.

Bakgrunnen for oppgaven er at jeg ønsker å analysere hvordan ulike forståelser av klimarisiko påvirker dynamikken i diskursen. Med dynamikken i diskursen så referer jeg til at diskursen er i stadig endring og utvikling. Debatten om Wisting synliggjør at det politiske feltet er i endring, da det eksisterer ulike oppfatninger om hva som er akseptabel klimarisiko, noe som utfordrer maktforholdene. Jeg vil undersøke hvordan klimarisikoforståelsen i debatten om Wisting feltet, ved å bruke en kritisk diskursanalytisk metode og risikoterminologiene fra Risk Governance rammeverket, er med på å presse frem beslutninger som verken nødvendigvis er eller oppfattes som riktige av alle aktører. Når oppgaven snakker om *aktør* refereres det til grupper av mennesker med et felles budskap i debatten eller opplysninger i gitte dokumenter, andre ganger refereres det også til enkeltindivider. Det analytiske rammeverket jeg presenterer nedenfor setter søkelys på terminologier og forståelsesrammer som aktørene bruker i debatten om Wisting feltet.

2.1 Kritisk diskursanalyse som analytisk perspektiv

Min forståelse av debatten om Wisting feltet vil avhenge av hvilken tilnærming jeg velger å ta i bruk, ettersom diskurser består av flere ulike strukturer for å forstå og representere en sak. Felles for de kritiske analytikerne er å analysere hvordan ideologiske forhold reproduseres gjennom språk, og hvordan det skaper forandringsprosesser i verden (Skrede, 2017; Jørgensen & Phillips, 1999). I denne sammenhengen vil det være særlig relevant å studere hvordan forholdet mellom språk, makt og politisk ideologi påvirker diskursen. Ved å benytte meg av en kritisk diskursanalyse så vil jeg kunne avspeile argumentasjonene for og imot Wisting feltet. Gjennom denne tilnærmingen kan jeg analysere hvordan det politiske feltet i endring, og undersøke hva ulike samfunnsaktører oppfatter som akseptabelt og forsvarlig i forståelsen av begrepet *klimarisiko* på det gitte tidspunktet. Norman Fairclough, som en av grunnleggerne

av kritisk diskursanalyse, hevder at diskurser er ideologiske ved at de etablerer og opprettholder maktrelasjoner (Skrede, 2017). Fairclough (1993) definerer kritisk diskursanalyse som en retning med formål om å systematisk undersøke:

«de ofte ugjennomsiktige kausale og determinante forholdene mellom (a) diskursive praksiser, hendelser og tekster, og (b) bredere sosiale og kulturelle strukturer, relasjoner, prosesser, (...) hvordan slike praksiser, hendelser og tekster oppstår og er ideologisk formet at maktforhold og maktkamper, (... og) hvordan ugjennomsiktigheten i disse relasjonene mellom diskurs og samfunn i seg selv er en faktor som sikrer makt og hegemoni» (s.135, egen oversettelse).

Basert på Fairclough (1993) sin definisjon, så har en kritisk diskursanalytiker som mål å avdekke hvordan den diskursive praksisen (som senere refereres til som sosial praksis i kapittel 2.1.1) opprettholder ulike maktforhold og undertrykker enkelte sosiale grupper. Med samfunnet i endring, for eksempel i henhold til klimaendringer og utvidelse av oljevirkosomhet i nord, så vil ideologien bli konfrontert med en ny type verdensorden. Faircloughs tilnærming vektlegger derfor de store samfunnsmessige endringene i for eksempel kunnskap og makt, samt relasjonen mellom ulike institusjoner, organisasjoner og sosiale samfunnsmessige strukturer (Skrede, 2017; Jørgensen & Phillips, 1999). Diskurs er dermed et begrep som innebærer flere dimensjoner som må forstås. For det første handler det om dannelsen av meninger for å forstå sosial praksis (som omtales som sosial struktur i kapittel 2.1.1) (Skrede, 2017). Videre omfatter det et språk tilknyttet en bestemt sosial praksis, som for eksempel politikken. I tillegg må diskurs forstås som en måte å konstruere verden på, for eksempel gjennom den klimapolitiske diskursen (Skrede, 2017). Kritisk diskursanalyse vektlegger store politiske problemer i samfunnet, hvorav målet er å vise hvordan språk er en viktig del av transformasjonen i samfunnet (Skrede, 2017). Samfunnsendringer produserer både positive og negative effekter, men for å forstå disse så må språket tas med i betraktning da det påvirkes og utvikles i samsvar med endringene. Ved å studere ulike politiske og næringspolitiske tekster, avisinnlegg og utredninger tilknyttet Wisting feltet så vil jeg kunne forstå effekten av transformasjonen i samfunnet. Med andre ord vil det hjelpe meg med å forstå beslutningsprosessen tilknyttet potensiell utbygging av oljefelt i Barentshavet.

2.1.1 Faircloughs tilnærming til kritisk diskursanalyse

Jeg vil ta utgangspunkt i Fairclough sin modell for å etablere et analytisk rammeverk som skal brukes til å gjennomføre en diskursanalyse av den kommunikativ begivenheten tilknyttet Wisting feltet. Dette innebærer å analysere språkbruken i avisartikler og utredninger, samt identifisere de ulike diskurstypene som brukes i kontekst av Wisting feltet (Jørgensen & Phillips, 1999). I Fairclough (2003) sin modell så er relasjonen mellom sosiale strukturer i samfunnet og sosiale begivenheter, gjennom ytringer, mediert av sosial praksis som kontrollerer og selekterer visse potensialer i diskursen. Det betyr at i debatten om Wisting feltet så er språket en sosial struktur som gir de forskjellige aktørene mulighet til å ytre sine meninger i debatten som en sosial begivenhet, samtidig som det regulerer hva som er mulig å uttrykke (Skrede, 2017). Ifølge Skrede (2017) så er det også mulig å skape nye ord når det oppstår behov for å beskrive nye sosiale realiteter.

I miljødiskursen gir det oljemotstanderne et politisk handlingsrom hvor de kan bruke begreper som visualiserer de negative effektene av oljeutvinning i Barentshavet, som for eksempel det nyskapte ordet «klimabombe». Innenfor sosial praksis er det relevant å snakke om en diskursorden, som betyr at det er flere diskurstyper innenfor et sosialt område (Jørgensen & Phillips, 1999). I kontekst av Wisting, så skal jeg undersøke hvordan ulike diskurstyper kjemper om å etablere seg ved å sette søkelys på klimarisikoen i sin diskurs med ulike språklige elementer. Økonomiske strukturer, politiske prioriteringer og maktforhold er sosiale strukturer som vil påvirke den sosiale begivenheten, altså beslutningsprosessen tilknyttet Wisting feltet (Skrede, 2017). Når de ulike aktørene uttrykker, representerer og identifiserer seg i de ulike diskursene om Wisting feltet, så orienterer de seg mot mer eller mindre etablerte og stabiliserte nettverk som er en del av den sosiale praksisen (Fairclough, 2003). For eksempel så vil et nettverk av miljøvernere koble sammen viktige offentlige utredninger, analyser, rapporter, uttalelser eller andre relevante publikasjoner tilknyttet Wisting feltet. Med utgangspunkt i dette så vil aktørene i diskursen rekontekstualisere og transformere meninger. For eksempel ved å ta meningene ut av deres opprinnelige kontekst, fra for eksempel Equinor sin konsekvensutredning, og plassere disse inn i en ny klimarisikokontekst (Fairclough, 2003).

Fairclough (2010) forklarer at sosiale endringer, som for eksempel globalisering, også innebærer endringer i sosiale praksiser og etablering av nettverk av sosiale praksiser som utøver makt. Sosiale transformasjoner er likevel diskursledet, og betinget av at diskurser

endres først. Dette betyr at når nye diskurser etableres og oppnår dominans innenfor et bestemt sosialt felt, og deretter rekontekstualiseres innenfor dette feltet, så vil det oppstå såkalte dialektiske prosesser (Fairclough, 2010). I en dialektisk prosess så vil diskurser være et verktøy for å gjennomføre nye måter å handle på eller skape nye sosiale identiteter, og dette må sees i sammenheng med de sosiale maktforholdene (Fairclough, 2010). I debatten om Wisting så vil rekontekstualisering som dialektikk kunne føre til kamp om Norges identitet. Dette peker på hvordan en diskurs kan gjøre noe til en del av ens kunnskap eller holdning, som vil igjen påvirke beslutningsprosessen angående utbyggingen av Wisting feltet. Diskurser vil hele tiden forandres i kontakt med andre diskurser, og dette fenomenet kan beskrives som en «*diskursiv kamp*» (Jørgensen & Phillips, 1999).

2.1.2 Representasjoner og posisjoner i diskurs

Diskurs kan beskrives som en måte å representere ulike perspektiver eller posisjoner som ulike sosiale aktører inntar. Samtidig innebærer det en repetisjon av innholdet som deles av en mengde mennesker (Skrede, 2017). I debatten om Wisting feltet er det tydelig at det finnes to ulike perspektiver når det gjelder meninger, oppfatninger og opplevelser. Neumann (2001) beskriver representasjoner som ting og fenomener som fremstår for oss mennesker, altså den mening aktørene tillegger handlinger ved hjelp av språk og kategorier. Gjennom diskursene kan man derfor oppleve forestillinger som representerer noe som er forskjellig fra den faktiske verden (Skrede, 2017). Med andre ord så er det ikke snakk om tingene eller fenomenene i seg selv, men hvordan vi mennesker oppfatter dem (Neumann, 2001). Representasjoner kan derfor betraktes som modeller som aktører benytter for å fremheve sine meninger, sanseintrykk og virkelighetsforståelse i diskursen. Neumann (2001) beskriver det som «dominerende representasjon av virkeligheten, og en eller flere alternative representasjoner» (s.60), som indikerer at aktørene vil ha ulike representasjoner av sin virkelighet. I denne oppgaven vil jeg ta utgangspunkt i at jeg står overfor to ulike diskurser med to posisjoner om Wisting feltet. Den ene kan betegnes som en miljødiskurs med en posisjon som er imot petroleum, mens den andre beveger seg mer i retning av en industridiskurs som er for petroleum. Begge diskursene er preget av en politisk struktur og kommunikasjon, men det er likevel to ulike perspektiver på om oljefeltet er akseptabelt eller ikke.

Forskjellige representasjoner vil ha forskjellige såkalte «bærere» som fremmer deres «virkelighet». Det betyr at det er bærerne som gir liv og dynamikk til diskursene. Disse bærerne vil forsøke å opprettholde en gitt avgrensning av en diskurs, i henhold til hvilke

representasjoner som skal inngå i diskursen (Neumann, 2001). Et sentralt aspekt med diskursanalysen er derfor å vise hvordan aktørene gjennom sine uttalelser bidrar til beslutningsprosessen, og er med på å forme det området de bærer en representasjon innenfor. Det er når en gruppe av sosiale aktører deler en virkelighetsoppfatning som ligner på hverandre, at den blir institusjonalisert og utgjør en posisjon i diskursen (Neumann, 2001). For eksempel, i en diskurs hvor aktørene er negative til utbygging av Wisting feltet på grunn av trusselen mot det biologiske mangfoldet i Arktis, kan vern av området naturlig bli et videre tema i debatten når denne oppfatningen institusjonaliseres. På denne måten kan diskurser skape handlingsmuligheter som legger premisser for hvordan aktørene skal forstå og omtale Wisting feltet, samt legge føringer for beslutningene som tas i ettertid. Relasjonene mellom de sosiale aktørene og deres maktutøvelse vil derfor også spille en sentral rolle ved at de kan komplementere hverandre, konkurrere med hverandre eller dominere over hverandre (Neumann, 2001).

2.1.3 Diskurs og makt

Ifølge Neumann (2001) så er det politiske ved diskursen ikke kampen i seg selv og representasjonene, men snarere hvordan den konstrueres for å oppnå et gitt resultat. Det er de ideologiske effektene gjennom argumentasjonene i debatten som reproducerer ulike maktforhold mellom samfunnsaktørene (Jørgensen & Phillips, 1999). Oppfatningen om at «Norge produserer verdens reneste olje», selv om det ikke nødvendigvis stemmer med den faktiske virkeligheten, fører til at aktører med samme virkelighetsoppfatning anser norsk oljevirkosomhet som forsvarlig. Dette viser hvordan maktaspektet påvirker diskursen og kan etablere «sannheter» som oppfattes som uproblematisk av flere aktører, og som legger føringer for de beslutningene som tas (Neumann, 2001). Effektene av diskursen kan også legge premisser for hva som blir undersøkt i forbindelse med utbygging av Wisting feltet i Barentshavet. Debatten om Wisting har møtt motstand og konkurrerende representasjoner blant oljeforkjempere og oljemotstandere, noe som har resultert i utsettelse av investeringsbeslutningen for oljefeltet. Når en diskurs inneholder forskjellige og flertydige representasjoner, kan det oppstå en maktkamp blant aktørene om å «lukke» diskursen for å etablere et hegemoni (Neumann, 2011). Det vil være et forsøk fra aktørene å opprettholde sin maktposisjon i debatten.

Risk Governance kan betraktes som et hegemonisk maktspråk som både oljeforkjempere og oljemotstandere benytter seg av for å fremme sine virkelighetsforståelser av Wisting feltet.

Det har vært en vedvarende motstand mot de hegemoniske representasjonene fra oljeaktørene gjennom hele debatten om Wisting (Neumann, 2001). Oljemotstanderne opplever at kunnskapsinnhenting er mangelfull, og har derfor utviklet alternative representasjoner som argumenterer for at Wisting er en klimabombe som bærer preg av høy usikkerhet. I motsetning til oljeforkjemperne, så vektlegger oljemotstanderne verdibaserte risikoterminologier som uttrykker den høye klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet og fremhever nødvendigheten av å bevare det verdifulle sårbare området. På denne måten fremkommer det to forskjellige «språk» i diskursen mellom oljeforkjemperne og oljemotstanderne, med forskjellig bruk av begreper og forståelsesrammer. Motstanderne oppfatter at oljeaktørene forsøker å skjule sin makt og at de opererer manipulativt gjennom sin språkbruk, både i konsekvensutredningen og i selve debatten. Oljeaktørene referer til lave sannsynligheter og ubetydelige konsekvenser for Wisting feltet, til tross for at det planlegges i et særlig verdifullt og sårbart område. Ifølge Jørgensen og Phillips (1999) så er formålet med kritisk diskursanalyse å bidra til sosial forandring i retning av å oppnå mere like maktforhold i kommunikasjonsprosessen og i samfunnet som helhet.

Miljødiskursen kan karakteriseres som en homogen diskurs, men den har likevel blitt utfordret i det nye politiske kampfeltet om Wisting (Jørgensen & Phillips, 1999). Dette betyr at det er mange forskjellige aktører som definerer seg innenfor rammene til miljødiskursen, samtidig som det eksisterer en bred forståelse av begrepene *bærekraftig utvikling* og *klimarisiko*. I miljødiskursen er man samlet om ideen om en radikal sosial forandring for å bevare miljøet, samtidig som det er en pågående kamp om hva som er den riktige oppfatningen av *bærekraftig utvikling* og *klimarisiko*. Det flertydige skillet mellom hva som er akseptabelt og forsvarlig i forståelsen av disse begrepene, er likevel det som åpner for at mange aktører kan definere seg innenfor miljødiskursen. I kampen om Wisting feltet betyr dette at dersom skillet mellom akseptabel og uakseptabel *klimarisiko* hadde vært tydeligere definert, kunne det medført at færre aktører hadde deltatt i diskursen og at det hadde vært en mer objektiv hegemonisk diskurs. I stedet står vi overfor en oppløsning av slike hegemoniske diskurser i forbindelse med Wisting feltet, noe som Jørgensen og Phillips (1999) omtaler som en dekonstruksjon.

Skrede (2017) understreker at ikke all maktutøvelse er negativ, for det er noe et samfunn er avhengig av for å fungere. I debatten om Wisting feltet kan det oppstå ulike handlingsmønstre i diskursen, som enten åpner opp for muligheter eller setter begrensninger. Kritisk

diskursanalyse legger likevel hovedvekt på maktutøvelse som har uheldige effekter for sosiale grupper (Skrede, 2017). Denne tilnærmingen erkjenner de usynlige maktstrukturene og påpeker at makt primært foreligger i det usagte og implisitte. For eksempel kan petroleumsindustrien, ved hjelp av de rette argumentasjonene, forsøke å overbevise folk om at Wisting feltet vil gi økt sysselsetting og verdiskapning for befolkningen i Nord-Norge. På denne måten forsøker oljeaktørene å skjule makten sin slik at den tolereres av samfunnet. Dette såkalte tredimensjonale synet på makt beskrives som at «A kan utøve makt over B ved å få ham til å gjøre ting han ellers ikke ville ha gjort, men A kan også utøve makt gjennom å påvirke, forme og bestemme Bs ønsker» (Lukes & British Sociological Association, 2005, s. 27, egen oversettelse). I et slikt maktperspektiv så vil Bs preferanser og interesser være et resultat av et politisk system, som forsøker å kontrollere og forme oppfatninger slik at den eksisterende ordenen aksepteres (Neumann, 2001). I oppgaven vil jeg undersøke hvordan visse ideologier fremstår som det beste og som det eneste alternativet vi har. Med tanke på oppgavens kontekst er det interessant å se hvordan konsekvensutredningen vurderer og omtaler utbyggingen av Wisting feltet som miljømessig forsvarlig. Denne fremstillingen kan bidra til å holde ting borte fra den politiske dagsordenen, i et forsøk på å redusere alternativer gjennom bruk av språklige virkemidler. Med kritisk diskursanalyse vil jeg også undersøke hvilke «stemmer» og aktører som er mest fremtredende i debatten, samt hvilke som blir undertrykt eller gjemt i debatten.

2.2 Risk Governance – beslutningsprosessen

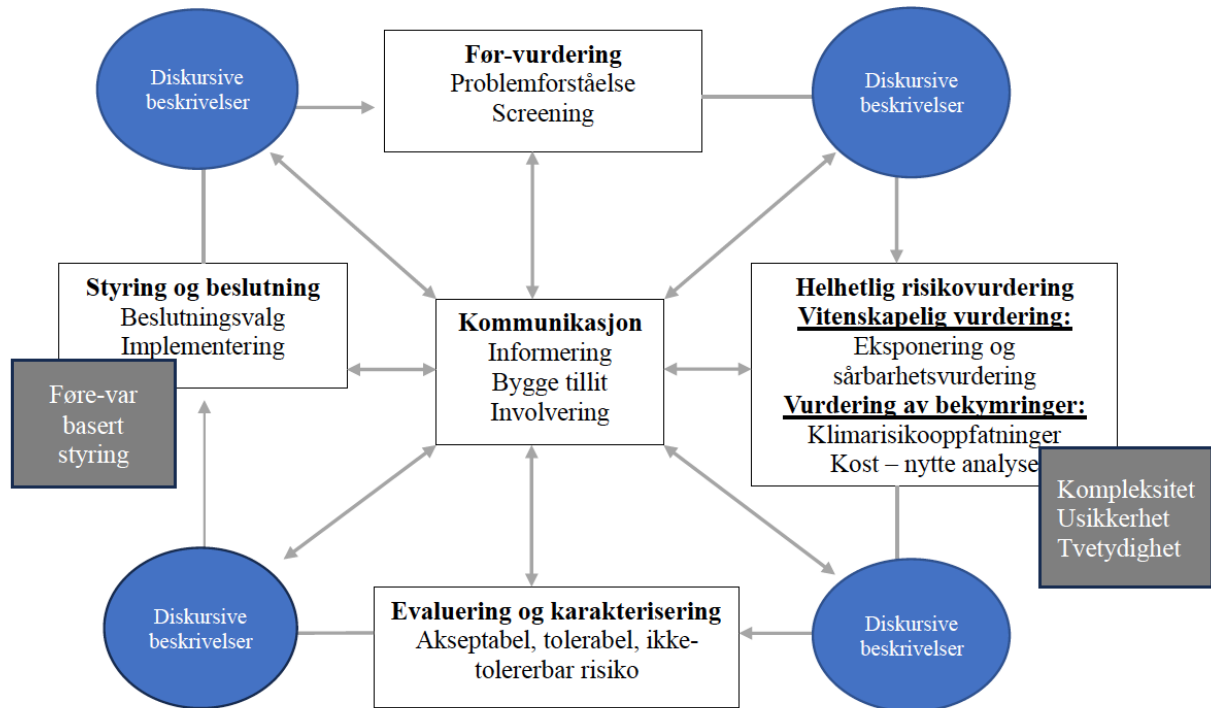
Jeg vil bruke Risk Governance³ i kombinasjon med kritisk diskursanalyse for å få innsyn i hvordan aktørene legger sine meninger i begrepene *klimarisiko*, *akseptabel risiko*, *føre-var*, *kost-nytte* og *bærekraftig utvikling* for å konstruere sin virkelighetsforståelse av Wisting. Selv om noen av aktørene deler et felles syn på kunnskap, kan de likevel tillegge ulike betydninger til risikoterminologiene. Dette skyldes at aktørene vektlegger forskjellige verdier og har ulik risikoforståelse av Wisting. På bakgrunn av dette så vil jeg bruke Risk Governance på en utradisjonell måte i denne studien, for å forstå hvordan ulike aktører bruker risikoterminologier for å kjempe om sin risikoforståelse i debatten. På denne måten er Risk Governance både et eksempel på en optimistisk tro på risikostyring og som et uttrykk for de som er kritiske og har en annen oppfatning av klimarisiko (Engen mfl., 2021). Med begrepet

---

³ Siden Risk Governance er en del av det diskursanalytiske rammeverket, så velger jeg å referere til den engelske fagterminologien og skriver begrepet med store bokstaver (Renn, 2008).

Governance refereres det til handlinger, prosesser og institusjoner der myndighet utøves og beslutninger tas og iverksettes (Aven & Thekdi, 2021). På bakgrunn av dette kan Risk Governance betraktes som en normativ beslutningsstruktur som også danner grunnlaget for diskursen om Wisting feltet. Det gir ulike aktører muligheten til å uttrykke sine meninger, som deretter vil påvirke de beslutningene som tas. Risk Governance tilbyr et språk som ofte brukes av makthaverne når de argumenterer for utbyggingen av Wisting feltet. Dermed åpner Risk Governance også for en diskursiv prosess der makthaverne kan inkludere alle interessenter i debatten om Wisting feltet for å ta en beslutning. Risk Governance blir derfor brukt av mange forskjellige aktører til talehandlinger, inkludering og forankring av beslutningsprosessen (Renn, 2008).

Begrepene og forståelsesrammene som Risk Governance tilbyr, blir i debatten brukt på forskjellige måter av aktørene for å vurdere hvorvidt de oppfatter risikoen som akseptabel eller ikke. I debatten er sannsynlighet og konsekvens viktige begreper for å definere risiko, noe som betyr at usikkerheten må vurderes ut fra kunnskapsgrunnlaget som foreligger (Aven & Thekdi, 2021). Formålet med å anvende Risk Governance er å kunne fange opp dette kunnskapsgrunnlaget og de ulike oppfatningene av risiko, ved å studere hvordan aktørene i debatten argumenterer for eller imot Wisting feltet (Renn, 2008). Debatten om Wisting feltet tydeliggjør at risiko er en subjektiv oppfatning. Oljemotstanderne oppfatter oljefeltet som en trussel mot det biologiske mangfoldet og klimaet i Barentshavet, med høy usikkerhet og alvorlige konsekvenser. På den andre siden oppfatter oljeforkjemperne oljefeltet som positivt for næringsutviklingen i nord, med lave sannsynligheter og ubetydelige konsekvenser. Innenfor Risk Governance sitt forståelsesrammeverk så kan klimarisiko betraktes som en risikoanalytisk måte å vurdere Wisting feltet på, der usikkerhet og de tilhørende konsekvensene vurderes som betydelige for uønskede hendelser (Engen mfl., 2021).

Figur 1: Studiens analytiske rammeverk

Jeg har utviklet en figur som representerer det analytiske rammeverket mitt i studien, som integrerer både diskursanalyse (Fairclough, 2003) og Risk Governance (Renn, 2008). Denne figuren skal jeg bruke som et verktøy for å forstå debatten om Wisting feltet i en diskursanalytisk sammenheng. Med figuren ønsker jeg å vise hvordan aktørene bruker risikoterminologier som tilbys av Risk Governance rammeverket, for å innta ulike posisjoner i debatten. Figuren viser hvordan de ulike fasene i Risk Governance danner en syklisk og gjentakende beslutningsprosess der kommunikasjon inngår i alle fasene. Risk Governance rammeverket ønsker å motvirke uønskede beslutninger som kan oppstå på grunn av ulike risikoforståelser, og vektlegger derfor involvering av alle interessenter (Renn, 2008). Ifølge Renn (2008) så vil dette bidra til bedre kontrollering av utfallet i beslutningsprosessen. I vurderingssfæren av rammeverket (under fasene *før-vurdering*, *helhetlig risikovurdering* og *evaluering og karakterisering*) så inngår klimarisiko som en risikoanalytisk måte å oppfatte og vurdere risikoproblemet på. Den grå boksen med *kompleksitet, usikkerhet og tvetydighet* indikerer at risikovurderingene blir påvirket av aktørens kunnskap, mens den grå boksen med

føre-var viser at det er en beslutningsstrategi som bør brukes basert på anerkjennelsen av kunnskapsutfordringer i prosessen om Wisting.

Mellom hver av beslutningsfasene har jeg illustrert at det foregår diskursive beskrivelser. Med diskursive beskrivelser referer jeg til at aktørene vil tillegge sine meninger og oppfatninger i risikoterminologiene som introduseres i de ulike fasene av Risk Governance. Aktørene bruker disse som språklige virkemidler for å vinne frem sin virkelighetsforståelse i debatten om Wisting feltet. Dette illustrerer jeg ved å trekke linjer mellom de diskursive beskrivelsene og kommunikasjonsfasen, som viser et gjensidig avhengighetsforhold. Med andre ord så vil de diskursive beskrivelsene påvirke kommunikasjonen og derav maktkampen i debatten. Det er verdt å merke seg at i en annen studie så ville Risk Governance blitt anvendt på en annen måte enn det jeg gjør i en diskursanalytisk sammenheng tilknyttet Wisting feltet.

2.2.1 Klimarisiko som begrepsforståelse

Klimarisiko er en partikulær risiko som oppstår på grunn av klimaendringer, som gir kortsiktige og langsiktige konsekvenser for samfunnet (Engen mfl., 2021). Klimarisiko kan karakteriseres som kompleks, fordi det ikke er tydelig hvordan årsaks – og virkningskjeden henger sammen (Renn, 2008). I debatten om Wisting feltet fremkommer det at det er vanskelig å identifisere og kvantifisere sammenhengen mellom klimarisiko og observerbare endringer. I tillegg foreligger det stor usikkerhet tilknyttet data og beregninger for å forstå utviklingen av klimaendringene, noe som påpeker at tilfeldigheter spiller en sentral rolle. Det skaper mulighetsrom for uforutsette utfall som forsterker kompleksiteten, noe som gjør det utfordrende å identifisere og håndtere klimarisiko (Miljødirektoratet, 2021). Begrenset kunnskap forårsaker også en vitenskapelig uenighet blant aktørene, ulike verdisyn som vektlegges og tvetydighet på hvilke tiltak som er hensiktsmessige for å håndtere klimarisikoen. På bakgrunn av dette vil jeg beskrive klimaendringer som et «wicked problem» som betyr at det ikke finnes entydig måte å løse problemet på, og man er derfor i større grad ute etter å finne *gode nok* tiltak for å temme problemene (Rittel & Webber, 1973). Hvor god en løsning er vil imidlertid oppfattes subjektivt, noe som gjør det ekstra utfordrende å håndtere klimarisiko ved en potensiell utbygging av Wisting feltet. Spesielt med tanke på at det er et tydelig skille i forståelsen av klimarisiko mellom oljeforkjemperne og oljemotstanderne. For å undersøke forståelsen av klimarisiko vil jeg skille mellom fortolkende tvetydighet, som er ulike tolkninger av effektene Wisting vil ha, og normativ tvetydighet som handler om ulike begreper som brukes for å beskrive klimarisikoen (Renn, 2008).

Debatten om Wisting feltet er særlig relevant å studere i sammenheng med begrepet klimarisiko da det er første oljevirkksomheten som etableres så langt nord i verden, som betyr at det foreligger begrenset med kunnskap og erfaringer tilknyttet risiko i det sårbare området. Det åpner for flere tolkninger og kan potensielt føre til konflikt. For å unngå konflikt så er Risk Governance et gunstig beslutningsrammeverk for å aktivisere og inkludere eksisterende kunnskapsmiljøer (Renn, 2008). Samtidig som det gir eksperter, myndigheter organisasjoner, institusjoner og sivilsamfunnet mulighet for å dele sin klimarisikoopfatning (Engen mfl., 2021). På denne måten kombineres vitenskapelige tilnærminger med subjektive vurderinger, samtidig som rammeverket legger til rette for læring (Engen mfl., 2021). At klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet karakteriseres som kompleks, usikker og tvetydig kan føre til at beslutningene ikke får ønsket effekt, dersom ikke alle interessenter inkluderes i beslutningsprosessen. Det kan for eksempel resultere i at skjulte politiske maktforhold, fra oljeaktørene sin side, tar overhånd slik at rasjonaliteten viker for makten som Flyvbjerg (1991) beskriver. I denne studien tar jeg utgangspunkt i FN's klimapanel sin definisjon av klimarisiko som:

«sannsynligheten over en spesifikk tidsperiode for alvorlige endringer i et lokalsamfunns eller et samfunns normale funksjon på grunn av farlige fysiske hendelser som påvirker sårbare sosiale forhold, noe som fører til utbredt skadelige menneskelige, materielle, økonomiske, eller miljømessige effekter som krever øyeblikkelig kriserespons for å ivareta kritiske menneskelige behov, og som kan kreve ekstern støtte for gjenoppretting.» (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012, s.7).

Begrepet klimarisiko består av hovedkomponentene fysisk risiko og overgangsrisiko, som viser hvorfor endringer i klimaet er en stor utfordring.

2.2.2 Fysisk klimarisiko og overgangsrisiko

Fysisk klimarisiko er risiko tilknyttet endringer i det fysiske miljøet, mens overgangsrisiko er risiko av klimapolitikkens konsekvenser og teknologisk utvikling ved overgang til utslippssamfunn (NOU 2018:17). I miljødirektoratet sin definisjon vises det til hvordan klimarisiko forstås gjennom komponentene fysisk risiko og overgangsrisiko. «Klimarisiko handler om konsekvenser av klimaendringer (fysisk klimarisiko) og overgangen til en verden i tråd med målene i Parisavtalen om reduserte utslipp av klimagasser (overgangsrisiko) påvirker natur og samfunn» (Miljødirektoratet, 2021). Overgangsrisiko omtales som en

grenseoverskridende klimarisiko, som er forbundet med konsekvenser av klimaendringer utenfor de nasjonale grensene. Det gjelder for eksempel de risikoene som i henhold til tiltak og internasjonale avtaler er inngått for å håndtere klimaendringene (Engen mfl., 2021). Konsekvensene av overgangsrisiko kan være tilknyttet overraskelser eller avvik i forhold til både kunnskapen og planverkene man besitter. Aven (2020) beskriver derfor overgangsrisiko som risiko tilknyttet avvik fra spesifiserte planscenarier, som for eksempel å oppfylle 1,5-gradersmålet gitt av Parisavtalen. Det fremkommer tydelig i litteraturen at klimarisiko er et begrep som beskriver hvilken tilstand vi befinner oss i både på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå tilknyttet klimaendringer og med tilhørende konsekvenser (Engen mfl., 2021).

Gjennom olje – og gasssektoren er Norges økonomi særlig utsatt for overgangsrisiko (Miljødirektoratet, 2021). Grunnen til dette er at lavere aktivitetsnivå i petroleumsnæringen over tid vil gi lavere lønninger i økonomien som påvirker verdien av nasjonalformuen, noe som tilsier en høyere klimarisiko (NOU 2018:17). Med andre ord så vil konsekvenser av en overgangsrisiko for en oljevirkosomhet være tilknyttet forventet eller antatt lønnsomhet, i henhold til hvordan klimaendringer og eventuell overgang til lavutslippssamfunn vil påvirke selskapets fremtidige inntekter (Aven, 2020). Oljeindustrien vil også oppleve overgangsrisiko gjennom sine investeringer, for eksempel gjennom krav til utslipp, avfallsforbrenningsanlegg og infrastruktur. Overgangsrisiko har sine konsekvenser med at en ambisiøs klimapolitikk vil trolig føre til at karbonintensive energikilder som olje bli erstattet av fornybare kilder, som igjen vil påvirke både økonomien og samfunnet generelt (NOU 2018:17). I debatten så er det tydelig at oljeaktørene ønsker å unngå en slik overgangsrisiko, og forsøker å få gjennomslagskraft for sine argumenter om hvor viktig Wisting feltet er for å opprettholde Norges økonomi. Dette kommer også til syne i Equinor (2022a) sin konsekvensutredning som forsøker å formidle at det er lave sannsynligheter og konsekvenser tilknyttet Wisting feltet, for å styrke påstanden om at det er et forsvarlig utbyggingsprosjekt.

Klimapolitikken og hvordan den utarter seg gjennom debatten om Wisting, vil bety mye for verdien av Norges petroleumsreserver. Overgangsrisikoen er likevel en risiko som vi må kun håndtere frem til en eventuell overgang til lavutslippssamfunn, også utgjør det ikke en trussel lenger, mens fysisk klimarisiko vil eksistere i samfunnet i lang tid selv etter vellykket klimapolitikk (NOU 2018:17). Konsekvenser av fysisk klimarisiko i Arktis vil blant annet være temperaturstigning, tap av biologisk mangfold og andre skader på miljøet.

Oljeforkjemperne møtes i debatten av motstemmer som vektlegger den fysiske klimarisikoen med Wisting feltet som vil utgjøre en stor trussel for hele verden i lang tid fremover, og som brukes som et motargument for at oljefeltet ikke må bygges ut. Klimarisiko kan derfor også karakteriseres med en krypene tilnærming, som betyr at det er en vedvarende global trussel som verden vil stå ovenfor (Engen mfl., 2021).

2.2.3 Sårbarhet og eksponering

Konsekvensene av klimaendringer og risikoen for at det påfører skade, må vurderes i sammenheng med sårbarhet og eksponering (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012). Det betyr at en uønsket hendelse, som skyldes klimaendringer tilknyttet drift av Wisting feltet, vil kunne utgjøre en større risiko for sårbare befolkningsgrupper, samfunn eller påføre skade på enkelte infrastrukturer og systemer. Arktis er definert som et særlig verdifullt sårbart område, hvor klimaendringer er den største trusselen for viktige dyrearter og økosystemer (Regjeringen, 2022). For å begrense klimaendringene og ivareta det arktiske miljøet, er det nødvendig å styre klimarisikoen gjennom tiltak og beredskap. Dette vil bidra til å redusere sårbarheten og eksponeringen, spesielt med hensyn til Wisting feltet. Det betyr at det er viktig å kombinere tiltak som både begrenser fysisk risiko og overgangsrisiko, for et tiltak som skal begrense overgangsrisikoen kan gjøre området mer eksponert for fysisk klimarisiko (NOU, 2018:17). Det betyr også at begge posisjonene i debatten, både oljeaktørene som ønsker å unngå overgangsrisikoen og klimaaktivistene som vil unngå fysisk klimarisiko, må vektlegges i beslutningsprosessen for å kunne håndtere den samlede klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet. For eksempel skal utbyggingen av Wisting feltet møte etterspørsel etter olje, samtidig som iskantsonen er sårbar mot et endret klima. En feilslått klimatilpasning kan føre til økte utslipp og forverre konsekvensene. Å redusere klimarisikoen avhenger derfor av god planlegging og balanserte risikovurderinger og offentlige reguleringer, noe som Wisting feltet er blitt kritisert for å ikke ha på plass.

Ifølge rapporten fra det tidligere klima – og forurensningsdirektoratet (2012) så er Norge bedre i stand til å håndtere klimarisiko dersom det tas hensyn til i nasjonale utviklings – og sektorplaner, vedtas klimatilpasningsstrategier og implementeres konkrete tiltak rettet mot det sårbare Arktis. For å få gjennomslagskraft for utbyggingen av Wisting feltet er det derfor viktig å ha *god nok* beredskap og tiltak på plass for å redusere de negative skadevirkningene av oljevirkomheten. Det er likevel en utfordring å finne en felles betydning i hva som er *god nok* beredskap, for her vil man også oppleve at aktørene har ulike subjektive oppfatninger.

Ifølge biologen og professoren Hessen (2020) så må klimarisiko sees i sammenheng med samfunnsutviklingen, spesielt med tanke på målet om å oppnå grønt skifte og overgangen til nullutslippssamfunnet, for å være bedre rustet for framtiden. På denne måten vil klimarisiko være tilknyttet spesifikke mål, hvor konsekvensene vil skyldes avvik i forhold til denne målsettingen eller overraskelser i henhold til eksisterende planer og kunnskap (Aven & Thekdi, 2021). I debatten er det tydelig at aktørene tillegger ulike verdier i et slikt grønt skifte, og at oljeaktørene ikke uttrykker et prioritert ønske om å oppnå et nullutslippssamfunn. Ifølge NOU (2018:17) så vil den gjensidige avhengigheten mellom privat og offentlig sektor i Norge være en viktig faktor for å ha en helhetlig tilnærming til klimarisiko. Dette innebærer at en felles strategi for håndtering av klimarisiko er det beste grunnlaget for å ivareta norsk økonomi. Som betyr at i beslutningsprosessen om Wisting feltet så vil det være i oljeaktørenes beste interesse å involvere alle interessenter, selv oljemotstanderne.

2.2.4 Politiske og økonomiske rammebetingelser

Engen mfl. (2021) mener at klimaendringene og utviklingen i global og nasjonal klimapolitikk har innvirkning på politiske og økonomiske rammebetingelser. På denne måten kan klimaendringer beskrives som en klimakrise som omfatter risikoer som vil påvirke menneskenes liv, og skape omfattende samfunnsendringer for generasjoner framover. Klimaendringer innebærer usikkerhet for framtiden, noe som understreker behovet for risikostyring av klimarisikoen og ha en bærekraftig utvikling. Ulikheter i økonomi, demografi og styresett påvirker likevel hvorvidt et land har kapasitet til å iverksette tiltak som er effektive til å respondere på, og tilpasse seg, endringer i eksponering og sårbarhet (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012). Et av argumentene mot Wisting feltet er at det skapes en klimarisiko i et særlig sårbart område som utsetter hele verden for alvorlige klimaendringer. Konsekvenser av klimaendringer vil være synlige i lokalsamfunnet som betyr at klimatilpasningstiltak må iverksettes på et lokalt nivå, mens årsakene til klimarisiko er noe som må løses på globalt nivå gjennom internasjonale klimaavtaler (Engen mfl., 2021). Det er likevel viktig å være bevisst på at utforming og gjennomføring av politikk og strategier for tilpasning kan redusere klimarisikoen på kort sikt, men kan også øke eksponering og sårbarhet på lang sikt (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012). For eksempel kan myndighetene redusere eksponering for oljesøl, men også oppmuntre til dispergeringsmidler som kan øke risikoen på lengre sikt for gytingen til viktige fiskebestander.

Ifølge NOU (2018:17) så kan sårbare stater som opplever negative konsekvenser av klimaendringer, øke risikoen for politisk ustabilitet og konflikter mellom stater. Endringene i petroleumsproduksjonsmønstrene utgjør en betydelig risikofaktor for internasjonal økonomi, ettersom mer sammenvevd verden resulterer i konflikter og uønskede hendelser som påvirker alle land. For å oppnå effektiv kortsiktig og langsiktig håndtering av klimarisiko, må det være samsvar mellom lokal praksis for klimarisikohåndtering og nasjonale institusjonelle og lovgivningsmessige rammer, politikk og planlegging (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012). Ifølge NOU (2018:17) så er Norge «som en liten og åpen økonomi med stor internasjonal finansformue (...)» avhengig av globale forhold, og må vektlegge et globalt perspektiv i håndteringen av klimarisiko (s. 17). Både den fysiske risikoen og overgangsrisikoen vil bli påvirket av endret verdi av petroleumsformuen. Det er likevel viktig at klimarisikoen ikke påvirker de politiske beslutningsprosessene på en måte som kun setter søkelys på å redusere negative virkninger for norsk økonomi, og undergraver oppmerksomheten på det internasjonale samarbeidet for å håndtere de globale klimaproblemene.

For å håndtere klimarisikoen er det behov for strategier som tar høyde for kompleksiteten, vitenskapelige usikkerheten og tvetydigheten. Det er mye vi ikke vet om klimarisiko som vi ikke klarer å forutse, samtidig som det er behov for et langsiktig og bredt perspektiv. Klimapolitikken preges ofte av uenigheter om tiltak blant aktører og villigheten til å forplikte seg, noe som skaper usikkerhet tilknyttet effektiviteten av de internasjonale klimaavtalene. Effektive strategier innebærer å gjøre avveininger og anerkjenne hva som er konkurrerende politiske mål og prioriterte verdier blant aktørene (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012). Ulike aktører vil planlegge for klimarisiko ulikt med bakgrunn i sine forventninger. Noen planlegger fremdeles for fossilbasert energisektor, mens andre investerer i fornybar energi (NOU 2018:17). Allerede i 2012 hevdet Klima – og forurensningsdirektoratet at en inkluderende tilnærming til risikohåndtering, som for eksempel gjennom bruk av Risk Governance, er det mest hensiktsmessige for å vurdere forskjellige politiske løsninger ettersom klimarisiko og dens oppfatning utvikler seg over tid. Ifølge NOU (2018:17) så vil sammenlignbar informasjon om robustheten til nye oljeutbyggingsprosjekter i møte med klimaendringer, styrke tilliten og gi økt innsikt i utviklingen av klimarisiko for den samlede petroleumsformuen. Med andre ord så vil økt bevissthet og åpenhet rundt klimarisiko og styringsstrategier styrke økonomien og politikken. Ifølge Schweizer (2021) så er Risk

Governance som styringsstrategi nødvendig for å håndtere klimarisikoen, og for å nå målet om en bærekraftig utvikling.

Miljødirektoratet (2021) mener at å håndtere klimarisiko kan gi et konkurransefortrinn ved at petroleumsindustrien for eksempel kan øke sikkerheten på arbeidsplassen. På denne måten kan oljeaktørene skape en «riktig oppfatning» om at Wisting feltet er forsvarlig og akseptabelt. Selv om klimarisiko innebærer flere utfordringer, så vil det også skape noen muligheter som oljevirksomheten må benytte seg av (NOU 2018:17). Utfordringen for oljevirksomheten er å finne den rette balansen mellom hensynet til å skape verdier og ta klimarisiko, samt hensynet til å beskytte og verne viktige verdier for miljøet og samfunnet. Manglende kunnskapsgrunnlag og svakheter ved beslutningsprosessen er sentrale faktorer som kan forårsake at klimarisiko får for liten oppmerksomhet (NOU 2018:17). Ettersom klimarisikoer er lokale, nasjonale og internasjonale så vil det være nødvendig å involvere mange ulike aktører i styringsprosessen. Offentlig deltakelse gjennom debatt er helt sentralt for å legitimere risikostyring i klimaendringspolitikken (Renn, 2008).

I debatten om Wisting vil lokal kunnskap og erfaring utveksles, noe som vil kunne styrke kunnskapsgrunnlaget. For å håndtere klimarisikoen på en vellykket måte, og få til en bærekraftig utvikling i møte med klimaendringene, så vil bred deltakelse i strategiutvikling og evnen til å kombinere flere perspektiver på klimarisiko være avgjørende (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012). Ifølge NOU (2018:17) så kan en vellykket klimapolitikk likevel medføre politiske konsekvenser. For eksempel hvis bærekraftig utvikling får gjennomslagskraft og det investeres i fornybar energi som endrer produksjonsmønstrene, så kan det også endre maktforhold og undergrave Norges økonomiske rammer som er avhengig av petroleumsinntektene. Dette understreker viktigheten av å jevnlig vurdere og synliggjøre klimarisikoeksponeringen, som petroleumsrelaterte og andre viktige norske næringer står overfor på grunn av klimapolitikken, som vil styrke kunnskapsgrunnlaget for hvordan disse utfordringene skal håndteres.

2.2.5 Systemisk klimarisiko

Som det kommer frem av litteraturen så oppstår den største klimarisikoen i samspillet mellom klimaendringer og komplekse menneskelige systemer som oljevirksomhet (Hui-Min, Xue-Chun, Xiao-Fan & Ye, 2021). Ifølge Renn (2016) så er klimarisiko en form for global systemisk risiko som betyr at det dannes indirekte risikoer gjennom kaskadeeffekter på

økonomisk, økologisk og politisk nivå som påvirker flere systemer og funksjoner i samfunnet. Dette skyldes både manglende tilpasning til klimaendringer og stadig økende eksponering og sårbarhet som oljeindustrien utsetter samfunnet for. Med klimarisiko vil man stå ovenfor såkalte vippepunkter som man må forsøke å unngå med en effektiv risikostyring, fordi når vippepunktet er nådd så vil konsekvensene være så alvorlige at det kan bli umulig å håndtere dem. Nøkkelen for å motvirke disse plutselige vippepunktene er ifølge Renn mfl. (2022) å bli mer oppmerksom på overraskelser, uvanlige utviklinger og uforklarlige hendelser. Selv om Wisting feltet som en systemisk risiko ofte refererer til negative hendelser, så kan det også gi positive hendelser ved at det medfører sosiale endringer.

Formålet bør være å forberede samfunnet på det verste, samtidig som det gir rom for inkludering og maktdeling i samfunnet gjennom en deliberativ beslutningsprosess (Renn, 2008). Ifølge Schweizer (2021) så er en deliberativ diskurs nøkkelen for å håndtere klimarisikoen ved at man engasjerer et bredt spekter av forskjellige synspunkter. Renn mfl. (2022) mener at det å ha mange involverte interessenter gir en garanti for at flere tidlige varsel-signaler og uregelmessigheter oppdages. På denne måten så tildeles ansvar og maktdeling til alle involverte for å finne tilstrekkelige avveininger mellom politiske alternativer, for å håndtere de komplekse og sammenvevde systemiske klimarisikoene. Global oppvarming, på grunn av klimaendringer, er blant én av de systemiske risikoene som undervurderes både i debatten og i politikkutforming. Med Risk Governance som et beslutningsrammeverk er det mulighet for å forsøke å korrigere retningslinjene før de store feilene oppstår, altså før vi når vippepunktet (Renn mfl., 2022).

Klimarisiko som systemisk risiko er likevel en type forståelse i diskursmessig sammenheng som kan være en måte å for oljetilhengere å legitimere prosjekter på. Dette kan bli oppnådd ved at man forsøker å kvantifisere risikoen, og ta i bruk kost-nytte analyser for å få en gjennomslagskraft for at klimarisikoen er lav. På den andre siden så kan det systemiske risikobegrepet benyttes av motmakten for å argumentere for at klimarisikoen er omfattende innenfor økonomiske og politiske grenser. Samtidig som de kan fremheve at usikkerheten er så stor at Wisting feltet ikke bør iverksettes. Dette viser igjen hvordan risikospråket og risikoterminologiene som Risk Governance presenterer gir argumenter som kan benyttes av både oljeforkjemperne og av oljemotstanderne i debatten.

2.2.6 Innramming av klimarisikoproblemet

Selv om aktørene står ovenfor samme type risiko med Wisting, så vil de forholde seg til den på forskjellige måter. I debatten om Wisting feltet så vil aktørene gi sine egne meninger om målet om bærekraftig utvikling og alvorlighetsgraden tilknyttet klimarisikoen. Innramming av klimarisikoproblemet krever en forståelse av gjensidige avhengigheter, for eksempel hvordan drift av Wisting påvirker flere sosiale systemer i samfunnet (Schweizer, 2021). Med andre ord en forståelse av hvordan Wisting feltet som en systemisk klimarisiko vil kunne ha effekter på flere områder som norsk økonomi, politikk eller det biologiske mangfoldet i Arktis. Ifølge Risk Governance rammeverket (Renn, 2008) er det viktig å få en felles forståelse av risikoproblemet, for å deretter kunne fastsette noen avgrensninger for hvordan risikoproblemet kan løses på best mulig måte.

I debatten er det tydelig at det foreligger en stor kontrast mellom petroleumsforkjemperne og petroleumsmotstanderne sin oppfatning av Wisting feltet, noe som gjør det utfordrende å oppnå en felles forståelse av klimarisikoproblemet. Ifølge Renn (2008) kan det også foreligge kontraster i risikovurderingene, det vil si hvilke metoder som brukes for å analysere risikoproblemet. Dette skyldes at ulike fagtradisjoner har ulike tilnærminger til risiko. Noen av aktørene i debatten har en konstruktivistisk tilnærming, der kunnskapen man besitter og tilhørende usikkerhet er viktige faktorer i analysen. Andre aktører har en realistisk tilnærming, der risiko oppfattes som en objektiv og målbar størrelse i analysen. Senere i oppgaven vil jeg undersøke hvordan petroleumsforkjemperne bruker såkalte vitenskapelige metoder for å vurdere den samfunnsøkonomiske lønnsomheten tilknyttet Wisting, mens petroleumsmotstanderne bruker verdivurderinger for å vurdere klimarisikoen. Disse ulike fagtradisjonene må vektlegges i *før-vurderingsfasen*, ettersom de legger føringer for hvordan risikoproblemet blir vurdert og løst (Aven, 2015). I et forsøk på å skape en felles forståelse av klimarisikoen blant aktørene, så er det ifølge Aven (2020) nødvendig med en riktig konseptualisering og innramming av klimarisikoproblemet. Dette er viktig for å sikre en effektiv involvering av aktørene i beslutningsprosessen.

2.2.7 Helhetlig vurdering av klimarisikoproblemet

For å kunne ta en god avgjørelse i tråd med Risk Governance rammeverket angående risikoene tilknyttet Wisting feltet, så er det viktig å foreta en helhetlig vurdering av risikoproblemet (Renn, 2008). Dette betyr at risikovurderinger må kombinere både en objektiv vurdering, hvor risikoproblemet analyseres med vitenskapelige metoder, og en

vurdering av bekymringer i samfunnet tilknyttet risikoen (Renn, 2008). Disse to forskjellige formene for risikovurdering, der den ene er nøytral og den andre er verdibasert, trekker igjen paralleller til at det eksisterer ulike fagtradisjoner og at det er nødvendig å ta hensyn til ulike oppfatninger for å løse risikoproblemet. Det betyr også at det som presiseres som «god» i henhold til Risk Governance rammeverket, vil tolkes ulikt av de ulike aktørene i debatten.

Vitenskapelig undersøkelse er viktig i kontekst av Wisting feltet for å vurdere hva slags eksponering og sårbarhet oljevirkosomhet i Barentshavet har på blant annet det biologiske mangfoldet. Vurdering av samfunnets bekymringer derimot innhenter informasjon om de subjektive risikooppfatningene for å kunne forstå hvordan aktørene vil reagere på klimarisikoen (Engen mfl., 2021). Ifølge Aven (2015) kan ikke risiko beskrives bare objektivt for aktiviteter som petroleum, som involverer stor kompleksitet. Dette gjelder spesielt for Wisting feltet som befinner seg i et særlig verdifullt og sårbart område som potensielt kan ha store miljømessige konsekvenser, samtidig som verden allerede står overfor en pågående klimakrise. Sannsynligheten for at uønskede hendelser skal inntreffe, sier noe om hvor usikre vi er og er betinget av den kunnskapen vi besitter på det tidspunktet (Aven, 2020). Med andre ord så gjenspeiler det vurderingspersonen sine subjektive vurderinger. I utredninger, rapporter og analyser utgitt av oljeaktørene så blir sannsynligheten vurdert som lavere enn det oljemotstanderne vurderer den som. Dette understreker at for å oppnå legitimitet i beslutningsprosessen, så er verdibaserte vurderinger like viktige som objektive beregninger (Aven & Thekdi, 2021).

I tillegg til risikovurderinger så er det også behov for andre virkemidler som balanserer ulike bekymringer i henhold til beslutningsalternativer, hvor usikkerhet og potensielle overraskelser som viktige aspekter ved klimarisiko vektlegges. Hvis risikovurderingene ikke tydelig avdekker usikkerheten, så er det vanskelig å vite om mennesker sin risikooppfatning er tilknyttet usikkerheten eller om den skyldes andre følelser og affekter. Den helhetlige forståelsen av risiko oppnås ved å kombinere den faglige vurderingen av oljevirkosomheten, hvor konsekvenser estimeres, med en vurdering av de sosiale og økonomiske effektene av konsekvensene for samfunnet (Renn, 2008). For eksempel er det hensiktsmessig å bruke en *kost-nytte* analyse for å øke kunnskapen i beslutningsprosessen ved å balansere kostnader, verdier, fordeler og ulemper tilknyttet Wisting feltet. Med kost-nytte analyse kan man blant annet regne ut hvilken innvirkning Wisting vil ha på risikoen for tap av miljøverdier, betydning det har for fremtidige generasjoner eller for politikken (Aven, 2015). Aven (2020)

mener at det også vil være nødvendig med avveininger mellom ulike bekymringer og *føre-var prinsippet*, samt balansere dette opp mot verdiskaping og kostnader. For eksempel kan det vise at andre former for energiproduksjon vil være gjennomførbart med samme fordeler som oljeutvinning, men med lavere klimarisiko.

Med utgangspunkt i Wisting feltet som en systemisk risiko med kompleksitet og tilhørende usikkerhetene, så er det nødvendig med forskjellige typer data for å kunne adressere kaskadeeffektene (Schweizer, 2021). Etter en omfattende informasjonsinnhenting så vil beslutningstaker få et bredere risikobilde som gjør det lettere å foreta en grundig karakterisering av klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet. Ifølge Røed og Weick (2017) burde valg av analysemetode begrunnes, ettersom dette vil påvirke risikobildet som presenteres. Oljeaktørene beregner klimarisikoen som en målbar og objektiv størrelse, samtidig som det vektlegges politiske prioriteringer i henhold til makt og interesser. Likevel er beslutningstakerne avhengige av tilstrekkelig kunnskap om konsekvensene av klimarisiko, og hvilke konsekvenser en står ovenfor ved ulike beslutningsalternativer. Dette er nødvendig for å blant annet kontrollere overgangsrisikoene som er av interesse for oljeaktørene (Engen mfl., 2021). Det betyr at beslutningstakeren må vurdere hvordan disse konsekvensene oppleves for menneskene og samfunnet som blir berørt. Oljemotstanderne kritiserer imidlertid konsekvensutredningen (Equinor, 2022a) for å ikke gjøre en tilstrekkelig nok vurdering av disse konsekvensene.

2.2.8 Evaluering og karakterisering av klimarisikoen

Formålet med evalueringsfasen er å karakterisere om klimarisikoen sammen med dens tilhørende usikkerheter er tolererbar, akseptabel eller ikke-tolererbar (Renn, 2008). En risiko oppfattes som tolererbar hvis aktiviteten ansees som verdt å drive med på grunn av de potensielle fordelene, men det kreves likevel innsats for å iverksette risikoreduserende tiltak som er innenfor rimelige grenser (Renn, 2008). Akseptabel risiko referer til at risikoen er så lav at risikoreduksjon ikke er nødvendig. Det er likevel viktig å merke seg at risikoen er dynamisk, noe som betyr at selv om utbyggingen av Wisting feltet ansees som akseptabelt så kan risikoen endre seg over tid (Aven & Thekdi, 2021). Dette understreker viktigheten av å kontinuerlig vurdere risikoreduserende tiltak. Ikke-tolererbar betyr at risikoen oppfattes som uakseptabel, og aktiviteten kan ikke gjennomføres. Evalueringen tar utgangspunkt i ALARP-prinsippet, som legger vekt på å redusere risikoen så langt som praktisk mulig (Aven, 2015).

Utgangspunktet for debatten om Wisting feltet skyldes nettopp at konsekvensutredningen til Equinor blir kritisert for å ikke ta risikoen med et nordlig oljefelt på alvor, og at det ikke foreligger god nok oljevernberedskap. Debatten om Wisting feltet har ført til en betydelig interessekonflikt når det gjelder rettferdiggjørelsen for om klimarisikoen ved oljevirkosomhet i Barentshavet kan tolereres eller ikke. Debatten synliggjør dilemmaet med at de subjektive vurderingene skiller seg fra de rasjonelle og objektive «ekspertvurderingene», som Equinor bruker i sin konsekvensutredning for å vurdere hva som er forsvarlig. Oljeaktørene oppfatter klimarisikoen med Wisting som akseptabel med lave sannsynligheter og konsekvenser, mens oljemotstandere oppfatter den som uakseptabel med betydelig usikkerhet og alvorlige konsekvenser. Dette understreker at et såkalt «riktig risikonivå» er et resultat av en verdi-, bevis- og kunnskapsinformert prosess som balanserer ulike bekymringer, der oppfatningen av klimarisiko er like avgjørende som vitenskapelige beregninger. Med andre ord så kreves det en tverrfaglig tilnærming til kunnskap, for å forstå den systemiske klimarisikoen med Wisting. For eksempel vil ikke Wisting feltet kunne oppnå en legitim beslutning dersom viktige risikobidragstyper ikke omfattes av risikokarakteriseringen. Ifølge Engen mfl. (2021) må beslutningstakeren ta en så transparent avgjørelse som mulig overfor alle interesserte parter og ta en informert, balansert og rettferdig beslutning. Dette vil bidra til at beslutningen i større grad blir akseptert.

2.2.9 Klimarisikostyring – og beslutning

I selve risikostyrings – og beslutningsfasen benyttes all relevant informasjon og vurderinger samlet fra de tidligere fasene, for å ta en beslutning om hvilke konkrete styringsstrategier som skal implementeres. (Engen mfl., 2021). De såkalte «*gode beslutningene*» basere seg derfor på de helhetlige risikovurderingene, inkludert både de vitenskapelige risikovurderingene og bekymringsvurderingene sammen med vurderingene som er gjort i risikoevalueringen – og karakteriseringen (Renn, 2008). For eksempel vil en meningsfull bruk av *føre-var prinsippet* avhenge av nøye vurderinger av usikkerheter og kunnskapshull. Etter Equinor sin utredningsprosess så ble det tatt en beslutning om at Wisting feltet skulle utsettes (Equinor, 2022d). Dette har også ført til en debatt om hvorvidt beslutningsvalget skyldtes mangel på en tverrfaglig tilnærming til kunnskap, siden petroleumsforkjemperne sin klimarisikoforståelse ikke samstemte med petroleumsmotstanderne sine. Det kan være en politisk føre-var strategi fra oljeaktørene, der de forsøker å samle inn mer kunnskap og oppnå aksept fra alle aktørene i debatten. Driften av Wisting feltet kan karakteriseres som både en kompleks, usikker og tvetydig systemisk risiko som krever nettopp en diskursbasert strategi hvorav alle relevante

aktører blir involvert i beslutningsprosessen. I dette tilfellet er det derfor nødvendig med et bredt kunnskapsgrunnlag som reduserer de store usikkerhetene for å kunne ta legitime beslutninger.

2.2.10 Klimarisikokommunikasjon

Kommunikasjonen er kjernen i enhver vellykket aktivitet for å vurdere og håndtere klimarisiko i beslutningsprosessen om Wisting feltet (Renn, 2008). Effektiv kommunikasjon har stor innvirkning på hvordan folk er forberedt på å håndtere effektene av systemisk risiko. I debatten foreligger det ulike bruk av risikoterminologier som utfordrer kommunikasjonen mellom forkjemperne og motstanderne. Med utgangspunkt i Risk Governance rammeverket så er et av formålene med risikokommunikasjon å informere om klimarisikoen og hvordan den blir håndtert (Renn, 2008), slik som Equinor for eksempel gjør gjennom konsekvens – og tilleggsutredningen av Wisting feltet (Equinor, 2022a; Equinor, 2022b).

Risikokommunikasjonen har også en funksjonene i å bygge tillit ved å forsikre folk om at de etablerte systemene er i stand til å håndtere klimarisiko på en effektiv, rettferdig og akseptabel måte (Engen mfl., 2021). På grunn av forskjellige oppfatninger om klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet, så har det vært mangel på tillit til at det vil foregå en forsvarlig drift av oljeplattformen. Dette har resultert i delte meninger hvorav noen aktører ønsker at Wisting prosjektet skal gjennomføres, mens andre ønsker det skrinlagt. I beslutningsprosessen for Wisting feltet så er risikokommunikasjonen helt avgjørende for at oljeaktørene skal legge til rette for en god involveringsprosess, der interessenter og relevante aktører får mulighet til å delta i beslutningsprosessen og dele sine meninger om klimarisikoen. Tverrfaglig kunnskap og involvering i beslutningsprosessen er viktig for å motvirke at de politiske reaksjonene på klimarisikoforståelsen tilknyttet Wisting feltet gir feilføringer (Schweizer, 2021). Med andre ord, for å motvirke at politiske prioriteringer og makten til oljeaktørene overstyrer rasjonaliteten (Schweizer, 2021).

2.3 Oppsummering

For å studere debatten om Wisting feltet så har jeg utviklet et analytisk rammeverk som kombinerer kritisk diskursanalyse (Fairclough, 2003) og Risk Governance (Renn 2008). Innenfor dette rammeverket blir klimarisiko behandlet som en risikoanalytisk måte å vurdere Wisting feltet på. Rammeverket avdekker to ulike tilnærminger til risiko, hvorav noen aktører forstår det som en objektiv målbar størrelse, mens andre ser på risiko som et subjektivt og sosialt fenomen. I debatten om Wisting feltet kommer disse to tilnærmingene til uttrykk, noe

som skaper motstridende oppfatninger om *klimarisikoen*. *Diskurs* handler om å frembringe utsagn med bakgrunn i hvordan ting eller fenomener fremstår for oss mennesker. Selv om det kan være delt syn på kunnskap blant aktørene, så vil de likevel ha ulike meninger, erfaringer og verdier som vil påvirke deres risikoforståelse. En diskurs innebærer derfor *representasjoner* av ulike aktører sin virkelighet, og skaper handlingsmuligheter for de aktørene som definerer seg innenfor diskursen. I denne studiens sammenheng så fremstår det to forskjellige diskurser med ulike representasjoner av Wisting feltet, hvor den ene er i retning av en miljødiskurs og den andre en industridiskurs.

I enhver diskurs vil det være flere representasjoner som kjemper for at deres «virkelighet» skal være den dominerende innen den gitte diskursen. Makt er derfor en viktig påvirkende faktor i den diskursive kampen om Wisting feltet, der posisjon A forsøker å påvirke posisjon B sine oppfatninger om hva som er det beste alternativet. Det er tydelig at både oljeaktørene og klimaaktivistene kjemper om makt for å påvirke den andre part sine oppfatninger om klimarisikoen. På denne måten benyttes maktutøvelse til å dominere, men også til å konkurrere mellom de to ulike diskursene. *Risk Governance* er et rammeverk som forsøker å kombinere den teknisk-økonomiske og konstruktivistiske tilnærmingen til risiko, for å unngå at skjulte maktforhold får overtaket. Ved å anvende Risk Governance så får jeg innsikt i aktørenes språklige handlinger og hvordan det påvirker beslutningsprosessen.

Ifølge Fairclough (2003) så er formålet med en kritisk diskursanalyse å undersøke samfunnsendringer og hvordan diskursen opprettholder maktforhold, samt hvilke effekter dette kan ha for enkelte sosiale grupper. Ved å benytte meg av en kritisk tilnærming til diskursanalyse vil jeg sette søkelys på de store linjene i debatten, totaliteten av tekster og utredninger, og hva de til sammen sier om potensiell utbygging av Wisting feltet i Barentshavet. Risk Governance er dermed en viktig forståelsesramme for å identifisere de ulike språklige virkemidlene som beveger seg i debatten, noe som er helt avgjørende for å kunne gjennomføre en diskursanalyse videre i oppgaven.

3. Fremgangsmåte og datagrunnlag

For å kunne utføre en kritisk diskursanalyse av debatten om Wisting feltet, så har jeg hatt en grundig gjennomgang av det innhentede datamaterialet. Ifølge Neumann (2001) så er det å ha en kulturell kompetanse en viktig forutsetning for å kunne utføre en god diskursanalyse. Med kulturell kompetanse betyr det at jeg må ha en viss kjennskap til den generelle petroleumsdebatten, om selve Wisting feltet, hvordan beslutningsprosessen forløper og hvilke aktører som involveres i debatten. For å tilegne meg denne kompetansen så begynte jeg med å studere Ryggvik (2021) sin historie om norsk oljevirkksomhet i Barentshavet, som ga meg også innsikt i tidligere debatter tilknyttet petroleumsvirksomhet. På grunn av min faglige bakgrunn innen samfunnssikkerhet så hadde jeg allerede en solid forståelse av begrepene *klimarisiko* og *Risk Governance*. Jeg har likevel vært oppmerksom på å distansere meg fra både datamaterialet og mine egne oppfatninger, ved å innta en objektiv posisjon når jeg analyserer aktørenes klimarisikoforståelse og hvordan den virker inn på beslutningsprosessen (Thagaard, 2018). Som jeg vil nevne senere i oppgaven, så er utfordringen med diskursanalyse at en forsker kan dele noen av oppfatningene som fremkommer i en av diskursene (Jørgensen & Phillips, 1992). Formålet med min diskursanalyse er å undersøke hvordan aktørene uttrykker seg og derav presenterer ulike framstillinger av sin virkelighetsforståelse. Det betyr at jeg vil presentere de utsagnene og argumentasjonene jeg mener er typiske for debatten, og kan ha en innvirkning på de beslutningene som fattes. Jeg vil inkludere sitater fra datamaterialet, primært fra avisdebatten, som jeg mener er representativ for den virkeligheten jeg ønsker å belyse på bakgrunn av problemstillingen. Det betyr at datagrunnlaget i studien er basert på mine subjektive valg, noe som betyr at andre forskere kan trekke andre konklusjoner enn hva jeg gjør i denne oppgaven.

Datagrunnlaget tar utgangspunkt i konsekvensutredningen (Equinor, 2022a), og tilhørende fem rapporter som ble utgitt på oppdrag fra Equinor, og tilleggsutredningen (Equinor, 2022b) for Wisting. Disse utredningene og rapportene utgjør et sentralt datagrunnlag for den formelle beslutningsprosessen angående Wisting feltet. Videre har jeg samlet inn ⁴høringsuttalelser tilknyttet både konsekvensutredningen og konsesjonssøknaden om kraft fra land til Wisting. Høringsuttalelsene gir innsikt i ulike aktørers synspunkter på vurderingene som er gjort av Wisting feltet, og hvordan disse blir en del av den formelle beslutningsprosessen. I tillegg har jeg gjennomgått oppdateringen av *helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene*

---

⁴ Høringsuttalelsene er tilgjengelige på nettsidene til NVE (2022) og Equinor (2022c)

(Meld. St. 20 (2019-2020)), samt andre norske offentlige utredninger som representerer ulike samfunnsaktørers oppfatninger om Wisting feltet og potensiell utvidet petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Disse utredningene utgjør også en viktig del av det samlede datamaterialet. I tillegg har jeg inkludert næringspolitiske rapporter og analyser fra eksterne aktører som vurderer risikoene tilknyttet Wisting feltet. Til slutt har jeg samlet inn 75 avisartikler fra forskjellige riksdekkende og lokale aviser for å få bredere og variert perspektiv på debatten.

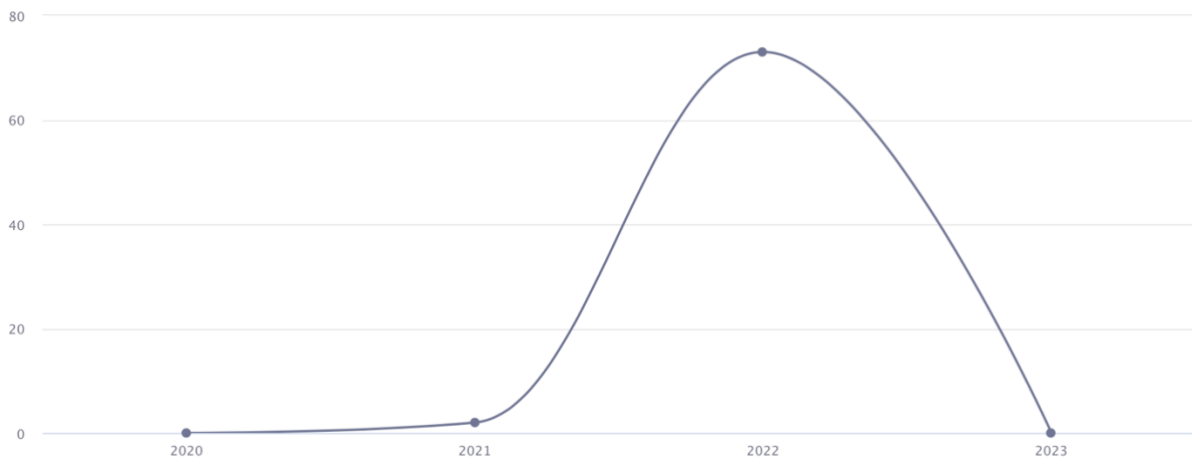
I likhet med mange andre studier, er det også nødvendig å avgrense det som skal undersøkes i en diskursanalyse (Neumann, 2001). Det ble funnet olje på Wisting feltet allerede i 2013, som ble etterfulgt av avgrensingsbrønner i 2016 og 2017 (Norsk petroleum, u.å.). Å utvide petroleumsvirksomhet i Barentshavet har vært et omdiskutert tema siden starten av 2000-tallet. Jeg har likevel valgt å begynne undersøkelsesperioden min fra 2020, for det er etter utgivelsen av stortingsmelding 20 med *Helhetlige forvaltningsplaner* at oljedebatten om Wisting ble relevant. Det var imidlertid i 2022 at debatten om Wisting feltet skapte mest engasjement blant ulike aktører, da en investeringsbeslutning skulle tas angående utbyggingsprosjektet. Den 10. november 2022 så valgte Equinor å utsette denne investeringsbeslutningen. (Equinor, 2022d). Jeg har likevel valgt å avslutte undersøkelsesperioden i januar 2023, da det i etterkant har pågått en debatt om hvorvidt Wisting feltet er permanent skrinlagt eller ikke. Dette betyr at undersøkelsesperioden min strekker seg fra 1. Januar 2020 til 26. Januar 2023.

Flertallet av avisartiklene tilknyttet debatten om Wisting er hentet fra Atekst (Mediearkivet, u.å.). Atekst er et omfattende mediearkiv som består av mer enn hundre millioner søkbare artikler fra norske aviser og tidsskrifter (Mediearkivet, u.å.). Ved å benytte meg av dette verktøyet har jeg hatt muligheten til å bruke en søkemotor for å finne artikler som inneholder spesifikke ord eller uttrykk. Med utgangspunkt i oppgavens problemstilling og forskningsspørsmål, så har klimarisikoforståelse og hvordan den konstrueres i debatten vært sentrale elementer i studien. Derfor valgte jeg å inkludere begrepene *konsekvens* og *utredning* i søkemotoren. Disse begrepene viste seg å være sentrale i hvordan risiko ble debattert av de ulike aktørene, og belyser dermed hvordan forskjellige meninger om klimarisikoforståelse kommer til uttrykk i datamaterialet. For å få en oversikt over aktuelle artikler som omhandler debatten om Wisting feltet, som en potensiell oljeplattform i Barentshavet i undersøkelsesperioden, utformet jeg følgende søkestreng:

(barentshavet AND wistingfeltet**) ⁵AND (olje* or petro*) AND (konsekvens* or *utredning)

Søkestrengen jeg har valgt å bruke er transparent, noe som betyr at det er mulig for andre forskere å gjenta søket for å finne fram til det samme datamaterialet og trekke sine egne konklusjoner (Thagaard, 2018).

Figur 2: Antall treff på søkestreng i undersøkelsesperioden (Mediearkivet, u.å.).

Figur 2 illustrerer fordelingen av antall søketreff jeg fikk i løpet av undersøkelsesperioden min. Grafen viser en økning i antall søketreff etter utgivelsen av Equinor sin konsekvensutredning i 2022, noe som indikerer at utredningen er en såkalt grensesettende begivenhet for debatten (Neumann, 2001). Søketrenden viser en nedgang i perioden mellom slutten 2022 og starten av 2023, etter at Equinor besluttet å utsette investeringsbeslutningen om Wisting feltet. Grafen indikerer at imidlertid 2022 var det året tematikken og debatten var mest relevant i løpet av undersøkelsesperioden min.

---

⁵ Søkeoperatoren AND indikerer at begge eller alle søkeordene skal forekomme i artikkelen, mens OR betyr at minst ett av ordene skal forekomme i artikkelen (Mediearkivet, u.å.). Det såkalte trunkeringstegnet * ble brukt for å utvide eller begrense søket mitt, for å få ulike variasjoner av ordene (Mediearkivet, u.å.).

4. Debatten og representasjoner

I dette kapittelet presenteres de representasjonene som jeg mener har etablert seg i undersøkelsesperioden. Jeg vil trekke ut de representasjonene og diskursene som jeg mener er typiske i debatten om Wisting feltet, basert på det presenterte analytiske rammeverket og mine subjektive valg. Disse representasjonene og diskursene er ikke fastsatt i datamaterialet, men vil bli identifisert gjennom min analyse. Formålet er å skape en forståelse av hvilke virkelighetsoppfatninger som preger debatten og gi grunnlag for utformingen av diskurser i neste kapittel. Av hensyn til studiens omfang og i tråd med det kritisk diskursanalytiske perspektivet, har jeg valgt å inkludere de representasjonene jeg mener har størst utbredelse og mest relevans. På bakgrunn av problemstillingen og forskningsspørsmålene vil jeg trekke frem argumentasjoner fra debatten som omhandler klimarisikoforståelsen til de ulike ⁶aktørene, og som kan gi indikasjoner på hvordan det påvirker beslutningsprosessen om Wisting feltet.

4.1 Mer olje enda lengre mot nord

Representasjonen «mer olje enda lengre mot nord» har vært tydelig gjennom hele undersøkelsesperioden. Ifølge denne posisjonen er det behov for en sterk ressursvekst for å opprettholde norsk olje – og gassproduksjon, og Wisting feltet er dermed ansett som en viktig satsning (Carstens, 2023). For å sikre at petroleumseventyret ikke dør ut, er realiteten at flere oljefelt må utvikles. Et av slagordene som benyttes er derfor «utvikle, ikke avvikle» (Elstad & Mathiesen, 2022). I den generelle petroleumsdebatten så argumenteres det for at oljeindustrien fortsatt er en enormt viktig del av vår tids økonomi og at den er nødvendig for videre modernisering av samfunnet (Ryggvik, 2021).

Det deles oppfatninger om at Wisting feltet vil skape betydelige verdier for samfunnet og ha positive ringvirkninger både i Nord-Norge og for hele landet (Skoglund, 2022). Hammerfest kommune uttrykker positiv holdning til Wisting feltet, under forutsetning av at det gir lokale og regionale ringvirkninger både i utbyggings- og driftsfasen (Lunga, 2022).

Fremskrittspartiet (FRP) ønsker at det skal være bærekraftig for næringsdrivende å utvikle seg, særlig i Finnmark for å skape arbeidsplasser (Lahammar, 2022). FRP sin leder, Sylvi Listhaug, er en av de som mener at utbyggingen av Wisting feltet er viktig for å sikre

---

⁶ Ikke alle aktørene har like tydelige stemmer i debatten, som betyr at det til tider er vanskelig å peke på akkurat hvilke aktører som har uttalt hva i de enkelte representasjonene.

langsiktig produksjon i Norges viktigste næring, samt for at Norge skal kunne konkurrere i fremtiden om å produsere mest mulig av oljen som verden trenger på en miljøvennlig måte (Nøttveit & Hauge, 2022). Listhaug fremhever også at til tross for den politiske uklarheten i oljenæringen, vil utbyggingen av Wisting føre til mer makt og innvirkning for aktørene som støtter oljeindustrien. Noen av representantene fra den samiske delen av Arbeiderpartiet støtter også utbyggingen av Wisting feltet og mener at Finnmark trenger arbeidsplassene (Wistrøm, 2022). De argumenterer for at Norge er avhengige av olje og at det er bedre å utvinne den på en miljøvennlig måte her, enn at andre land gjør det på en mindre miljøvennlig måte. Flere petroleumsforkjempere argumenterer for at flere utredninger og analyser har vurdert de samlede miljøkonsekvensene av petroleumsaktivitet i Barentshavet ved normal drift som svært lave og neglisjerbare (Ibenholt mfl., 2010; Meld. St. 20 (2019-2020); Equinor, 2022a). Ifølge Olje – og energiministeren, Terje Aasland, så er man opptatt av at ressursene på norsk sokkel skal forvaltes godt (Nøttveit & Hauge, 2022). Han anser Wisting feltet som en oppdagelse som bidrar til å videreutvikle den norske petroleumssektoren på en måte som kommer samfunnet til gode (Nøttveit & Hauge, 2022).

I forvaltningen av norske havområder så har regjeringen en målsetting om at «det skal legges til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv.

Petroleumsvirksomheten skal skje innenfor forutsigbare rammer og krav til helse, miljø og sikkerhet som er tilpasset hensynet til økosystemene og annen virksomhet» (Meld. St. 20 (2019-2020), s. 15). Videre legger regjeringen til grunn at forvaltningen skal sørge for «bærekraftig bruk av økosystemene, arealene og ressursene som sikrer langsiktig verdiskaping, sysselsetting og velferd til beste for regionene og samfunnet som helhet» (Meld. St. 20 (2019-2020), s. 15). Ifølge Equinor (2022a) sin konsekvensutredning så foreligger det en rekke tiltak i utbyggingsprosjektet for å ivareta miljøhensyn. Samtidig understrekes det at Wisting feltet vil gi økte inntekter og sysselsetting for den norske industrien (Equinor, 2022a). Vurderingen underbygges med argumenter om at Wisting gir positive ringvirkninger for spesielt Nord-Norge, i både utbyggingsfasen og driftsfasen. Equinor mener at Wisting vil gi en forutsigbarhet i arbeidsplasser for Nord-Norge (Nyvold mfl., 2021). Hammerfest har lenge blitt fremstilt som et viktig symbol på fremtidsoptimisme i debatten om petroleumsutvinning i nordområdene, da regionen er en viktig leverandør til oljeselskapene (Næss, 2016). Det vurderes i utredningene at mer enn halvparten av leveransene i utbyggingsprosjektet vil komme fra norske leverandørindustrier. Dette argumenterer for at vil Wisting gi betydelige vare – og tjenesteleveranser til norsk næringsliv som bidrar til å opprettholde virksomheten i

den norske leverandørindustrien (Nyvold mfl., 2021). Denne fremstillingen etablerer en sannhet om at Wisting feltet er helt nødvendig for næringsutviklingen i Nord-Norge. Representasjonen legger vekt på de positive samfunnsmessige konsekvensene som petroleumsvirksomheten vil medføre.

4.2 Robust prosjekt som er miljømessig forsvarlig

Norge har blitt beskrevet i flere anledninger som best på offshoreteknologi og at norsk olje er den «reneste» i verden (Ryggvik, 2021). Denne representasjonen forekommer ofte av tilhengere av oljevirkosomhet, som spiller på Norges identitet som en miljøbevisst nasjon, spesielt i de tilfellene når norsk petroleumsvirkosomhet sammenlignes med andre land sine «mindre miljøvennlige alternativer». Argumentet vektlegger at i et globalt perspektiv, i henhold til klimautfordringene, så finnes det andre mer miljøforurensende energikilder som kull eller kjernekraft som burde fases ut før norsk olje og gass (Ryggvik, 2021). Økende etterspørsel etter energi er også et gjennomgående argument i denne representasjonen, hvor Norge som en miljøbevisst nasjon blir sett på som den beste leverandøren av energi til det globale markedet i fremtiden. Motstanden mot Wisting beskrives dermed som «bortkastet energi», fordi det heller burde rettes fokus mot den økte kullproduksjonen i verden (Trellevik, 2022). Aktørene mener at det er den økte kullproduksjonen som hindrer verden fra å oppnå klimamålene, ikke norsk olje - og gassproduksjon. Equinor hevder at «Wisting vil være i verdenstoppen for lavest mulig klimagassutslipp fra produksjonen» (Eriksen, 2022). For å styrke sine argumentasjoner så hevder oljeaktørene at med Wisting feltet så vil Norge kunne tilby Europa grønnere energi med et lavere klimaavtrykk enn hva andre land kan tilby. Dette vil være positivt for Europa ved at det gjør flere land mindre avhengige av den forurensede kullproduksjonen (Trellevik, 2022). Med dette så hevder oljeaktørene at Wisting er «broen over til fornybar energi», basert på at Norge vil lage en god infrastruktur som åpner for en robust og klimavennlig produksjon og oljenæringsutvikling.

Ifølge Equinor er Wisting feltet godt tilpasset forholdene i Barentshavet (Hovland, 2022). Tidlig i debatten uttalte Equinor at risiko og håndtering av utslipp var et viktig tema i deres utredninger, og at de skulle ta seg god tid for å utvikle en best mulig plan som imøtekommer strenge krav til operasjoner i Barentshavet (Eriksen, 2022). Videre ble det argumentert for at det vurderes ubetydelig miljørisiko, samt lav sannsynlighet for store oljeutslipp (Equinor, 2022a). Likevel tar konsekvensutredningen til Equinor (2022a) med i betraktning at det er høyere sannsynlighet for miljøskade i vintersesongen ved eventuelle oljeutslipp, men at det

forventes små konsekvensutslag ved et slikt tilfelle. Allerede i 2010, da den samfunnsøkonomiske analysen ble utgitt, så ble det poengtert at petroleumsutvinning i Barentshavet ville være samfunnsøkonomisk lønnsomt hvis det ble gjort et betydelig funn og et drivverdig felt som Wisting (Ibenholt mfl., 2010). Denne representasjonen møter imidlertid motstand på grunn av bekymringer om at Arktis kan stå overfor en katastrofe ved et oljeutslipp. Det argumenteres for at det er en viss sannsynlighet for at det kommer til å skje på et tidspunkt, og at det er mangel på erfaring med oljevirkosomhet så langt nord (Storhaug og Skorge, 2022).

I rapporten fra Oljedirektoratet (2019) ble det påpekt at selv om den norske delen av Barentshavet har utfordrende isforhold, har det vært petroleumsvirksomhet i Barentshavet i nærmere 40 år, og det eksisterer erfaringer fra andre nordlige oljefelt på verdensbasis. Rapporten understreker også at det eksisterer en god ressursforvaltning på norsk sokkel, og at teknologiutviklingen legger til rette for en forsvarlig håndtering av utfordringene i nordområdene (Oljedirektoratet, 2019). I Equinor sin konsekvensutredning (2022a) blir det opplyst at planleggingen og dimensjoneringen av oljevernberedskapen tar hensyn til klimatiske forhold, og feltets plassering i et område langt fra land. Når det gjelder påvirkningen på det biologiske mangfoldet, så gjør Equinor det tydelig i utredningen at Wisting feltet er planlagt i et område med lite fiskeriaktivitet (Equinor, 2022a). Rapporten fra Akvaplan (2021) støtter også denne påstanden og uttrykker at Wisting feltet er plassert i fiskerilokasjonen 12-17, som har minst fangst og dermed ansees som lite miljøfølsomt område (Larsen, Saagerup, Evenset, Pedersen, Tassara, Fredriksen, Emblow & Aune).

Oljeaktørene argumenterer for at motstanden mot utbyggingsprosjektet er overdrevet av miljøorganisasjonene, som forteller «skremselshistorier av at feltet vil gå utover sårbare naturverdier» (Trellevik, 2022). Flere vurderinger viser imidlertid at det er liten konsekvens for det marine naturmiljøet (Trellevik, 2022). Til tross for dette valgte Equinor å utføre en tilleggsutredning av Wisting feltet for å imøtekomme behovet for ytterligere informasjon om potensielle konsekvenser tilknyttet helårlig aktivitet ved iskantsonen, samt forbedret utredning av miljørisikoen, oljevernberedskapen og teknikker i utbygging og drift av feltet (Lillegård, 2022). Ifølge direktør for prosjektutvikling i Equinor så styrker tilleggsutredningen beslutningsgrunnlaget og bekrefter at feltutbyggingen er sikker og forsvarlig (Lillegård, 2022). Tilleggsutredningen understreker at det er en målsetting at olje fra utslipp ikke skal drive inn i sjøis, og det vil derfor daglig overvåkes om is kommer i nærheten av Wisting

feltet, med tiltak for å unngå uønskede hendelser (Equinor, 2022b). Det refereres ofte til at Wisting er samfunnsøkonomisk lønnsomt, og utredningene representerer derfor en oppfatning om fordelene ved det drivverdige feltet.

Aktørene ønsker realisme i debatten hvor de ser miljøforankret petroleumsvirksomhet som en suksess. Gjennom hele undersøkelsesperioden så forekommer det argumenter om at Norge har vært en verdensledende oljenasjon i flere tiår med verdens beste teknologi og strengeste miljøkrav til petroleumsvirksomhet. Dette er en oppfatning som ikke underbygges med konkret data, og kan derfor virke som en oppfatning som tas for gitt av norske petroleumsforkjempere. Risikoforståelsen bærer preg av en realistisk tilnærming, hvor de blant annet mener at det biologiske mangfoldet i Arktis, og særlig fiskerinæringen, ikke vil lide som følge av petroleumsvirksomhet i Barentshavet. I denne representasjonen betraktes det som en etablert sannhet at klimarisikoen er lav og forsvarlig på grunn av lave sannsynligheter og ubetydelige konsekvenser for viktige verdier. Bærerne av denne representasjonen referer ofte til undersøkelser, beregninger eller dokumentasjon når sannsynlighetsbegrepet underbygges.

Oljeforkjemperne anser potensielle konsekvenser av oljeutslipp som hypotetiske scenarioer, og med de lave sannsynlighetene så antar de at konsekvensene er velig lave og neglisjerbare. Konsekvenspotensialet begrunnes også med at det ikke er større utfordringer med oljevirksomhet i nordområdene enn sammenlignet med andre deler av norsk sokkel, eller andre land sine oljeprovins i nord. Det virker dermed som om de bygger på den samme teknologiske kompetansen som de norske operatørselskapene har ved annen oljevirksomhet på norsk sokkel (Oljedirektoratet, 2019). Den teknologiske kompetansen og et strengt norsk miljøregime er med å etablere sannheten om at et verst tenkelig scenario ikke vil inntreffe. Representasjonen vektlegger derfor de positive konsekvensene som Wisting feltet kan medføre, samtidig som de eventuelle negative konsekvensene blir vurdert i et kost-nytte perspektiv der den totale risikoen fremstilles som akseptabel. Grunnen til dette er at Wisting er såpass lønnsomt for norsk næringsutvikling og økonomi, og et alternativ med kull eller kjernekraft har mer omfattende negative samfunnskonsekvenser.

4.3 En tikkende klimabombe

For motstandere av Wisting feltet så er slagordet «en tikkende klimabombe» gjennomgående for å fremme sine oppfatninger i debatten. Ifølge denne representasjonen så ansees det som

uforsvarlig å bygge et oljefelt i et sårbart område med et verdifullt biologisk mangfold, spesielt så nær iskantsonen. Havområdene nær iskantsonen er definert som «særlig verdifulle områder» i forvaltningsplanen (Meld. St. 20 (2019-2020, s. 7)) med blant annet livsviktig matfat og yngleområde for fiskebestander og utrydningstruede fuglearter. Noen aktører mener at problemet ikke er at det blir verdens nordligste oljefelt, men heller at det ligger så tett på iskantsonen (Madsen, 2022). Det argumenteres for at selv små oljelekkasjer, som alltid vil forekomme og må forventes, vil ha betydelig påvirkning på det sårbare livet i Barentshavet. Miljøvernorganisasjonen Naturvernforbundet hevder at Norge har et internasjonalt ansvar for å ivareta sjøfuglbestanden i Arktis, som betyr at et oljefelt midt i sjøfuglenes rike er fullstendig uansvarlig (Storhaug & Skorge, 2022). I miljørisiko – og oljevernberedskapsanalysen for Wisting feltet så kommer det frem at sjøfugler er mest utsatt og at det forventes bestandstap hos noen arter (Tvedt, 2022). Systad (2022), som gjennomførte en rapport på oppdrag fra Equinor, viser til at flere sjøfuglbestander kommer i berøring med Wisting området i hekkesesongen og under svømmetrekket etter hekking. Dette betyr at de rødlistede fuglene som hekker på Bjørnøya vil svømme forbi Wisting feltet når de er på sitt aller mest sårbare (Biele mfl., 2022). Leder for Greenpeace beskriver det som en økologisk krise for de tusener av arter som lever i den sårbare iskantsonen (Lillegård, 2022).

I 2019 konkluderte rapporten fra Riksrevisjonen med at både petroleums – og miljøvernmyndigheter har sviktet i sitt ansvar for å ivareta miljøet i nordområdene (Riksrevisjonen, 2019). I forvaltningen av norske havområder har regjeringen satt mål om at «menneskelig aktivitet i særlig verdifulle og sårbare områder skal vise særlig aktsomhet og foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller naturmangfold» (Meld. St. 20 (2019-2020), s. 15). Ifølge flere aktører har ikke Equinor planlagt for god nok oljevernberedskap i henhold til de lange avstandene til fastlandet og de svært krevende klimatiske forholdene som mørketid, kraftige vindstormer og fare for is. Rapporten fra Meteorologisk Institutt har blant annet påpekt at olje fra Wisting feltet kan nå iskantsonen og utgjøre en risiko for flere områder som er definert som særlig verdifulle og sårbare områder (Hole & Dagestad, 2022). Ifølge Riksrevisjonens rapport (2019) så vil det å stoppe ny oljeaktivitet i Arktis medføre en viktig symboleffekt internasjonalt. Flere av aktørene i denne representasjonen kjemper derfor i debatten for å etablere en virkelighetsforståelse for at særlig verdifulle og sårbare områder må vernes, og ikke åpnes for oljeproduksjon.

Flere norske politiske partier, deriblant MDG, SV og Rødt, stiller seg som motstandere av Wisting feltet og ønsker at prosjektet skal skrinlegges. Det er også splittede meninger blant politikerne i den samiske delen av Arbeiderpartiet når det gjelder utbyggingen av Wisting feltet. Noen støtter utbyggingen, mens andre mener at tiden for leting etter norsk olje er over (Persen, 2022). Aktørene uttrykker at «vi lever i en verden som er hardt rammet av klimaendringene med naturkatastrofer, ekstremvær og et Arktis som i mars 2022 lå på 12,2 grader. Hele 40 grader over normalen» (Persen, 2022). Sammen med Arbeiderpartiets ungdomsparti AUF så argumenterer det samiske Arbeiderpartiet for å skrinlegge Wisting feltet med begrunnelse i at nordområdene skal forvaltes på en forsvarlig måte, spesielt iskantsonen. Et hovedargument er at Wisting vil kreve enorme mengder strøm fra fastlandet, noe som vil føre til økte strømpriser i Finnmark. Dette vil påvirke lokalbefolkningen og den samiske kulturnæringen negativt, da krafttilgangen avhenger av inngrep i reindriftsområder (Persen, 2022). En representant fra Rødt, som også er nestleder i energi – og miljøkomiteen, argumenterer for at elektrifiseringen fra land blant annet vil føre til nedbygging av naturen (Hauge, 2022).

Greenpeace, Naturvernforbundet, WWF verdens naturfond, Norske Samers Riksforbund og Statsforvalteren i Troms og Finnmark har gjennom en høringsuttalelse uttrykt at «ved å godkjenne elektrifisering av Wisting prosjektet så vil staten risikere å bryte menneskerettighetene for reindriftsutøvere i området» (Bergskaug, 2022; NVE, 2022). Dette betyr at motstandere av Wisting argumenterer for at oljefeltet vil skape både et dårlig omdømme og tillit til den norske staten. Ifølge Bergskaug og Rashid (2022) har mistilliten til Equinor økt i løpet av debatten, og oljebransjen har fått mindre legitimitet også blant oljeforkjemperne. Dette skyldes blant annet at lokalbefolkningen i Finnmark føler at deres krav ikke blir hørt av politikerne. Hammerfest kommune har også uttrykt misnøye, ettersom det er en klar politisk forventning om at Wisting skal gi ringvirkninger til Finnmark (Lunga, 2022). Equinor derimot har uttalt at de ønsker å ha driftsadministrasjonen i Harstad, noe som strider imot Hammerfest kommune sitt politiske vedtak (Lunga, 2022; Equinor, 2022c).

Oljemotstanderne hevder at Equinor ønsker å elektrifisere Wisting for å bruke fornybar energi på fastlandet, med et mål om å redusere de fossile utslippene i det norske klimaregnskapet (Elstad & Mathiesen, 2022). Det virker som om oljeaktørene har en optimistisk tro på at teknologien kan løse utfordringene på norsk sokkel, mens oljemotstanderne argumenterer for at det ikke vil løse klimarisikoen. Oljemotstanderne peker på hvordan klimaendringene som

følge av oljepolitikken kan føre til humanitære kriser for hele verden som for eksempel flukt, matmangel eller død (Elstad & Mathiesen, 2022). På bakgrunn av dette så fremhever oljemotstanderne behovet for en politikk som tar sikte på å opprettholde et levelig klima, levende natur og langsiktig økonomi. Dette står i kontrast til oljeaktørens vektlegging av teknologi, kunnskap og penger i sin politiske strategi. Gjennom hele debatten så kjemper oljemotstanderne for en politikk som er enda tydeligere på global rettferdighet og internasjonal solidaritet.

Det debatteres konstant at fornybar energi burde heller brukes på verdifull ren kraft til grønne næringer på fastlandet, istedenfor å forlenge oljealderen (Stokke, 2022). Venstre er en av partiene som mener at oljen må bli liggende under havbunnen for «hvis oljefeltet blir utbyggt, vil utslippene fra forbrenning utgjøre 200 millioner tonn CO₂. Det tilsvarer hele Norges klimagassutslipp i fire år. Oljen må derfor bli liggende med hensyn til klimaet og plikten til å nå 1,5-graders målet i Parisavtalen» (Noodt & Dahl, 2022). Ifølge Ertesvåg (2022) bruker Venstre slike argumenter i et forsøk på å få andre politiske aktører, som for eksempel Høyre, til å endre posisjon i den diskursive kampen. Grunnen til det er å skape et tyngre press mot regjeringspartiene på Stortinget.

Den siste rapporten fra FNs klimapanel uttrykker tydelig at alle investeringer i ny oljeproduksjon er i strid med 1,5-gradersmålet, som Norge har forpliktet seg til (Miljødirektoratet, 2022b). FN har erklært at det er «kode rød» for planeten, som betyr at godkjenning av nye olje – og gassprosjekter ikke bør skje (Miljødirektoratet, 2022b). Dette understreker betydningen av slagordet «*Wisting er en klimabombe*» i denne representasjonen, ettersom det planlegges for å produsere olje fra 2028 til minst 2058 (WWF, 2022). Det er altså planlagt oljeproduksjon i åtte år etter verden har frist for å nå netto nullutslipp. Noen av miljøvernaktørene debatterer for at politiske aktører ikke vil lytte til «ekspertene» som anbefaler å stoppe oljeleting, og med eksperter refereres det til FN og det internasjonale energibyrådet (Madsen, 2022). Noen av debattantene hevder at den norske regjeringen virker å innse at Norge ikke vil klare de utslippskuttene som Stortinget har fastsatt for 2030 (Wistrøm, 2022). Med hensyn til karbonbudsjettet så vil oljeutvidelse i nord likevel bli problematisk i fra et moralsk og økonomisk perspektiv, da produksjonen vil foregå på et tidspunkt der det forventes at verdens oljeforbruk er redusert (Ryggvik, 2021). Med dette blir Wisting beskrevet som et høyrisikoprojekt i debatten. Ifølge oljemotstanderne så bør vi i stedet ha en

forsvarlig og kontrollert avvikling av petroleumsindustrien, som er fullt avviklet innen 2035 (Persen, 2022).

Bærerne av denne representasjonen ønsker også en realisme i debatten, men de anser petroleumsaktivitet som en katastrofe som er i strid med det forpliktete 1,5-gradersmålet i Parisavtalen. I denne representasjonen eksisterer det dermed en helt annen risikoforståelse sammenlignet med forrige representasjonen, hvor Wisting feltet vurderes som uakseptabelt. Risikoforståelsen er preget av en konstruktivistisk tilnærming, der aktørene mener at det er stor usikkerhet og betydelig potensial for konsekvenser ved å bygge ut et oljefelt så nær iskantsonen. Med andre ord så forsøker aktørene å fremstille klimarisikoen som samfunnet vil stå overfor ved utbyggingen av Wisting feltet. De understreker konsekvenspotensialet ved å vise til viktige verdier for mennesker, det biologiske mangfoldet og miljøet som vil bli påvirket. Aktørene anser FNs klimapanel og det internasjonale energibyrådet som eksperter som må bli lyttet til, når det gjelder alvoret i klimarisikoen. Denne representasjonen understøtter de negative konsekvensene som petroleumsvirksomheten vil medføre. Som betyr at i et kost-nytte perspektiv så blir Wisting feltet helt uakseptabelt, mens fornybar energi er et mer samfunnsøkonomisk lønnsomt alternativ som representasjonen i neste kapittel (kapittel 4.4) vil bygge videre på.

4.4 Wisting feltet er den viktigste klimakampen

Representasjonen «*Wisting er den viktigste klimakampen*» bæres av klimaforkjempere, og den bygger videre på den foregående representasjonen «*En tikkende klimabombe*» fra kapittel 4.3. I denne representasjonen så legger aktørene vekt på at verden trenger grønne næringer, og ikke forurensede oljefelt. Denne posisjonen motsier dermed representasjonen «*Mer olje enda lengre mot nord*» i kapittel 4.1. Den tar utgangspunkt i en samfunnsfaglig rapport fra Vista Analyse, som påpeker at Wisting kun opprettholder og ikke skaper nye arbeidsplasser (Ringdal mfl., 2022). Dette betyr at utbyggingen og driften av Wisting feltet vil benytte seg av arbeidskraft som heller kunne vært brukt til å utvikle nye grønne næringer (Biele mfl., 2022). Rapporten fra Vista Analyse understreker også at investeringen i Wisting reduserer tilgangen på arbeidskraft og kapital, og hemmer fremveksten av andre næringer ved å beslaglegge areal (Ringdal, mfl., 2022).

Ifølge Ringdal mfl. (2022) vil satsing på petroleumsaktivitet gjøre det vanskeligere å gjennomføre et grønt skifte i samfunnet. All tilgjengelig data i denne representasjonen

understreker at Wisting-prosjektet kan føre til et tap for staten og at det skaper et dårlig omdømme for regjeringen i norsk oljepolitikk. Ryggvik (2021) beskriver utviklingen i Arktis som et symbol på konsekvensene av global oppvarming, som betyr at en uønsket hendelse tilknyttet petroleumsvirksomhet vil prege verdens oppfatning av Norge i fremtiden. Ifølge beregninger fra flere miljøorganisasjoner så er det mulig at klimapolitikken kan lykkes, og oljeetterspørselen kan synke i tråd med 1,5-graders scenarioer, samtidig som investeringen i fornybar energi øker (Bjartnes, 2022). Bærerne av representasjonen argumenterer videre for at oljeboring i området kun er mulig på grunn av klimaendringene, noe som gir en forestilling om at klimaeffektene må være en del av virkelighetsforståelsen til petroleumsvirksomheten.

Representasjonen har bred oppslutning blant oljemotstanderne om at Wisting er en feil prioritering, og oppfordrer regjeringen til å «velge den riktige siden» i oljepolitikken. Ryggvik (2021) mener at hvis vi fortsetter åpningen av oljevirkosomhet nordover i Barentshavet så vil regjeringen, med støtte fra et flertall i Stortinget, legge opp til en fremtid som skaper kollisjon med de såkalte «gode kreftene» i samfunnet som forsøker å ta tak i miljø – og klimautfordringene. Flere aktører peker på regjeringen sitt ansvar i å være føre-var på naturkonsekvenser av oljeproduksjon og at de skal «reducere den samfunnsøkonomiske risikoen og finansielle risikoen som investeringer i olje og gass medfører», samt «støtte aktivt opp under et grønt skifte hvor man bygger på kompetanse fra olje – og gassindustrien innen nye næringsområder» (WWF, 2022). Ifølge Greenpeace så vil Wisting feltet kun være lønnsomt for staten dersom verden ikke lykkes med 1,5-gradersmålet (Greenpeace, u.å.). Den finansielle klimarisikoen ved å åpne Wisting feltet er at oljen blir mindre verdt, fordi verden er i gang med en grønn omstilling fra fossilt til fornybar energi (Greenpeace, u.å.). Med dette argumenterer oljemotstanderne for at regjeringen ikke bør tillate oljeselskapene å bidra til at verden ikke oppnår klimamålene, og at statseide Equinor såkalt «gambler» bort skattebetalernes penger på risikable prosjekter (Greenpeace, u.å.). I stedet bør det rettes et fokus på å finne løsninger som kan imøtekomme klimautfordringene. Denne representasjonen argumenterer for at skrinlegging av Wisting feltet er det eneste alternativet som er i tråd med klimaforpliktelsene.

Aktørene referer til analyser og utredninger for å understreke de negative konsekvensene med Wisting feltet, og skaper dermed en verdidebatt om hvorvidt myndighetene er villig til å risikere en miljøkatastrofe til fordel for de kortsiktige samfunnsmessige fordelene petroleumsvirksomheten vil medføre. Bærerne av representasjonen argumenterer for at Norge

må være et foregangsland på grønn næring og heller satse på fremtidsrettede og klimavennlige arbeidsplasser, i stedet for å gjøre seg avhengige av oljeindustrien som har en utløpsdato. I representasjonen «*robust prosjekt som er miljømessig forsvarlig*» i kapittel 4.2, blir det synliggjort at noen av petroleumsforkjemperne anser Norge som et foregangsland.

Petroleumsmotstanderne sier seg imot denne etablerte sannheten ved å hevde at Norge satser på feil industriområde. Det påpekes at unge mennesker trenger en sikker framtid i arbeidslivet og det er ikke i oljeindustrien, men i grønn industri. Flere ungdomspartier, som AUF og KrFU, er sterke motstemmer i debatten. De understreker viktigheten av å tenke ut ifra prinsippet om bærekraftig utvikling med nye utbyggingsprosjekter. For aktørene er det viktig å fremheve at det er ungdommen som skal arve fremtiden og som må ta de miljømessige og økonomiske konsekvensene av dagens feilslåtte oljepolitikk (WWF, 2022; Wistrøm, 2022). Det debatteres fra flere aktører at «for å få en rettferdig omstilling til bærekraftig samfunn, må politikerne høre på kravene til generasjoner som kommer etter dem» (Stokke, 2022). Med dette påpeker aktørene at utbyggingen av Wisting feltet er i strid med prinsippet om bærekraftig utvikling, og vil kun forsinke den grønne omstillingen.

4.5 Konsekvensutredningen er mangelfull

Tidlig i undersøkelsesperioden var ikke denne representasjonen etablert enda, ettersom konsekvensutredningene ble utgitt i starten av 2022. Konsekvensutredningen trekker paralleller til petroleumslovens (1996) §3-1 om at det er starten på åpningsprosessen av Wisting feltet i Barentshavet. Etter at utredningen ble offentliggjort, ble det stilt spørsmål til Equinor sine vurderinger av klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet, og det ble debattert om hvorvidt konsekvensutredningen manglet kunnskapsinnhenting. Motstanderne etablerte seg en oppfatning om at klimarisiko ikke blir tatt på alvor av de statseide oljeselskapene.

Representasjonen utviklet seg til å bli en tydelig motstemme mot oljeforkjemperne, som mener at konsekvensutredningen er forsvarlig og styrker beslutningsgrunnlaget for å åpne Wisting feltet. I Ryggvik (2021) sin tilnærming til historien om petroleumsvirksomhet i Barentshavet så blir konsekvensutredning beskrevet som et redskap for å forhindre eller forutse konflikter, snarere enn å være et redskap for å regulere hvorvidt petroleumsvirksomhet er lønnsomt. Konsekvensutredning trenger derfor ikke nødvendigvis å oppfattes synonymt med begrepet kunnskap av aktørene i denne representasjonen.

I datamaterialet fremstår denne representasjonen over lengre periode, der petroleumsmotstanderne forsøker å overbevise om at konsekvensutredningen er så mangelfull

at Wisting bør skrinlegges. Et gjennomgående argument fra oljemotstanderne i denne representasjonen er at «all kunnskap tilsier at vi må skru igjen oljekranen» (Biele mfl., 2022). Miljødirektoratet (2022a) uttrykker også at de ikke anser utredningsplikten til Equinor som oppfylt, og omtaler det som om Equinor «hopper bukk over konsekvensene som et akutt oljeutslipp kan ha i det sårbare området» (; Hovland, 2022). Når det gjelder risikoen for akutte utslipp, har regjeringen som målsetting at «risikoen for skade på miljøet og de levende marine ressursene som følge av akutt forurensning skal holdes på et lavt nivå, og skal kontinuerlig søkes ytterligere redusert» og «den statlige beredskapen skal være tilpasset og dimensjonert ut fra den til enhver tid gjeldende miljørisiko» (Meld. St. 20 (2019-2020), s. 15).

I utredningen om *Det faglige grunnlaget for oppdateringen av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten* (2010) så ble det tatt stilling til at oljeutslipp kan påvirke kyst, sårbare miljøverdier og sårbare områder (Quillfeldt). Dette kan medføre de alvorligste miljøkonsekvensene og høyest miljørisiko (Quillfeldt, 2010). Flere oljemotstandere deler sin bekymring for hvilke ødeleggende konsekvenser et oljeutslipp kan ha for økosystemet nær iskanten, og for de kommende generasjonene (Granli, 2022). Petroleumsforkjemperne benytter imidlertid kunnskapsgrunnlaget, også kalt «oppdateringskunnskap», fra forvaltningsplanen for å understøtte verdipotensialet og den lave og forsvarlige risikoen tilknyttet petroleumsvirksomhet. For eksempel hevder Equinor i konsekvensutredningen (2022a) at sannsynligheten for fysisk overlapping mellom olje og polaris, ved en eventuell ulykke, er lav siden isen krymper nordover som følge av klimaendringene.

Beredskapsanalyser viser at olje vil kunne forbli under havoverflaten på grunn av sterk vind, og at man bare vil klare å fange opp 7,8 % av oljen i kystnære områder i vinterhalvåret (Storhaug & Skorge, 2022). Til tross for denne muligheten, så tar ikke Equinor sine utredninger høyde for dette og har ingen beredskapstiltak eller spesifikk plan for oljevernberedskapen, bortsett fra å brenne olje hvis en ulykke inntreffer (Greenpeace, 2022). Konsekvensutredningen nevner heller ingenting om hvilke virkninger det vil ha på klimaet å brenne oljen som produseres. Selv den *samfunnsøkonomiske analysen av utvidet petroleumsvirksomhet i Barentshavet* (Ibenholt mfl., 2010) påpekte at det forelå usikkerhet om oljevernberedskapen var god nok for å møte utfordringene i nordområdene. For å unngå at oljen skal gjøre skade på de utrydningstruede sjøfuglene, så planlegger Equinor å ta i bruk dispergeringsmidler for å løse opp oljen (Equinor, 2022b). Ifølge Bergskaug og Rashid (2022)

så vil ikke dette nødvendigvis løse opp all oljen fra Wisting, samtidig som bruk av store mengder dispergeringsmidler kan få alvorlige konsekvenser for både miljøet og økosystemet. Risikoen forbundet med Wisting sammenlignes ofte av aktørene, med hvordan dyrelivet har blitt truet etter Deepwater Horizon katastrofen i Mexicogolfen i 2010. Selv om risikoen for oljesøl beregnes som lav, så påpeker Kriz (2022a) at ting likevel kan gå galt og referer til brann og gasslekkasjer som har oppstått på Goliat feltet. I denne representasjonen argumenteres det derfor for at oljesøl kan få alvorlige konsekvenser på grunn av den upålitelige oljevernberedskapen.

Naturvernforbundet (u.å.) hevder at planen om utbyggingen av Wisting feltet fremstår som et hastverksarbeid for å utnytte regjeringens oljeskattepakke fra 2020, som utløp i slutten av 2022, med mål om sikre lønnsomhet i prosjektet. Tilleggsutredningen til Equinor (2022b) forsvarer seg med at det er gjort omfattende undersøkelser for å sikre alle systemer og sørge for at de er robust dimensjonert, samtidig som miljørisiko – og beredskapsanalysen oppdateres i samsvar med ny faglig kunnskap og bedre modelleringsverktøy. Imidlertid argumenterer oljemotstanderne for at konsekvensutredningen ikke innebærer en balansert vurdering av samfunnsøkonomisk lønnsomhet, og gir ikke et godt nok grunnlag for å konkludere med at Wisting feltet representerer en lav klimarisiko. Dette ansees også som problematisk blant motstanderne, ettersom feltet er planlagt å ha en levetid lengre enn 2050. For eksempel er det ikke gjort noen utredning av hvilke konsekvenser elektrifisering av Wisting med kraft fra land kan medføre. Flere aktører i debatten har uttrykt en bekymring for mangelen på denne utredningen, spesielt med tanke på mulig økning i strømpriser for befolkningen i Nord-Norge (Granli, 2022). Budskapet fra samtlige av statens miljømyndigheter og miljøorganisasjoner er at «Wisting er et historisk dårlig utredet oljeprosjekt, som ikke langt nær er modent for behandling på Stortinget» (Lillegård, 2022). Lederen for Besteforeldrenes klimaaksjon i Rogaland understreker med at «vi vet lite om hvordan oljeaktivitet og forurensning så nær iskanten vil påvirke fiskeressursene, livet i havet, fugler og dyr. Men vi vet at det kan være ekstremt i de farvannene» (Wistrøm, 2022).

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) påpeker at Petroleumsloven (1996) §4-2, tolket i lys av Grunnloven (1814) §112, krever at klimakonsekvensene av Wisting oljen som eksporteres må utredes og dokumenteres for å sikre at det ikke bryter med 1,5-gradersmålet (NIM, 2022). Oljemotstanderne i debatten argumenterer for at Equinor må konkret påvise at utbyggingstillatelsen (PUD) faktisk er forenelig med 1,5-graders målet, noe de ikke har gjort i

tilfellet med Wisting. I juni 2022 besluttet Stortinget at Olje – og energidepartementet må inkludere vurderinger av forbrenningsutslipp i fremtidige vedtak tilknyttet søknad om godkjenning av Plan for utbygging og drift (PUD) (NIM, 2022). Dette er et resultat av klimasaksområdet mot den norske staten, hvor Høyesterett påla myndighetene å gjøre strengere klimavurderinger (NIM, 2022). Ifølge Kriz (2022a) er det politikernes ansvar å overholde den grunnlovfeste plikten (Grunnloven, 1814, §112) om å bevare et levelig miljø. I oktober 2022 ble tilleggsutredningen fra Equinor (2022b) utgitt for å øke kunnskapsnivået, men den tok kun for seg teknisk sikkerhet og besvarelse av beredskapsspørsmål. Dermed har ingen av utredningene til Equinor tatt stilling til den globale klimarisikoen – og konsekvensene med utbyggingsprosjektet, altså klimautslippene fra Wisting oljen (Elstad, 2022). Det debatteres derfor blant aktørene om hvorvidt Wisting feltet strider imot Høyesteretts dom i klimasaksområdet (NIM, 2022). Noen av oljemotstanderne hevder at oljeaktørene har en holdning om at oljen som forbrennes i utlandet ikke er Norges ansvar så lenge vi klarer å redusere de fossile utslippene i vårt eget land (Elstad & Mathiesen, 2022). Flere aktører krever grundigere vurdering av konsekvensene for miljø og klima i sine høringsinnspill til Equinor (se Equinor, 2022c). Fiskeridirektoratet (2022) påpeker blant annet i sin høringsuttalelse at de savner en redegjørelse av kraftkabelen sin mulige påvirkning på marin fisk i tidlige livsstadier.

I datamaterialet fremstår denne representasjonen fra utgivelsen av konsekvensutredningen til investeringsbeslutningen i slutten av 2022 (se neste kapittel 4.6), der både petroleumsforkjempere og petroleumsmotstandere svarer hverandre gjennom avisinnlegg. I disse avisinnleggene er det hovedsakelig petroleumsmotstanderne som presenterer petroleumsforkjemperne sine posisjoner i debatten, for deretter å argumentere imot deres synspunkter. På denne måten bekreftes eksistensen av to ulike oppfatninger av klimarisiko tilknyttet Wisting feltet, og at konsekvensutredningen brukes som et makt redskap av oljeforkjemperne i forsøket på å få flertallet til å akseptere utbyggingen av Wisting. Hovedposisjonene i denne representasjonen vitner om en føre-var tilnærming fra petroleumsmotstanderne. Grunnen til det er at de vektlegger usikkerhetene tilknyttet hensynet til naturen, det sårbare og verdifulle biologiske, tilgangen til energi, manglende økonomisk lønnsomhet og klimaforpliktelsene.

4.6 Utsettelse av Wisting feltet

Denne posisjonen oppstod i debatten etter at Equinor besluttet 10. november 2022 å utsette utbyggingen av Wisting feltet (Equinor 2022d). Denne representasjonen følger den foregående representasjonen «*konsekvensutredningen er mangelfull*» i kapittel 4.5, der oljemotstanderne ser på utsettelsen som en seier, mens oljeforkjemperne mener at utsettelsen skyldes økonomisk usikkerhet tilknyttet global inflasjon og kostnadsvekst i leverandørindustrien. Blant oljemotstanderne som jubler over utsettelsen så lyder det som følgende «Vi har aldri før klart å stoppe et oljefelt som har kommet så langt i prosessen – det markerer en ny kurs i norsk oljepolitikk – og debatt» (Brandvold & Henmo, 2022). Greenpeace uttrykker at utsettelsen er gode nyheter for klimaet, naturen og den grønne omstillingen, og at neste steg er å skrinlegge hele prosjektet (Nøttveit & Hauge, 2022).

Imidlertid er det noen aktører som tar en annen posisjon i representasjonen der de mener at Wisting feltet blir satt på vent av feil hensyn, nemlig av økonomiske hensyn og ikke av hensyn til miljøet eller mennesker. Disse aktørene mener at både Equinor og regjeringen fremdeles mangler forståelse for at verden befinner seg i en klimakrise og at det er viktig å fase ut olje – og gass kjapt (Nøttveit & Hauge, 2022). Det blir debattert for at «det ikke er tid for å bygge ut nye oljefelt i 2022, og hvert fall ikke i 2026 som er det nye beslutningstidspunktet til Equinor» (Brandvold & Henmo, 2022). Hovedargumentet er at Norge må satse på ressurser og arbeidskraft i bærekraftige næringer, og det er ikke innenfor petroleumssektoren. Aktørene som deler denne virkelighetsforståelsen er opptatt av at utsettelsen ikke skal påvirke «den avgjørende delen av Industri Norge», altså den grønne næringen (Brandvold & Henmo, 2022). Disse aktørene mener at regjeringen må få på plass tiltak for å raskt utnytte industrikapasiteten som var planlagt for Wisting, med grønne prosjekter. Noen av oljemotstanderne uttrykker også et ønske om å få oljeindustriarbeidere til å spille på samme lag som miljøaktivistene.

Det kommer tydelig frem i denne representasjonen at oljeforkjemperne fremdeles anser Wisting som et miljømessig robust prosjekt, som de skal modne videre. Equinor sjefen er en av de som uttrykker i debatten at han fortsatt er optimistisk og anser Wisting feltet som en lønnsom utbygging (Angelsen, 2022). Konserndirektør for prosjekter, boring og anskaffelser i Equinor mener at dagens leverandørmarked gjør at det er riktig å utsette investeringsbeslutningen for å sikre økonomisk forsvarlig utbygging og robusthet i gjennomføringen av prosjektet (Skoglund, 2022). For oljeaktørene er Wisting nøkkelen til

næringsutviklingen i Nord-Norge, da det åpner muligheten for å bygge ut flere oljefelt som kan benytte seg av infrastrukturen som tillegges Wisting feltet. Lederen for Fremskrittspartiet uttrykker også at glede over at Equinor er fast bestemt på å fullføre utbyggingen (Nøttveit & Hauge, 2022). Olje – og energiministeren anser også utsettelsen av et så stort prosjekt som en ansvarlig tilnærming for å se nærmere på mulighetene for å redusere kostnadene (Nøttveit & Hauge, 2022). I den samfunnsøkonomiske analysen blir stegvis beslutning omtalt som en hensiktsmessig beslutningsprosess som vil skape ekstra verdier, ved at det er mulig å skaffe bedre kunnskapsgrunnlag om ressursforholdene og miljøeffektene (Ibenholt mfl., 2010). Det skaper en fleksibilitet i beslutningsprosessen ved at man kan vente med utbyggingen til det blir mer samfunnsøkonomisk lønnsomt, noe som også fremstilles som Equinor sin baktanke.

Motstanderne hevder at Wisting alltid vil være ulønnsomt og at det er et prosjekt Norge kan tape penger på. Flere aktører uttrykker sin bekymring for oljelekkasjer på grunn av det potensielt høye injeksjonstrykket på feltet, som argumenteres for å ha fatale konsekvenser for det marine miljøet og fuglelivet i Barentshavet (Skoglund, 2022). Det er flere aktører som påpeker at Wisting feltet er lokalisert på et tynt tak av bergarter og har derfor svake punkter som skaper bekymring ved høyt injeksjonstrykk, i tillegg til at Oljedirektoratet har påvist utsivinger av olje (Kriz, 2022b). Disse aktørene understreker at man må redusere oljeutvinningen på feltet for å redusere denne risikoen, noe som vil gjøre feltet mindre lønnsomt for den norske staten ved at det øker sannsynligheten for et tapsprosjekt. Oljemotstanderne peker også på usikkerheten i oljeprisene i årene framover, som en viktig faktor for å tvile på prosjektets lønnsomhet (Skoglund, 2022). Noen hevder også at produksjonsevnen ved Wisting vil være større enn forbruket (Wistrøm, 2022). Lederen for miljøstiftelsen Bellona er blant oljemotstanderne som peker på klimarisikoen, altså de negative konsekvensene Wisting har for naturverdier og klimaet (Rustad, 2022). Til og med representanter fra energi – og miljøkomiteen på Stortinget har uttrykt at det er så mange svakheter ved prosjektet som indikerer at det bør legges dødt på lang sikt (Nøttveit & Hauge, 2022). Partiet Rødt sier seg enige i at Wisting aldri bør realiseres, og bærer en posisjon om at hvis man tar klimapolitikken på alvor så er det lett å si nei til dette prosjektet (Hovland & Rustad, 2022). Aktørene forsøker å illustrere et bilde om at det uansett vil foreligge en risiko tilknyttet Wisting feltet, enten det er en risiko for skade på økologien eller økonomien (Skoglund, 2022).

Denne representasjonen er ikke bare en oppfatning om at utsettelse er den beste løsningen, men også et uttrykk for at utsettelse gir mulighet for å utvikle et mer stabilt oljeutbyggingsprosjekt. Lederen av energi – og miljøkomiteen uttrykker glede over at utbyggingsprosjektet bare er utsatt, og ikke lagt i skuffen, med begrunnelse i at Wisting vil ha stor betydning for verdiskapning og arbeidskraft (Rustad, 2022). Lederen i fagforbundet Industri Energi påpeker også at Wisting er et viktig prosjekt for videreutvikling av norsk sokkel, skape vekst og nye attraktive arbeidsplasser i nord (Hauge, 2022). En oljeanalytiker vurderer at Wisting feltet vil gi langsiktige positive konsekvenser for andre prosjekter i nærliggende områder og dermed skaper enorme skatteinntekter (Angelsen, 2022). Med dette forsøker oljeaktørene å etablere en sannhet om hvor viktig oljefeltet vil være for norsk næringsutvikling og økonomi (Angelsen, 2022). Imidlertid uttrykker noen av petroleumsforkjemperne bekymring over at prosjektet er utsatt i fire år, noe som betyr at den neste investeringsbeslutningen ikke blir tatt før i 2026 (Equinor, 2022d). Dette skaper en bekymring for at prosjektet kan bli nedprioritert og glemt. Ordføreren i Hammerfest gir også uttrykk for skuffelse og bekymring over utsettelsesbeslutningen, fordi kommunen ønsker økonomisk vekst i leverandørindustrien (Rustad, 2022). Det foreligger likevel en stor optimisme blant flere oljeforkjempere, spesielt hos direktøren i Arctic Energy Partners, som refererer til utsettelsen med Johan Castberg feltet som straks er klar for Barentshavet (Skoglund, 2022). Det argumenteres for at Equinor har lyktes tidligere med utsatte prosjekter, så det er ingen grunn til bekymring. Naturvernforbundet (u.å.), derimot, referer til at klimaaktivister har klart å stoppe oljeboring utenfor Lofoten som betyr at de også kan klare å stoppe Wisting feltet.

Denne representasjonen markerer et tydelig skille i forståelsen av klimarisiko, hvorav oljeforkjemperne fortsatt anser prosjektet som lønnsomt, mens oljemotstandere mener det alltid vil være ulønnsomt og miljømessig uforsvarlig. Det forekommer også ulike oppfatninger av klimarisiko blant noen av «aktørgruppene». Det gjelder for eksempel i energi – og miljøkomiteen, hvorav flere representanter er imot utbyggingsprosjektet, mens lederen ønsker å få fram Arbeiderpartiet sin satsing på utviklingen av oljenæringen. I motsetning til de andre medlemmene av komiteen som vektlegger klimarisikoen, så nevner lederen ingenting om de negative klimakonsekvensene.

4.7 Oppsummering

Formålet med dette kapitlet har vært å presentere de representasjonene som har vært tydeligst i datamaterialet fra undersøkelsesperioden. De ulike representasjonene ytrer ulike meninger om risikofaktorene tilknyttet Wisting feltet, som kan påvirke beslutningen om utbyggingen skal gjennomføres eller avsluttes. Med utgangspunkt i studiens problemstilling så fremkommer det tydelig to ulike forståelser av klimarisiko tilknyttet petroleumsaktivitet i Barentshavet. I flere av representasjonene så etableres det likevel enighet blant posisjonene om at deres forståelse av klimarisiko må være grunnlaget for beslutningsprosessen for å «vinne kampen» om Wisting feltet. Både petroleumsforkjemperne og petroleumsmotstanderne hevder å ha en forståelse for at miljøhensynet må ivaretas, men det er likevel en klar forskjell i oppfatningen av hvordan dette hensynet burde ivaretas. Dette kommer til syne ved at for eksempel sannsynligheten og konsekvensene av et oljeutslipp tillegges ulik verdi. Konsekvensutredningen og tilleggsutredning utgjør det viktigste datagrunnlaget i størstedelen av debatten om Wisting feltet, og de bidrar til å forme representasjonene av aktørenes virkelighetsforståelse. Disse representasjonene vil være grunnlaget for å konstruere diskursene i neste kapittel. I tabellen nedenfor så oppsummerer jeg representasjonene med tilhørende hovedposisjoner fra både petroleumsforkjemperne og petroleumsmotstanderne. Jeg vil sette søkelys på de posisjonene som er mest fremtredende, det vil si aktørene som har de tydeligste stemmene i debatten. Hensikten med tabellen er å gi en oversikt over hvordan aktørene i debatten forstår begrepene *klimarisiko*, *bærekraftig utvikling* og *føre-var*.

Representasjoner	Posisjoner					
	<i>Petroleumsforkjempere</i>			<i>Petroleumsmotstandere</i>		
Mer olje enda lengre mot nord	FRP: Viktig å sikre langsiktig produksjon for at Norge skal konkurrere om å produsere mest mulig av oljen på en miljøvennlig måte som gir makt. Skal være bærekraftig for næringsdrivende å utvikle seg.	Olje – og energiminister: Opptatt av å forvalte ressursene godt og videreutvikle petroleumssektoren. Wisting vil derfor komme samfunnet til gode.	Equinor: Foreligger tiltak for å ivareta miljøhensyn. Wisting er viktig for inntekter og sysselsetting.			

	Samiske AP: Finnmark trenger arbeidsplassene					
Robust prosjekt som er miljømessig forsvarlig		Olje - direktoratet: Det har vært petroleumsvirksomhet i Barentshavet i 40 år og eksisterer erfaringer fra andre nordlige oljefelt på verdensbasis. Det er god ressursforvaltning og teknologiutvikling i Norge.	Equinor: Godt tilpasset forholdene i Barentshavet. Det er ubetydelig miljørisiko og lav sannsynlighet for store oljeutslipp. Wisting vil være i verdenstoppen for lavest mulig klimagassutslipp fra produksjonen.		Greenpeace, Naturvern forbundet: Ingen tidligere erfaring med oljeproduksjon så langt nord. Ikke beroliget om hvordan det vil sikres trygg utbygging og drift av Wisting.	
En tikkende klimabombe				MDG, SV, Rødt, Venstre, Samiske AP, AUF: Wisting burde skrinlegges, for nordområdene skal forvaltes på en forsvarlig måte. Utbyggelse av Wisting vil stride imot 1,5-graders målet i Parisavtalen. Fornybar energi burde heller brukes på verdifull ren kraft til grønne næringer.	Naturvern forbundet, Greenpeace: Wisting er en økologisk krise for de arter som lever i den sårbare iskantsonen. Norge har et internasjonalt ansvar for å ivareta de utrydningstruede fugleartene.	WWF, Norske Samers Riksforbund, Statsforvalteren i Troms og Finnmark: Elektrifisering av Wisting vil påføre risiko for reindriftsutøvere, og derav bryte menneskerettighetene. Wisting vil skape dårlig omdømme og tillit til den norske stat.

<p>Wisting feltet er den viktigste klimakampen</p>				<p>AUF, KrFU: Unge mennesker trenger en sikker framtid. Må tenke bærekraftig utvikling.</p>	<p>Greenpeace: Wisting er kun lønnsomt for norske stat dersom verden ikke oppnår 1,5-gradersmålet. Klimarisikoen ved å åpne feltet er at oljen blir mindre verdt, fordi verden er i gang med et grønt skifte.</p> <p>Ungdommen som skal arve framtiden og som må ta de miljømessige og økonomiske konsekvensene av dagens feilslåtte oljepolitikk.</p>	<p>WWF: Ansvar i å være føre-var på natur - konsekvenser av oljeproduksjon, redusere risikoene og støtte et grønt skifte. Strider imot bærekraftig utvikling.</p>
<p>Konsekvens - utredningen er mangelfull</p>			<p>Equinor: Gjennomført omfattende undersøkelser for å sikre systemer og at de er robust dimensjonert. Miljørisiko og beredskaps analyse oppdateres i samsvar med ny kunnskap.</p>	<p>Miljø direktorate t: Utrednings plikten til Equinor er ikke oppfylt. Store svakheter ved prosjektet.</p> <p>Fiskeri direktorate t: Ikke tilstrekkelig redegjørelse av kraftkabelen sin påvirkning på fisk i tidlige livsstadier.</p>	<p>Greenpeace: Har ingen beredskapstiltak eller spesifikk plan for oljevern beredskap.</p> <p>Naturvern – forbundet: Planen om utbyggingen bærer preg av hastverksarbeid, for å gjøre prosjektet lønnsomt i henhold til oljeskattepakken.</p> <p>Besteforeldrenes klimaaksjon i Rogaland: Lite kunnskap om hvordan oljeaktivitet og forurensning så nær iskanten vil påvirke fiskeressurser, livet i havet, fugler og dyr.</p>	<p>Norges institusjon for menneske - rettigheter:</p> <p>Mangler utredelse av klima konsekvensene av oljen som selges til utlandet og dokumentasjon på at det ikke bryter med 1,5-gradersmålet.</p>

<p>Utsettelse av Wisting feltet</p>	<p>FRP: Glad for at Equinor er bestemt på å fullføre utbyggingen</p> <p>Leder for energi – og miljø-komiteen: Glad for at Wisting kun er utsatt, og ikke lagt i skuffen. Vil bety mye for verdiskapning og arbeidskraft.</p>	<p>Olje – og energiminister: Ansvarlig tilnærming å utsette et så stort prosjekt for å se på mulighetene for å få ned kostnadene</p> <p>Industri energi: Wisting er et viktig prosjekt for å videreutvikle norsk sokkel, skape vekst og nye attraktive arbeidsplasser i nord.</p> <p>Arctic Energy Partners: Equinor har lyktes før med prosjekter som har blitt utsatt.</p>	<p>Equinor: Kun en utsettelse frem til det er samfunns økonomisk lønnsomt med utbygging.</p> <p>Konserndirektør for prosjekter, boring og anskaffelse i Equinor: Riktig avgjørelse å utsette investeringer – beslutningen for å sikre økonomisk forsvarlig utbygging og robusthet i gjennomføring av prosjektet.</p>	<p>Klima – og miljø minister, Energi – og miljø komiteen, Rødt, SV: Riktig vurdering med tanke på klimarisikoen, og at det så mange «hull i prosjektet». Wisting bør aldri realiseres. Må ta klima politikken på alvor og si nei til Wisting.</p>	<p>Greenpeace, Natur og ungdom: Gode nyheter for klima, natur og grønn omstilling. Ny kurs i oljepolitikken.</p> <p>Bellona: Wisting har negative konsekvenser for naturverdier og klimaet.</p>	
-------------------------------------	--	---	--	--	---	--

Tabell 1: Oppsummering av representasjoner og posisjoner i debatten

Tabellen viser at «utsettelse av Wisting feltet» er den representasjonen hvor flest aktører involverer seg, både petroleumsforkjempere og petroleumsmotstandere. I representasjonen «konsekvensutredningen er mangelfull» er det hovedsakelig petroleumsmotstandere som kritiserer konsekvensutredningen, mens Equinor forsøker å forsvare den. De øvrige representasjonene gjenspeiler enten oljeforkjempernes eller oljemotstandernes etablerte sannheter og virkelighetsforståelse i debatten.

5 Diskursanalysen

I dette ⁷kapitlet skal jeg analysere den presenterte debatten fra forrige kapittel (kapittel 4) i samsvar med det analytiske rammeverket mitt fra kapittel 2. Begrepet risiko inngår i alle representasjonene og sier noe om hvordan aktørene oppfatter klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet i Barentshavet. Med utgangspunkt i tabell 1 og de posisjonene som kommer frem av den, så har jeg kunnet identifisere to diskurser. Det utarter seg to forskjellige forståelser av klimarisiko og derav to hovedposisjoner i undersøkelsesperioden. Disse to posisjonene illustreres gjennom de to forskjellige diskursene. Med andre ord så er tabell 1 utgangspunktet for diskursordenen jeg har utledet med to ulike diskurstyper. Jeg skal diskutere de ulike forståelsene av klimarisiko som er etablert av aktørene i de ulike diskursene, og hvordan disse er med på å påvirke beslutningsprosessen om Wisting feltet.

5.1 En diskurs om grønn vekst og miljøvern

Diskursen trekker linjer til en miljødiskurs hvor begrepene *klimarisiko*, *bærekraftig utvikling* og *føre-var prinsippet* har sentral betydning. Diskursen inneholder elementer fra en generell miljødiskurs, der miljøvern er et sentralt tema og grønn vekst blir fremhevet som et viktig satsningsområde. Budskapet i diskursen er at Norge må stoppe utbyggingen av Wisting feltet, fordi det ligger i et særlig verdifullt og sårbart område i Barentshavet, nær iskantsonen, hvor det er mangel på tidligere erfaring med oljevirkosomhet. Dette budskapet støttes opp av argumenter som trekker frem mangelen på tilstrekkelig oljevernberedskap, potensielle klimatiske utfordringer ved uønskede hendelser, sårbarheten til det biologiske mangelfoldet med utrydningstruede dyrearter og den betydelige verdien av fiskeriaktiviteten. Det betyr at konsekvensene av et eventuelt oljesøl i et slikt område vil være katastrofale for hele verden.

I diskursen «grønn vekst og miljøvern» er det mulig å trekke ut handlingen og de hovedargumentene som oljemotstanderne benytter seg av for å oppnå suksess i kampen mot Wisting feltet.

- «Grønn vekst og miljøvern bidrar til å redusere klimagassutslipp globalt, overholde de internasjonale klimaavtalene, sikre en *bærekraftig* utvikling og ivareta det verdifulle og sårbare området.

---

⁷ Noen av resultatene i analysen min har likhetstrekk til det Hanssen (2011) kom frem til i sin undersøkelse av den generelle petroleumsdebatten i Lofoten og Vesterålen. Dette tyder på at petroleumsdebatten i Norge består av hovedsakelig like diskurstyper og argumentasjoner. Jeg vurderer det som at resultatene i min studie er pålitelige og gyldige.

- «Forvaltningen må være *føre-var* på naturkonsekvenser av oljeproduksjon, og redusere *klimarisikoen* som investeringer i olje og gass virksomhet medfører».
- «*Klimarisikoen* tilknyttet utbygging av Wisting feltet i Barentshavet er høy, med alvorlige konsekvenser for miljøet ved et eventuelt oljeutslipp»
- «Med den høye teknologiske kompetansen fra olje – og gassindustrien har myndighetene mulighet til å overføre kunnskapen til nye næringsområder, og på denne måten støtte aktivt et grønt skifte».
- «Konsekvensutredningen oppfattes ikke synonymt med kunnskapsinnhenting, men det brukes som et redskap for å formelt igangsette beslutningsprosessen av petroleumsvirksomhet. Bredere kunnskap må innhentes for å grundigere vurdere konsekvensene for klimaet og for å redusere den høye usikkerheten».
- «Beslutningen om å utsette Wisting feltet baserer seg på en *føre-var* tilnærming som trekker linjer til at det er behov for mer kunnskapsinnhenting, noe som er en riktig vurdering med tanke på den høye *klimarisikoen*».

Diskursens hovedhandling viser at *klimarisiko* er et sentralt motargument oljemotstanderne bruker i «grønn vekst og miljøvern diskursen», sammen med begrepene *bærekraftig utvikling* og *føre-var*. Videre skal jeg redegjøre for innholdet i diskursen, og deretter diskutere hvordan aktørene konstruerer sin forståelse av *klimarisikoen* tilknyttet Wisting feltet.

5.1.1 Redegjørelse for innholdet i «grønn vekst og miljøvern diskursen»

Selv om begrepet *bærekraftig utvikling* innebærer en radikal sosial forandring i samfunnet, så eksisterer det ulike oppfatninger om hvordan denne forandringen skal foregå. Med andre ord så pågår det en definisjonskamp om hva som er den «riktige oppfatningen» av begrepet. Konsekvensenes alvorlighet og den høye usikkerheten tilknyttet oljevirkosomhet i det verdifulle og sårbare Barentshavet, blir ofte vektlagt når aktørene argumenterer for skrinlegging av utbyggingsprosjektet. I henhold til *bærekraftig utvikling* og *føre-var prinsippet* så har aktørene en relativ homogen oppfatning om at man må tenke ut ifra et globalt perspektiv og sette inn tiltak på lokalt nivå. Aktørene opplever at utbyggingen av Wisting feltet vil være i strid med denne virkelighetsforståelsen. Jeg tolker det likevel som at det eksisterer en bred oppfatning av de ulike begrepene, slik at mange forskjellige aktører kan finne sin plass innenfor diskursen og stå samlet i kampen mot *klimarisikoen* tilknyttet Wisting feltet.

Aktørene i diskursen legger spesielt vekt på konsekvensene for det verdifulle biologiske mangfoldet som befinner seg i det sårbare området, mens sannsynligheten for uønskede hendelser har mindre relevans i diskursen. De trekker på forestillingen om at utrydningstruede sjøfuglarter i området vil være eksponert ved et oljeutslipp fra Wisting feltet. Det argumenteres også for at det er usikkert hvordan oljevirkosomheten vil påvirke fiskerinæringen, herunder om det vil skape forstyrrelser i gyteområdene til viktige fiskebestander. Noen aktører uttrykker en bekymring for at Wisting kan være lønnsomt for kun oljeselskapene, men være et tapsprosjekt for resten av samfunnet. Diskursen legger vekt på usikkerhetsaspektet tilknyttet Wisting. Det gjelder særlig når aktørene kritiserer konsekvensutredningen til Equinor (2022a) for å ikke basere seg på det de oppfatter som et godt nok kunnskapsgrunnlag. Det blir flere ganger påpekt i debatten at det ikke eksisterer erfaring med oljefeltvirkosomhet i et så nordlig sårbart område nær iskantsonen, noe som øker usikkerheten. Ifølge aktørene fører dette til stor usikkerhet om hvilke konsekvenser som kan oppstå for dyrearter, miljø og den generelle befolkningen. På bakgrunn av dette så setter aktørene søkelys på de verst tenkelige scenarioene med Wisting feltet, og refererer til tidligere hendelser som Deepwater Horizon i Mexicogolfen hvor selv det utenkelig kan inntreffe. Den eksakte sannsynligheten for ulike scenarioer blir ikke diskutert i like stor grad for å stoppe Wisting feltet, men det blir tatt hensyn til at det alltid er en viss sannsynlighet for uønskede hendelser. Siden oljemotstanderne oppfatter flere usikkerhetsmomenter tilknyttet utbyggingsprosjektet av Wisting, så vektlegger de *føre-var* prinsippet som en nødvendig strategi i beslutningen av Wisting.

I debatten blir konsekvensutredningen til Equinor (2022a) debattert mest i henhold til kunnskap og usikkerhet. Det foreligger en uenighet i begrepet kunnskap mellom petroleumsmotstanderne og petroleumsforkjemperne, noe som har ført til en definisjonskamp. Petroleumsmotstanderne argumenterer for manglende kunnskap om Wisting, mens petroleumsforkjemperne hevder at det eksisterer tilstrekkelig nok kunnskap for å ta en beslutning. Denne definisjonskampen om kunnskap reflekterer også at det er ulike forståelser av klimarisiko, som jeg vil utforske i kapittel 5.1.2 og kapittel 5.2.2. Selv om aktørene i diskursen ikke oppfatter konsekvensutredningen synonymt med kunnskap, så blir den likevel ansett som starten på åpningsprosessen av Wisting feltet (Petroleumsloven, 1996, §3-1). «Den mangelfulle konsekvensutredningen» fremstår som en viktig grunn til at oljemotstanderne må vinne med sine motargumenter i «den diskursive kampen».

Budskapet i diskursen er at regjeringen bør heller satse på grønn vekst og verne sårbare områder, i stedet for å åpne for flere forurensede oljefelt. I debatten trekker aktørene på forestillingen om at regjeringen står til ansvar for å ta i bruk en *føre-var* tankegang med de store usikkerhetsmomentene, og at de potensielle konsekvensene med Wisting feltet vil stride imot prinsippet om *bærekraftig utvikling*. I prosessen mot fornybar energi så setter aktørene søkelys på den høyteknologiske kompetansen fra petroleumssektoren som heller burde benyttes i overgangen til det grønne skiftet. Ifølge oljemotstanderne vil Wisting feltet uansett være ulønnsomt på lang sikt, ettersom Norge må gå over i et grønt skifte for å oppnå Parisavtalens 1,5-gradersmålet som vi har forpliktet oss til.

5.1.2 Klimarisikoforståelsen

I «grønn vekst og miljøvern diskursen» så inntar aktørene en posisjon som er konstruktivistisk. Dette innebærer at risiko tilknyttet Wisting oppfattes som en kombinasjon av mulige konsekvenser med tilhørende usikkerhet (Aven & Renn, 2015). Dette kan relateres til definisjonen av klimarisiko fra kapittel 2.2.1, som vektlegger alvorlige endringer på grunn av farlige fysiske hendelser som går utover viktige verdier i samfunnet (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012). Det er en felles oppfatning blant aktørene i diskursen at konsekvenspotensialet og den tilhørende usikkerheten er alvorlig for det verdifulle og sårbare området, noe som tilsvarer en høy klimarisiko. I flere av representasjonene blir det satt søkelys på analyser utført av uavhengige selskaper og forskningsinstitutter som vektlegger klimakonsekvensene av potensiell drift av Wisting, som for eksempel rapporten fra Vista analyse (Ringdal mfl., 2022). Disse inngår i et såkalt dialektisk forhold til «grønn vekst og miljøvern diskursen», ved at de retter søkelyset mot trusselen med petroleumsvirksomhet og dermed utgjør en del av motargumentene for utbyggingsprosjektet.

Oljemotstanderne har en «worst case scenario» tankegang som tar utgangspunkt i de verst tenkelige konsekvensene, fordi de mener at det alltid vil foreligge en viss sannsynlighet for at en uønsket hendelse kan inntreffe. Det virker som om oljemotstanderne ønsker å bruke sin stemme i debatten for å informere om hvilke negative effekter Wisting kan ha på flere samfunnsområder, inkludert for klimapolitikken og Norges omdømme i et globalt perspektiv. Dette kan trekke paralleller til Renn mfl. (2022) sin tankegang om at samfunnet må være forberedt på det verste for å unngå vippepunktene som følger av den systematiske klimarisikoen tilknyttet Wisting. Likevel kan det virke som at det tas for gitt at Wisting vil ha

negative miljøkonsekvenser, selv om utredningene (Equinor, 2022a; Equinor, 2022b) hevder at det er lav sannsynlighet for uønskede hendelser.

NIM (2022) påpeker at konsekvensene fra Wisting ikke kan stride imot 1,5-gradersmålet i Parisavtalen for å bli godkjent. Oljemotstanderne har en oppfatning om at konsekvensene fra Wisting vil føre til at Norge ikke oppnår klimamålene. Overgangsrisikoen debatteres derfor med en fremstilling om at overgangen til fornybar energi er et bedre alternativ for miljøet og for å redusere klimarisikoen. Det er tydelig at oljemotstanderne har et annet kunnskapssyn og vektlegger andre verdier i sin forståelse av klimarisikoen, sammenlignet med oljeforkjemperne. Oljemotstanderne understreker gjentatte ganger at det er mangelfull kunnskap som ligger til grunn i utredningene til Equinor, når de argumenterer for den høye usikkerheten med Wisting. De oppfatter ikke oljevernberedskapen som «god nok» i henhold til deres forståelse av klimarisiko, både når det gjelder å begrense den *fysiske klimarisikoen* og *overgangsrisikoen*. Med andre ord så oppfatter oljemotstanderne at Wisting feltet vil føre til økt sårbarhet og eksponering for natur, biologisk mangfold og befolkningsgrupper. Ved å argumentere for at Wisting medfører flere negative effekter for samfunnet, så blir det implisitt fremstilt at Wisting utgjør en *systemisk klimarisiko* som må unngås. Aktørene oppfatter det som en feil politisk prioritering av regjeringen å satse på nye forurensede oljefelt, isteden for grønne fornybare industrier. Basert på forståelsen av klimarisikoen så vurderer aktørene Wisting feltet som uakseptabelt, og mener at prosjektet må skrinlegges for godt.

Aktørene legger spesielt vekt på konsekvenspotensialet gjennom *den fysiske klimarisikoen* i sine argumenter, også i kombinasjon med prinsippet om *bærekraftig utvikling*. Jeg tolker dette som at oljemotstanderne forsøker å formidle sin forståelse av klimarisiko ved å appellere til følelser som vekker medlidenhet hos oljeaktørene, med håp om at de vil innse at fremtidige generasjoner vil bli påvirket av konsekvensene av klimaendringer fra Wisting. Det er mange ungdomspartier og unge miljøvernere som involverer seg i debatten og argumenterer for at «dagens feilslåtte oljepolitikk» vil gå utover fremtidens generasjoner (Wistrøm, 2022). Det kommer imidlertid frem i debatten at unge mennesker legger større vekt på prinsippet *bærekraftig utvikling* i sammenheng med *klimarisiko*, sett i forhold til hva de eldre aktørene gjør i sine argumenter. Jeg tolker dette som et naturlig skille i klimarisikoforståelsen selv innad i samme diskurs, som skyldes at unge mennesker føler seg mer eksponert for konsekvensene med Wisting feltet. De ulike posisjonene i diskursen viser at det er både en

fortolkende og normativ tvetydighet i hvordan aktørene oppfatter *klimarisikoen*, også blant oljemotstanderne i «grønn vekst og miljøvern diskursen».

5.1.3 Aktørene – motstanderne av Wisting

Bærerne av «grønn vekst og miljøvern diskursen» er hovedsakelig representanter fra politiske organer eller partier og miljøvernorganisasjoner. Jeg oppfatter at miljøvernorganisasjonene Naturvernforbundet, Greenpeace og WWF verdens naturfond er blant de mest fremtredende aktørene i debatten. I debatten deltar både ledere, rådgivere og medlemmer fra disse miljøvernorganisasjonene og har en betydelig innflytelse med sine meninger. De fører debatten både i riksdekkende media, i regional og lokal avis og har kampanjer mot Wisting feltet på sine nettsider. I tillegg er Besteforeldrenes Klimaaksjon i Rogaland en sentral aktør for å debattere Wisting feltet på et regionalt og lokalt nivå. I samarbeid med de frivillige miljøvernorganisasjonene så har flere politiske aktører vært sentrale i riksdekkende medier.

Miljødirektoratet har vært en spesielt tydelig stemme i representasjonen om konsekvensutredningen til Equinor (se kapittel 4.5). I tillegg har klima – og miljøministeren og medlemmer fra energi – og miljøkomiteen argumentert for at det var en riktig beslutning å utsette utbyggingen av Wisting feltet. Politiske aktører som representerer partiene Rødt, Sosialistisk Venstreparti (SV), Venstre og Miljøpartiet de grønne (MDG) har også utgjort sentrale posisjoner gjennom hele debatten. Gjennom kronikker og leserinnlegg har det vært mulig for flere skribenter og interessenter å ytre sine meninger angående Wisting feltet, og på denne måten involvere seg i debatten. I media er det tydelig at det har vært mange forskjellige aktører som har vært med å bære «grønn vekst og miljøvern diskursen», noe som tyder på at debatten har vært bred og gitt mulighet for at mange kunne definere seg innenfor den. Det er likevel noen aktører som har tydeligere stemmer i debatten enn andre, og hvor deres argumenter gjenspeiles i flere av representasjonene. Andre aktører, som for eksempel miljø – og ungdomsorganisasjonen Spire og miljøstiftelsen Bellona, har derimot hatt begrenset tilstedeværelse i debatten. I debatten fremkommer det også splittede meninger innenfor enkelte aktørgrupper. For eksempel så stiller Arbeiderpartiet sitt samepolitiske råd og Arbeiderpartiets ungdomsparti (AUF) seg som motstandere av utbyggingsprosjektet. I kapittel 5.2.4 skal jeg vise hvordan andre aktører fra Arbeiderpartiet kjemper for utbyggingen av Wisting feltet.

Hensikten med tabellen nedenfor er å gi en oversikt over aktørene som jeg har identifisert i undersøkelsesperioden som motstandere av utbyggingen av Wisting feltet. Jeg har valgt å kategorisere aktørene basert på om de er politiske, næringspolitiske, miljøvernere eller andre interessenter. Selv om FNs klimapanel og det internasjonale energibyrådet ikke har uttalt seg direkte om Wisting feltet, så har de tydelig uttrykt at verden ikke kan åpne for nye oljefelt hvis vi skal nå målet om 1,5-gradersmålet. Jeg har derfor valgt å inkludere disse under kategorien «andre aktører» for å vise hvem som generelt er imot utvidelsen av petroleumsvirksomhet.

Petroleumsmotstandere			
Nei - stemmene til Wisting feltet			
Politiske aktører	Næringspolitiske aktører	Miljøorganisasjon / Miljøvernaktører	Andre aktører
Miljødirektoratet	Fagforbundet	Naturvernforbundet	FNs klimapanel
Klima – og miljøminister	Norsk tjenestemannslag	Greenpeace	Det internasjonale energibyrådet
Medlemmer og nestleder i Energi – og miljøkomiteen		WWF verdens naturfond	BirdLife Norge
Rødt, Sosialistisk Venstreparti (SV), Venstre, Kristelig folkeparti (KrF), Miljøpartiet de grønne (MDG), leder i Senterpartiet (SP) og Finnmarks Arbeiderparti		Besteforeldrenes Klimaaksjon i Rogaland	Norske Samers Riksforbund
Arbeidernes Ungdomsfylking (AUF) og Kristelig folkepartis ungdom (KrFU)		Miljø – og ungdomsorganisasjonen Spire, Natur og ungdom	
Sametinget og Arbeiderpartiets Samepolitiske råd		Miljøstiftelsen Bellona	
Fiskeridirektoratet			

Tabell 2: Aktørbildet i "grønn vekst og miljøvern diskursen"

5.2 En diskurs om oljevelferd og næringsutvikling

Denne diskursen visere flere likhetstrekk med en mer generell industridiskurs hvorav næringsutvikling og oljevelferd er sentrale temaer. *Klimarisiko* blir også belyst i denne diskursen, men det tillegges en annen forståelse i begrepet enn i den foregående diskursen presentert i kapittel 5.1. I denne diskursen oppfatter aktørene norsk petroleumsvirksomhet som en bedre ressursforvaltning sammenlignet med økt satsning i andre typer energikilder. Budskapet i diskursen er at Norge er avhengige av oljeproduksjonen for å opprettholde norsk økonomi og sysselsetting, og at siden petroleumssektoren er opptatt av å forvalte på en miljøvennlig måte så vil miljørisikoen være ubetydelig. I et globalt perspektiv så mener aktørene at klimarisikoen vil være lavere med norsk petroleumsvirksomhet, fordi Norge produserer den reneste oljen på markedet.

I diskursen «oljevelferd og næringsutvikling» er det også mulig å trekke ut de hovedargumentene som petroleumsforkjemperne benytter seg av for å representere sin virkelighetsforståelse av Wisting feltet.

- «Det er behov for ressursvekst for å opprettholde norske velferd, noe som Wisting som en miljøforankret petroleumsvirksomhet garantert vil bidra til. Wisting vil også gjøre det *bærekraftig* for andre næringsdrivende å utvikle seg i Nord-Norge».
- «*Klimarisikoen* er lav, på grunn av lav sannsynlighet for oljeutslipp og neglisjerbare miljøkonsekvenser av petroleumsaktivitet i Barentshavet ved normal drift».
- «I et globalt perspektiv så vil Wisting feltet komme samfunnet til gode ved at Norge er en verdensledende oljenasjon som opererer med verdens beste teknologi og strengeste miljøkrav til petroleumsvirksomhet».
- «Dersom området vernes så eksisterer det likevel andre mer miljøforurensende energikilder som for eksempel kullkraft og kjernekraft, som er mindre miljøbevisste nasjoner og som vil være dårlige leverandører av energi for det globale markedet i framtiden».
- «Konsekvensutredningen og tilleggsutredningen er robuste og forsvarlige, som betyr at de styrker beslutningsgrunnlaget for åpningsprosessen av Wisting feltet».
- «Beslutningen om å utsette Wisting feltet baserer seg på en *kost-nytte* tilnærming for å sikre en samfunnsøkonomisk lønnsom utbygging»

Diskursens hovedhandling viser at klimarisiko ikke er et like sentralt argument blant oljeforkjemperne i «oljevelferd og næringsutvikling diskursen». Dette skyldes at de har en annen risikoforståelse og vektlegger risikoterminologiene annerledes enn i «grønn vekst og miljøvern diskursen». Begreper som *Føre-var* spiller for eksempel ikke en sentral rolle. Jeg skal nå redegjøre for «oljevelferd og næringsutvikling diskursen» og deretter diskutere aktørenes forståelse av klimarisiko.

5.2.1 Redegjørelse for innholdet i «oljevelferd og næringsutvikling diskursen»

Aktørene i diskursen har en optimistisk tro på det norske petroleumseventyret og tar for gitt at Barentshavet vil ha stort verdipotensial for det norske velferdssamfunnet. Budskapet deres er å videreutvikle oljesektoren, ikke avvike den. Det deles en oppfatning om at en norsk miljøforankret petroleumsvirksomhet er mye bedre i et globalt perspektiv, sammenlignet med andre land sine mer miljøforurensende energiproduksjoner. At Norge opererer med verdens beste teknologi og dermed tilbyr den reneste oljen til et etterspørrende marked, fremstår som et av de viktigere argumentene som aktørene kommer med når de forsøker å gi et miljøargument. Aktørene hevder at det fortsatt er økt etterspørsel etter olje på det internasjonale markedet, og at Norge derfor må opprettholde tilbudet så lenge det eksisterer etterspørsel. Det eksisterer en oppfatning om at Norge skal bli verdens aller siste leverandør av olje. Det kan virke som om Wisting er et viktig maktmiddel for oljeaktørene for å opprettholde Norges ledende rolle i petroleumssektoren.

Overgangen til fornybar energi fremstår som en mer langsiktig løsning, som vil være aktuelt først når etterspørselen etter fossilt brensel reduseres. Det betyr at i mellomtiden så vil norsk miljøforankret petroleumsvirksomhet tilby den beste løsningen med et lavere klimaavtrykk enn hva andre land kan tilby. Oljeaktørene påstår at Wisting vil være klimavennlig fordi oljefeltet elektrifiseres med kraft fra land. Det blir sjeldent eller nesten aldri nevnt av aktørene hvordan de skal kombinere utbyggingen av Wisting feltet med Parisavtalens 1,5-gradersmål. Det blir heller ikke nevnt at Norge kan dele sin høyteknologiske offshorekompetanse med andre land for å bekjempe *klimarisiko* og miljøforurensning globalt. Det virker også som om de norske oljeaktørene fraskriver seg ansvaret for oljen som forbrennes og forurenses i utlandet, så lenge Norge klarer å redusere de fossile utslippene nasjonalt. I tillegg argumenterer oljeforkjemperne for at det er de forurensende industriene i resten av Europa, som den øke kullproduksjonen, som hindrer verden i å oppnå klimamålene. Jeg tolker dette som at de skyver ansvaret for klimarisiko over på andre. Det blir debattert om hvorvidt slike

oppfatninger strider imot prinsippet om bærekraftig utvikling, siden oljeproduksjon fra Wisting feltet kan gå på bekostning av andre land og deres mulighet til å bekjempe klimautfordringene. I «grønn vekst og miljøvern diskursen» så blir det argumentert for at teknologi og kompetanse fra petroleumssektoren er nyttig å bruke for å oppnå overgangen til grønn vekst, men dette tar ikke aktørene stilling til i «oljevelferd og næringsutvikling diskursen».

For å understøtte oppfatningen om at Wisting feltet er et forsvarlig utbyggingsprosjekt med en akseptabel klimarisiko, så refererer oljeaktørene spesielt til sannsynlighetsaspektet. Oljeaktørene har en realistisk holdning til risiko, som betyr at de oppfatter sannsynligheten for uønskede hendelser som lav med ubetydelige konsekvenser for miljøet. Det virker som om aktørene ikke tar utgangspunkt i de verst tenkelige scenarioene, med bakgrunn i at Norge benytter seg av teknologi og kompetanse som gjør at en katastrofe er et utenkelig scenario. I henhold til sannsynlighetsaspektet så vektlegges ikke usikkerhetsaspektet i like stor grad, som skyldes at oljeaktørene mener at de har gjennomført grundige utredninger. Ifølge aktørene så oppfattes kunnskapen som «god nok» for å vurdere at sannsynligheten for et oljeutslipp er lav.

Diskursen formidler et budskap om at Norge er avhengig av næringsutvikling i petroleumsindustrien, og at det vil gi positive konsekvenser for det norske samfunnet. På bakgrunn av dette vil Wisting feltet gi en *bærekraftig utvikling*, særlig for næringsdrivende i Finnmark. Aktørene tar kun i bruk *føre-var* prinsippet som en politisk strategi for å frembringe en akseptabel forståelse av klimarisikoen blant alle involverte aktører, for å kunne oppnå en legitim beslutning. Utenom det så tar ikke aktørene stilling til en føre-var tankegang, som begrunnes i at de ikke vurderer usikkerheten tilknyttet Wisting som betydelig. Selv om prosessen mot fornybar energi ikke er et sentralt tema i denne diskursen, så omtaler aktørene likevel Wisting som en bro over til fornybar energi. Denne påstanden begrunnes med at oljefeltet vil gi et lavere klimaavtrykk enn det andre kan tilby. På denne måten så fremstilles Wisting som positivt for norsk omdømme i klimasammenheng, og som det beste alternativet i det globale markedet.

5.2.2 Klimarisikoforståelsen

«I oljevelferd og næringsutvikling diskursen» så har aktørene en realistisk forståelse av klimarisiko. Deres forståelse er basert på en teknisk-økonomisk tilnærming som vurderer risiko som sannsynlighet for en hendelse multiplisert med konsekvensen (Aven & Renn,

2010). I diskursen oppfattes klimarisikoen knyttet til Wisting feltet som lav, på grunn av kombinasjonen av lave sannsynligheter og ubetydelige konsekvenser. Aktørene argumenterer for at det finnes lang erfaring med oljeproduksjon på norsk sokkel, og refererer dermed til den norske petroleumshistorikken som støtte for deres oppfatning av klimarisikoen.

Konsekvenspotensialet blir derimot oppfattet som neglisjerbar og av liten betydning for miljøet. Selv om Ryggvik (2021) forteller om flere alvorlige hendelser i petroleumsindustrien, inkludert ulykker som har inntruffet på norsk sokkel, virker det som om oljeforkjemperne ikke anser disse konsekvensene som verken overførbare eller relevante for utbyggingen av Wisting feltet. Dette begrunnes med en optimistisk tro på at Norge har den beste teknologien og kompetansen, samt strenge miljøkrav som sikrer en forsvarlig forvaltning av ressursene.

Med utgangspunkt i klimarisikoforståelsen, virker det som om «oljevelferd og næringsutvikling diskursen» ikke vektlegger klimarisiko på samme måte som «grønn vekst og miljøvern diskursen» gjør i sine vurderinger av Wisting feltet. Sannsynligheten for uønskede hendelser virker å være det viktigste risikoaspektet i «oljevelferd og næringsutvikling diskursen». Med denne diskursen er også mulig å trekke linjer til FNs klimapanel sin definisjon, fra kapittel 2.2.1, som ser på sannsynlighetsaspektet over en tidsperiode for alvorlige endringer (Klima – og forurensningsdirektoratet, 2012). Aktørene argumenterer for at Wisting feltet er viktig for å sikre næringsutvikling i nord, opprettholde langsiktig produksjon i petroleumssektoren og derav opprettholde det norske velferdssamfunnet. Jeg tolker dette som at aktørene implisitt frykter en *overgangsrisiko* og dens påvirkning på norsk økonomi, spesielt overgangen til fornybar energi. Det er i oljeaktørenes interesse å unngå en overgangsrisiko, som betyr at deres mål i debatten er å etablere en sannhet om at det er lave sannsynligheter for uønskede hendelser med ubetydelige konsekvenser. Oljeforkjemperne forsøker å overbevise om at det finnes energialternativer som er mer forurensende, og at Wisting vil tilby en grønnere energi som vil være til fordel for det globale markedet.

Gjennom sine argumenter hevder oljeforkjemperne at Wisting vil tilby lavere klimagassutslipp, som kan tolkes som at de forsøker å skape forestillinger om at Wisting ikke er en fare for *fysisk klimarisiko*. Dette begrunnes også ut ifra en optimistisk tro på at Norge har teknologien for å håndtere eventuelle utfordringer med klimarisiko. Imidlertid tar ikke oljeforkjemperne stilling til hvilke effekter Wisting kan ha for klimarisikoen i et globalt og langsiktig perspektiv. Oljeforkjemperne spiller på prinsippet om *bærekraftig utvikling* ved å hevde at Wisting vil bidra til lønnsom næringsutvikling i Finnmark som skaper flere

arbeidsplasser. På denne måten forsøker oljeforkjemperne å skape en oppfatning om at Wisting vil være til fordel for fremtidige generasjoner i Nord-Norge og gi flere positive konsekvenser for samfunnet. Klimarisikoen begrunnes dermed ut fra et *kost-nytte* perspektiv, som betyr at de positive sidene ved Wisting oppveier eventuelle ulemper. Denne tilnærmingen innebærer at klimarisikoen forbundet med Wisting kvantifiseres for å understøtte dens lønnsomhet. Dette kan baseres på vurderinger som oljeaktørene subjektivt ønsker å inkludere og ikke nødvendigvis objektive fakta.

Debatten har vist det er stor uenighet blant aktørene angående kunnskapsgrunlaget tilknyttet Wisting feltet, som reflekterer to ulike forståelser av klimarisiko mellom de to diskursene. Oljemotstanderne mener at det er store usikkerhetsmomenter på grunn av lav kunnskap, mens oljeforkjemperne har en oppfattelse om at det er lav usikkerhet fordi konsekvensutredningen og oljevernberedskapen bygger på «god nok» kunnskap. Dette betyr at oljeaktørene i sine vurderinger tar utgangspunkt i deres risikotilnærming, som vektlegger den lave sannsynligheten for uønskede hendelser på Wisting feltet. Til tross for at oljeaktørene oppfattet at det var godt nok kunnskapsgrunnlag for å ta en investeringsbeslutning angående Wisting feltet, valgte Equinor (2022b) likevel å gjennomføre en tilleggsutredning. Jeg tolker det som et forsøk fra oljeaktørene å overbevise oljemotstanderne om at Wisting har en akseptabel og forsvarlig klimarisiko. Ved å gjennomføre tilleggsutredningen så tok oljeaktørene i bruk en *føre-var* strategi i et forsøk på å lukke «kunnskapshullene» og dermed redusere usikkerhetsmomenter som oljemotstanderne hadde påpekt. Jeg tolker også dette som at oljeaktørene forsøker å opprettholde sin maktposisjon i klimapolitikken, og hindre den homogene «grønn vekst og miljøvern diskursen» i å dominere debatten. Grunnen til dette er frykten for at en slik dominans kan føre til et grønt skifte og dermed en overgangsrisiko.

5.2.3 Aktørene – forkjemperne av Wisting

Bærer av «oljevelferd og næringsutvikling diskursen» er oljeaktørene, spesielt Equinor som er prosjektansvarlig for Wisting feltet. Både direktøren for prosjektutvikling og konserndirektøren for prosjekt, boring og innkjøp i Equinor har uttalt seg flere ganger i debatten. Med tanke på at konsekvensutredningen til Equinor (2022a) har vært det store temaet i debatten, så er det naturlig at operatørselskapet er en av de mest fremtredende stemmene som forsvarer utbyggingsprosjektet i debatten. I tillegg så fører oljedirektøren og olje – og energiministeren debatten i media for å fremme oppfatningen om at Wisting feltet er robust, forsvarlig og akseptabelt. Lederen i Fremskrittspartiet er den politiske aktøren som jeg

mener har tydeligst stemme i riksdekkende medier angående Wisting feltet. I denne diskursen så mener jeg at det er tydelig at noen aktører har sterkere stemmer enn andre, det kan virke som at disse er et lite utvalg av lokalpolitikere og fylkesutvalget.

I kapittel 5.1.4 ble det påpekt at deler av Arbeiderpartiet var imot utbyggingsprosjektet. I «oljevelferd og næringsutvikling diskursen» så uttaler et medlem av Arbeiderpartiet, som også er leder for energi – og miljøkomiteen, at vedkommende er positiv til utbyggingen og elektrifiseringen av Wisting feltet. På bakgrunn av dette så tror jeg at det kan være flere usynlige stemmer i debatten som jeg ikke har avdekket, hvor aktører innen samme aktørgruppe har delte meninger om Wisting feltet. I løpet av undersøkelsesperioden så kunne jeg også se at politikere fra høyresiden, og deres studentforening aktivt støttet Wisting feltet, til tross for at de ikke hadde de mest fremtredende stemmene i debatten. Jeg fant også flere næringspolitiske aktører og andre interesserte som heller ikke hadde tydelige stemmer i debatten. Ettersom det har vært betydelig flere aktører involvert i «grønn vekst og miljøvern diskursen» sammenlignet med «oljevelferd og næringsutvikling diskursen», så mener jeg at de usynlige stemmene kan være et resultat av frykt for maktposisjonen som den førstnevnte diskursen har. Arctic Energy Partners er for eksempel en aktør som stiller seg positiv til Wisting feltet, men som har fått kritikk fra petroleumsmotstandere for å ikke ta hensyn til det sårbare Arktis som er mest utsatt for klimaendringer i verden (Raavand, 2022).

Tabellen nedenfor viser hvilke aktører som kjemper for utbyggingen av Wisting feltet i debatten. Jeg har valgt å kategorisere petroleumsforkjemperne basert på om de er oljeaktører, politiske aktører, næringspolitiske aktører eller andre aktører som har en interesse overfor Wisting debatten.

Petroleumsforkjempere			
Ja-stemmene til Wisting feltet			
Oljeaktører	Politiske aktører	Næringspolitiske aktører	Andre aktører
Norske regjeringen	Fremskrittspartiet (FRP), Høyre, Finnmarks Senterparti (SP), Arbeiderpartiet (AP)	Landsorganisasjonen i Norge (LO)	Høyres Studentforening
Equinor	Leder i Energi - og miljøkomiteen	Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)	Ordfører i Hammerfest kommune
Oljedirektør		Industri energi	Arctic Energy Partners
Olje – og energiminister		Hammerfest næringsforening	

Tabell 3: Aktørbildet i "oljevelferd og næringsutvikling diskursen"

5.3 Oppsummering av diskursene

Wisting feltet er et saksfelt i petroleumsdebatten som kan karakteriseres som kompleks fordi det er planlagt i et verdifullt og sårbart område, hvor det er begrenset med kunnskap om hvordan virkningskjeden vil være mellom oljefeltet og klimarisikoen. Oljemotstanderne karakteriserer Wisting som usikker på grunn av et svakt kunnskapsgrunnlag som ikke tar høyde for de verst tenkelige konsekvensene for miljøet, det biologiske mangfoldet og klimaet. I tillegg preges debatten av en stor normativ tvetydighet blant de ulike aktørene, med ulike tilnærminger til risikoforståelse som påvirker hvordan aktørene tillegger sine meninger i begrepene *klimarisiko*, *bærekraftig utvikling* og *føre-var*. Forståelsen av klimarisiko påvirkes også av at det er en fortolkende tvetydighet i hvilke effekter Wisting vil ha på miljøet. Aktørene som er imot Wisting feltet og ønsker redusering av fossilt brensel, viser større vilje til å anerkjenne og ta på alvor de potensielle risikoene og konsekvensene forbundet med klimaendringer. Aktørene som forsvarer Wisting feltet kan fremstå som mindre tilbøyelige til anerkjennelsen og ta klimarisikoen på alvor. I de to diskursene jeg har utledet så er det to svært ulike klimarisikoforståelser som er blitt konstruert i debatten om Wisting feltet. Jeg har sett på en generell miljødiskurs som bæres av oljemotstanderne, der grønn vekst og miljøvern

er sentrale temaer. Jeg har også beskrevet en generell petroleumsdiskurs som bæres av oljeforkjemperne, hvor næringsutvikling og oljevelferd er sentrale temaer.

«Grønn vekst og miljøvern diskursen» bæres hovedsakelig av miljøvernorganisasjoner og representanter fra politiske partier. I diskursen vektlegges konsekvensene og usikkerhetene tilknyttet Wisting feltet. Hovedbudskapet er at Barentshavet og områdene nær den sårbare iskantsonen bør vernes, fordi klimarisikoen ansees som for høy og uakseptabel. Aktørene i diskursen anser *bærekraftig utvikling* som en integrert del av håndteringen av *klimarisiko*. De mener at utbyggingen av Wisting er i strid med prinsippet om bærekraftig utvikling, basert på klimarisikoen med de alvorlige konsekvensene. Aktørene peker også på flere usikkerhetsmomenter som de mener pålegger oljeaktørene et ansvar i å bruke en *føre-var* tilnærming. Framtiden er avhengig av en grønn næring, og det krever en global rettferdig politikk som tar hensyn til *klimarisiko* og vektlegger perspektivet om *bærekraftig utvikling*.

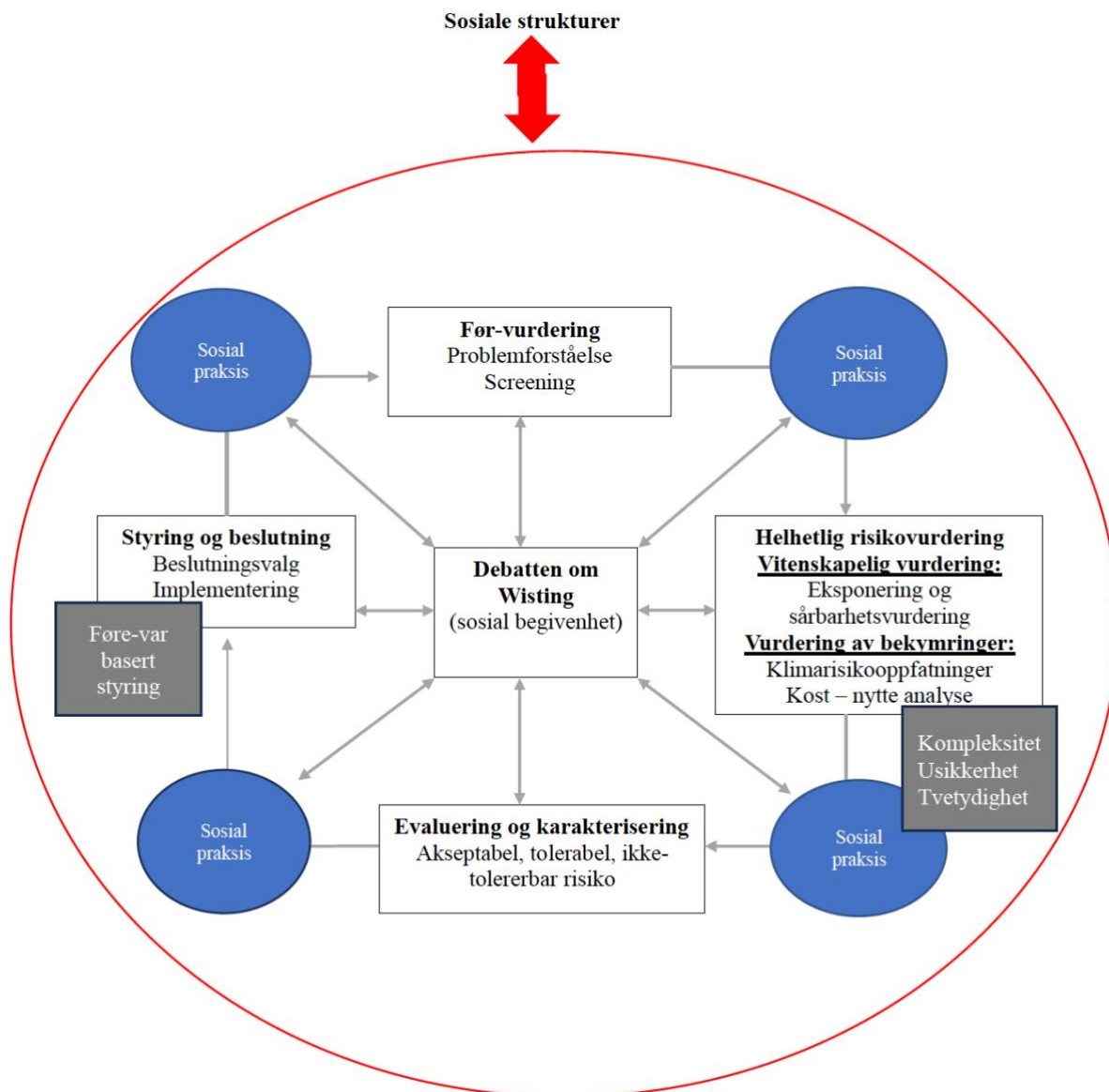
«Oljevelferd og næringsutvikling diskursen» bæres av oljeaktørene, spesielt av Equinor som er prosjektansvarlig. I denne diskursen legges det vekt på sannsynlighetsaspektet, som for Wisting vurderes som lav sannsynlighet med lav konsekvens. Den norske teknologiske kompetansen og miljøbevisstheten i petroleumsindustrien er to viktige faktorer for aktørenes forståelse av *klimarisiko*. Sannsynligheten for klimarisiko oppfattes derfor som lav, med begrunnelse i at Wisting feltet vil tilby grønnere energi med lave klimautslipp. Hovedbudskapet er at Norge er avhengig av næringsutvikling i petroleumsindustrien for å ivareta det norske velferdssamfunnet, og at Wisting vil gjøre det *bærekraftig* for andre næringer å utvikle seg i Nord-Norge. Aktørene benytter en *føre-var* tilnærming for å legitimere beslutningen om at *klimarisikoen* er lav, men vektlegger heller en *kost-nytte* tilnærming for å sikre Wisting sin lønnsomhet. Det er tydelig at det foreligger uenighet blant aktørene med ulike verdisyn som påvirker forståelsen av klimarisiko, og en tvetydighet i hvilke tiltak som er «gode nok».

På bakgrunn av de to identifiserte diskursene så eksisterer det svært to ulike *klimarisikoforståelser* med ulike oppfatninger av prinsippene *bærekraftig utvikling* og *føre*. Aktørbildet som er vist i Tabell 2 og Tabell 3, synliggjør at det også er delte meninger innad i aktørgruppene. Jeg studerte at flere medlemmer, inkludert nestlederen i energi – og miljøkomiteen, er imot utbyggingen av Wisting feltet, mens lederen av samme komité støtter satsingen på oljenæringen. Det er som oftest lederne sine stemmer som kommer tydeligst

frem i debatten. Likevel tar jeg med i betraktning at det finnes flere «usynlige stemmer» som jeg ikke har klart å fange opp i debatten, både for og imot Wisting. Dette understreker hvordan enkelte maktposisjoner kan ta overhånd, og at noen aktører ikke blir hørt eller ikke ønsker å utfordre de maktposisjonene som allerede eksisterer. Det er også en splittelse i meninger innad i enkelte politiske partier på Stortinget, både på lokalt og regionalt nivå. For eksempel ønsker Arbeiderpartiet i Finnmark å skrinlegge prosjektet, mens partilederen er positiv til utbyggingen. På den andre siden ønsker Senterpartiet i Finnmark en elektrifisering av Wisting, mens partilederen er imot denne ilandføringen. Det er umulig å konkludere med hvilken av de to diskursene som har vunnet den diskursive kampen. Det er likevel klart at aktørene i «grønn vekst og miljøvern diskursen» oppfattet utsettelsen av Wisting som en seier, mens aktørene i «oljevelferd og næringsutvikling diskursen» oppfattet utsettelsen som en gylden mulighet til å forbedre utbyggingsprosjektet slik at det blir enda mer lønnsomt.

5.4 Beslutningsprosessen om Wisting feltet

I dette kapitlet skal jeg vise hvordan de ulike forståelsene av klimarisiko i diskursene «grønn vekst og miljøvern» og «oljevelferd og næringsutvikling» kan påvirke beslutningsprosessen tilknyttet Wisting feltet. Representasjonene som er redegjort for i kapittel 4 viser hvordan Wisting feltet, som er kjennetegnet av *kompleksitet*, *usikkerhet* og *tvetydighet*, danner grunnlaget for definisjonskampen om klimarisiko. Jeg ønsker derfor å øke forståelsen for hvordan denne diskursive kampen om klimarisiko påvirker beslutningsprosessen, inkludert beslutningen om utsettelsen. Med utgangspunkt i beslutningsrammeverket Risk Governance (2017) og Faircloughs analytiske modell (2003), så har jeg utviklet en figur som illustrer beslutningsprosessen for Wisting feltet.

Figur 3: Beslutningsprosessen om Wisting feltet

5.4.1 Debatten om Wisting - en sosial begivenhet

Debatten om Wisting feltet kan betraktes som en sosial begivenhet i tråd med Faircloughs analytiske modell (2003). Den sosiale begivenheten vil påvirke beslutninger i henhold til de avgrensninger som foretas, inkludert *involvering* av aktører, *hva* som undersøkes og *metoder* som benyttes. Dette er en form for utøvelse av makt som legger grunnlaget for «rammevilkårene» i beslutningsprosessen om Wisting. Dette kan sammenlignes med de forutsetninger som tillegges i *før-vurderingsfasen* i Renn (2008) sin beslutningsmodell. I beslutningsprosessen vil klimarisikoen tilknyttet Wisting feltet vurderes ulikt, basert på hvilken tilnærming til risiko som aktørene benytter i diskursen. En teknisk-økonomisk tilnærming til risiko vil argumentere for at klimarisikoen er lav på grunn av den lave sannsynligheten for uønskede hendelser. En konstruktivistisk tilnærming til risiko vil

argumentere for høy klimarisiko på grunn av de alvorlige konsekvenser og den store usikkerheten som følger av manglende kunnskap. Aktørene som inntar en realistisk posisjon vil ikke ta høyde for tidligere petroleumsulykker i sin vurdering av risikoen tilknyttet Wisting, men kun basere seg på den lave sannsynligheten. Aktører med en konstruktivistisk posisjon vil derimot inkludere historisk data i kunnskapsgrunnlaget for å redusere usikkerheten i vurderingen av risikoen tilknyttet Wisting.

De forskjellige fagtradisjonene vil ha innvirkning på hvilke verdier, risikoaspekter og løsninger som vektlegges i prosessen fram mot en beslutning av Wisting. Dette vil også påvirke hva som inkluderes eller ekskluderes i utredninger som utarbeides. Tekster er en viktig del av den sosiale begivenheten ved at de har flere betydningspotensialer som aktørene bruker for å motsi hverandre i debatten, samtidig som det åpner for flere forskjellige tolkninger blant aktørene. Konsekvensutredningen (Equinor, 2022a) har vært en slik tekst som har satt spesielt søkelys på de positive samfunnsmessige konsekvensene av Wisting, og ekskludert verdien av det sårbare området nær iskantsonen. En slik utredning legger viktige føringer for resten av prosessen og avgjørelsen om Wisting feltet skal bygges ut eller ikke. På denne måten bidrar konsekvensutredningen til å skape en diskursiv kamp, hvor det oppstår både en fortolkende og normativ tvetydighet blant aktørene i de to diskurstypene. Det betyr at de etablerte forutsetningene kan påvirke hvorvidt Wisting karakteriseres som *akseptabel* eller *uakseptabel* i evalueringsfasen, og om *føre-var* prinsippet iverksettes i styring- og beslutningsfasen. Med andre ord så vil vurderingen av klimarisikoen tilknyttet Wisting avhenge av de forutsetningene som er etablert tidlig i beslutningsprosessen.

5.4.2 Diskursorden – to diskurser som kjemper for sin klimarisikoforståelse

Siden jeg har identifisert to forskjellige diskurstyper i debatten om Wisting feltet, har jeg valgt å omtale den sosiale praksisen som en diskursorden. I mitt analytiske rammeverk så beskriver jeg hvordan diskurser gir forestillinger som representerer aktørene sine virkelighetsforståelse, men denne forståelsen kan være forskjellig fra den faktiske verdenen. Med utgangspunkt i representasjonene i kapittel 4 og diskursene utledet i kapittel 5, så ser det ut til at aktørene befinner seg i to ulike posisjoner hvor en er *for* petroleum og den andre er *motstander*. Sosial praksis er med på å organisere og kontrollere muligheter og begrensninger i debatten. For eksempel så bidrar sosial praksis til å forme aktørenes forståelse av klimarisiko. Ifølge Renn (2008) sin beslutningsmodell så fører *kompleksitet*, *usikkerhet* og *tvetydighet* i et saksfelt som Wisting feltet til uenigheter og derav diskursive kamper. Det kan skilles mellom normativ og

fortolkende tvetydighet blant aktørene i debatten, som trekker paralleller til de ulike fortolkningene av klimarisikoen.

Det har blitt etablert flere sannheter i debatten som er blitt delt mellom aktørene innad i diskursen, men også på tvers av diskursene. Debatten om Wisting har vært med på å påvirke hva som *bør* undersøkes, spesielt med tanke på oljefeltets beliggenhet i et særlig verdifullt og sårbart område, og hvilke aktører som *bør* delta i prosessen mot en beslutning. I oppgaven har jeg identifisert en generell miljødiskurs og en generell petroleumsdiskurs, som også har eksistert i tidligere anledninger når det har blitt diskutert potensiell åpning av petroleum i Lofoten og Vesterålen (Ryggvik, 2021; Hanssen, 2011). Det kan dermed virke som om aktørene som definerer seg innenfor de to diskursene har orientert seg mot mindre etablerte og stabiliserte nettverk, enten et nettverk av miljøvernere eller et nettverk av oljeaktører (Fairclough, 2003). Dette betyr at de aktørene som velger å definere seg innenfor enten miljøverndiskursen eller petroleumsdiskursen, også velger å dele sine oppfatninger med mange forskjellige aktører i beslutningsprosessen.

I debatten refererer aktørene i «grønn vekst og miljøvern diskursen» til Equinor sin «mangelfulle konsekvensutredning» (2022a) og tilhørende tilleggsutredning (2022b), og setter disse inn i en klimarisikokontekst for å vinne sine argumenter om å stanse utbyggingen. Barentshavet blir blant annet omtalt som et viktig yngleområde for fiskebestander og utrydningstruede fuglearter (Meld. St. 20 (2019-2020)). I et forsøk på å oppnå en felles forståelse av risikoproblemet, så referer aktørene i diskursen til rapporter og analyser utgitt av Norge institusjon for menneskerettigheter (NIM) og Vista analyse for å påpeke den høye klimarisikoen. På den andre siden referer aktørene i «oljevelferd og næringsutvikling diskursen» til Akvaplan rapporten (Larsen, Fredriksen, Emblow & Aune, 2021), som understreker konsekvensutredningen (Equinor, 2022a) sin påstand om at Wisting er planlagt i en fiskerilokasjon som har minst fangst. Ulike oppfatninger om verdier, også hos oppdragsgiver, kan derfor påvirke hva som inkluderes eller ekskluderes i en analyse av verdipotensialet i Barentshavet. Dette kan blant annet skyldes at oppdragsgiver enten definerer seg innenfor en av diskursene eller blir forespurt av aktører å utføre en analyse på vegne av en gitt diskurs, noe som igjen vil påvirke debatten i henhold til hvilke representasjoner som styrkes. På denne måten blir utredningene en del av «kampen» og påvirker diskursen i henhold til hvilke virkelighetsoppfatninger som konstrueres og fremmes.

Hvordan aktørene trekker på diskurser i sosiale samhandlinger, griper altså inn i diskursordenen.

Siden diskursene representerer aktørenes virkelighetsforståelse, så fremmes også noen politiske ideologier. Det er blant annet tydelig at bærerne av «grønn vekst og miljøvern diskursen» fremmer den politiske ideologien om at grønn omstilling er det eneste energialternativet for Norge. Samtidig har bærerne av «oljevelferd og næringsutvikling» en ekspert holdning om at oljenæringen er det beste for norsk økonomi og velferd. Aktørene i sistnevnte diskurs oppfatter at de har en viss makt til å kontrollere og selektere visse potensialer i debatten. Flyvbjerg (1991) mener at det å etablere forståelse av en sak som objektiv og sann, er en sosial prosess som refereres til som rasjonalisering. Denne rasjonaliseringen er et maktmiddel som oljeaktørene benytter seg av, og som er knyttet til deres teknokratiske perspektiv, i debatten for å vinne «kampen om Wisting». Med andre ord så kan det virke som om oljeaktørene forsøker å opprettholde sin skjulte maktutøvelse. På denne måten så er sosial praksis med på å skape og reprodusere maktforholdene mellom aktørene, noe som resulterer i ideologiske effekter. Ifølge Renn (2008) så er formålet med Risk Governance å oppnå mer likestilt maktforhold i kommunikasjonsprosessen og samfunnet som helhet. Jeg tolker det som at «Grønn vekst og miljøvern diskursen» er ideologisk og bidrar til å transformere maktrelasjonene. Ideologien i denne diskursen kommer til uttrykk gjennom deres verdisystem som vektlegger den høye klimarisikoen i det sårbare området, som binder petroleumsmotstanderne sammen i diskursen for å kjempe imot Wisting.

I prosessen frem mot en beslutning er likevel et av målene å unngå at de vitenskapelige vurderingene havner i konflikt med oppfatninger og bekymringer i samfunnet (Renn, 2008). Det betyr at vurderinger av Wisting vil bli påvirket av hvordan samfunnet oppfatter klimarisikoen tilknyttet petroleumsvirksomheten i Barentshavet, enten som *akseptabel* eller *uakseptabel*. Oppfatningen av hva som er akseptabelt og uakseptabelt kan bli påvirket av den diskursive kampen og de etablerte sannhetene i debatten. I debatten så vil de som anser *klimarisikoen* som høy på grunn av potensielt store konsekvenser og høy usikkerhet, mene at en *føre-var* tilnærming er løsningen for å oppnå en *bærekraftig* utvikling. Disse aktørene påvirker evalueringsfasen i Renn (2008) sin beslutningsmodell ved å hevde at Wisting, uavhengig av sannsynligheten for uønskede hendelser, alltid vil være uakseptabel i det verdifulle og sårbare området. På den andre siden så er det aktører som anser *klimarisikoen* som ubetydelig på grunn av den lave sannsynligheten for uønskede hendelser, og mener at det

er mulig å få til en *bærekraftig næringsutvikling* uansett. Disse aktørene oppfatter Wisting som akseptabelt på grunn av fordelene sett fra et *kost-nytte* perspektiv. Med andre ord så eksisterer det forskjeller i verdier, politiske prioriteringer og andre forutsetninger som legger føringer for om Wisting feltet blir ansett som akseptabelt eller ikke (Renn, 2008). Det forekommer både en normativ og en fortolkende tvetydighet som understreker at det er ulik ideologisk forankring som skiller oljemotstanderne sin klimarisikoforståelse fra oljeforkjemperne. Evalueringsfasen kan bli påvirket av den mest utbredte oppfatningen av klimarisiko blant aktørene i debatten, samtidig som at evalueringen kan påvirke diskursene med hvilke representasjoner og etablerte sannheter som kommer frem i debatten.

På samme måte som at utredninger kan bli tolket ulikt av aktørene i de forskjellige diskursene, så kan beslutningstakeren sin tolkning påvirkes av den diskursen vedkommende definerer seg innenfor. Dette betyr at en tekstforfatter kan trekke veksler på en allerede eksisterende diskurs for å skape en tekst, og mottakeren kan også anvende en eksisterende diskurs i fortolkningen av teksten. I prosessen om Wisting feltet kan det tenkes at beslutningstakeren, som trolig representerer Equinor, deler synspunktene til oljeaktørene i «oljevelferd og næringsutvikling diskursen». Likevel ble det tatt en beslutning fra Equinor (2022d) om å utsette Wisting prosjektet etter utredningsprosessen. Globalisering har ført til en endring i sosial praksis ved at stadig flere engasjerer og definerer seg innenfor miljødiskursen, og deler oppfatningen om *klimarisiko* og dens konsekvenser. Det er mulig at miljødiskursen sin store oppslutning i debatten har utfordret maktposisjonen til oljeaktørene, og at det har ført til et press om å ta en beslutning som ikke er i konflikt med samfunnets oppfatning av klimarisiko. Det virker som om «grønn vekst og miljøvern diskursen» har forsøkt å skape et hegemoni i debatten. Bærerne av denne diskursen argumenterer imot oljefeltet og forsøker å kjempe for deres konstruksjon av virkeligheten hvor *klimarisikoen* er sentral. Jeg vil beskrive hegemoni som en forhandlingsprosess mellom aktørene i diskursen, der de forsøker å oppnå en konsensus om hva klimarisiko betyr for dem. Dette betyr også at hegemoni er dynamisk og kan forandre seg over tid, som styres av aktørenes subjektive vurderinger av Wisting. På denne måten så pågår det en kamp for å omforme diskursordenen og de ideologiene som er innebygd i dem, og derav utfordre den store maktposisjonen til oljeaktørene og deres teknokratiske syn på at de er ekspertene.

I løpet av undersøkelsesperioden har jeg studert hvordan politiske aktører tolker utredninger ulikt, også innenfor samme politiske gruppe av aktører. Beslutningen om å utsette Wisting, til

tross for at det er planlagt en ny beslutning i 2026, viser hvordan en diskurs kan få sterkere innflytelse i den diskursive kampen. I dette tilfellet så gjelder det en styrking av «grønn vekst og miljøvern diskursen» sin posisjon i kampen, mens «oljevelferd og næringsutvikling» ser ut til å ha blitt svekket og har en mindre tydelig stemme i debatten. Det vil være interessant å se hvordan denne beslutningen gir føringer videre for *hva* som undersøkes, og *hvem* som involveres i neste beslutningsprosess. Hvis den diskursive kampen gjenopptas før neste beslutning så kan det godt hende at det er «oljevelferd og næringsutvikling diskursen» som står sterkere. Den diskursen som har størst oppslutning og står sterkest i den diskursive kampen, vil naturligvis påvirke hvilke verdier som vektlegges og hva som inkluderes i utredningene, og dermed påvirke beslutningen. Utredninger og analyser legger derfor også viktige føringer for prosessen av Wisting som en sosial begivenhet. Analysen jeg har gjennomført (se kapittel 5.1 og 5.2) viser hvordan debatten blir formet av diskursordenen. Det betyr at debatten vil bli påvirket av måten aktørene handler på, hvilke diskurser de definerer seg innenfor og gjennom representasjonene de bruker.

5.4.3 Språk, makt og ideologi som sosiale strukturer

Som beskrevet så vil sosial praksis kunne omstrukturere den såkalte diskursordenen, som kan føre til ideologiske effekter og forandring i maktforhold. Språket som en sosial struktur er en nødvendighet for å kunne produsere disse endringene, som også er med på å påvirke den sosiale begivenheten. Språket har gjort det mulig for aktørene i begge diskursene å ytre sine meninger i debatten ved å bruke forskjellige risikoterminologier for å konstruere deres forståelse av klimarisikoen. I tillegg har språket gitt aktørene mulighet til å benytte seg av nyord som «klimabombe», «oljeekspansjon», «oljenasjon» og «miljøregime» for å fremme deres virkelighetsforståelse av Wisting feltet. På denne måten gjør språket det også mulig for meg å avdekke de ulike tolkningene som ligger i begrepene og de ulike tolkningene av Wisting feltets effekter på klimaet, altså den normative og fortolkende tvetydigheten blant aktørene i debatten. De sosiale strukturene viser hvordan de to hoved posisjonene, *oljemotstanderne* og *oljeforkjemperne*, bruker risikoterminologien ulikt for å kjempe for deres forståelse av klimarisikoen, noe som også kan forankres i litteraturen (se Aven & Renn, 2010). Selv om begge posisjonene argumenterer for risikoterminologi i debatten, så vektlegges svært ulike risikoaspekter.

Oljemotstanderne bruker en bredere risikoterminologi som er mer verdibasert, sammenlignet med den tekniske risikoterminologien som *oljeaktørene* baserer seg på. *Oljemotstanderne* har

et bredere perspektiv på hvordan klimarisiko burde forstås i miljøkampen for å oppnå en *bærekraftig utvikling* globalt, og har dermed et idealistisk utgangspunkt. Oljeforkjemperne derimot har en teknokratisk og realistisk oppfatning av oljefeltets betydning i en industriell sammenheng for å oppnå en *bærekraftig* næringsutvikling. Det kan virke som om oljeaktørene anser seg selv som eksperter innenfor konteksten av Wisting feltet. Jeg mener imidlertid at det finnes flere ekspertgrupper i debatten som kan ha like stor beslutningsmyndighet som oljeaktørene. Klimaaktivistene, som representerer oljemotstanderne i debatten, kan betraktes som eksperter innenfor miljøfeltet med innflytelsesrik kunnskap om klimarisiko. I debatten referer også klimaaktivistene til FNs klimapanel og det internasjonale energibyrådet som eksperter på klimaendringer. Derfor mener jeg at aktørene i begge diskursene, til tross for ulike perspektiver på klimarisikoen, vil spille en sentral rolle i beslutningsprosessen for Wisting feltet. Dette trekker paralleller til Renn (2008) sin beslutningsmodell, som legger vekt på interessentinvolvering og har som mål å oppnå en balansert beslutningsprosess med en flat maktstruktur.

Gjennom representasjonene (se kapittel 4) så blir diskursordenen formet på en viss måte, også av de sosiale strukturene. Det er tydelig at økonomiske strukturer, politiske prioriteringer og maktforhold spiller en sentral rolle i hvordan oljemotstanderne og oljeforkjemperne uttrykker klimarisikoen på forskjellige måter. I tillegg til at disse påvirker diskursens dynamikk og legger føringer for beslutningsprosessen. I kapittel 5.1.3 og 5.2.3 viste jeg hvordan miljødiskursen visualiserer de negative effektene av Wisting feltet for samfunnet, mens petroleumsdiskursen setter søkelys på de positive effektene for norsk økonomi og velferd. Det som debatteres mellom aktørene, altså de sosiale strukturene de benytter seg av, legger dermed føringer for beslutningsprosessen av Wisting feltet. På samme måte så vil diskursordenens utfall ha effekter på sosiale strukturer, for eksempel ved at «grønn vekst og miljøvern diskursen» sin sterke posisjon i debatten endrer maktforholdene. I tillegg har det gitt ideologiske effekter, altså et samfunnssyn på at grønn vekst og miljøvern er det eneste alternativet som gir lav og akseptabel klimarisiko. Som et resultat av denne ideologien så ble *føre-var* prinsippet iverksatt i et forsøk på å endre perspektivet.

Selv om det foreligger ulike forståelser av klimarisiko som preger debatten om Wisting, så mener jeg at det også eksisterer noen oppfatninger som aktørene i begge diskursene er enige om, men som ikke diskuteres eksplisitt. Det gjelder for eksempel at nordnorsk økonomi er i nedgang, at verden står ovenfor en klimakrise og at forurensende industrier hindrer oss fra å

oppnå klimamålene. Likevel er det uenighet om hvilke industrier som utgjør en trussel for klimaet, hvordan Norge skal ivareta miljøforpliktelsene etter Parisavtalen og hvordan man skal sørge for vekst i Nord Norge. Det er disse ulike oppfatningene tilknyttet sentrale temaer som skaper en diskursiv kamp. Oljemotstanderne mener at petroleumsindustrien står for mye av klimagassutslippet, mens oljeforkjemperne mener at norsk oljeindustri ikke er problemet siden de forankres av strenge miljøkrav. Oljeforkjemperne argumenterer for eksempel for at det er kullkraftindustrien som heller er et problem og som må avvikles, for å nå klimamålene. Til tross for ulike oppfatninger, så er budskapet i begge diskursene at norske myndigheter må gjøre noe for å håndtere disse problemene. Det som ikke diskuteres i debatten, og de stemmene som er usynlige, vil også påvirke beslutningsprosessen på lik linje med det som diskuteres mellom oljemotstanderne og oljeforkjemperne. Disse faktorene har en betydning for de forutsetningene som prosessen baserer seg på. Jeg tolker derfor at sosiale strukturer er med på å forme diskursene og blir igjen formet av diskursene, noe som jeg har illustrert i figur 3.

5.4.4 Oppsummering av beslutningsprosessen

Jeg har forsøkt å kombinere Renn (2008) sin normative Risk Governance modell med Fairclough (2003) sitt diskursanalytiske perspektiv. I figur 3 illustrer jeg hvordan beslutningsprosessen formes av sosiale strukturer i samfunnet. I kontekst av Wisting feltet så påvirkes beslutningsprosessen av forskjellig bruk av risikoterminologiene gjennom språket. Oljemotstanderne som definerer seg innenfor «grønn vekst og miljøvern diskursen» og Oljeforkjemperne som definerer seg innenfor «oljevelferd og næringsutvikling diskursen», har forskjellig forståelse av klimarisiko og uttrykker derfor ulike meninger i debatten. I figuren har jeg også lagt til sosial praksis mellom hver av beslutningsfasene, ettersom aktørene kontrollerer og selekterer hva som inkluderes og ekskluderes i diskursen gjennom hele prosessen. Det er her forståelsen av klimarisiko blir konstruert ved hjelp av språket som en sosial struktur. Jeg har vist hvordan den diskursen som aktørene trekker veksler på i debatten om Wisting, også ved utarbeidelse av tekster, legger føringer for resten av beslutningsprosessen. I debatten om Wisting så har sosial praksis vært med på å fremme politiske ideologier, utfordre maktforhold og det teknokratiske perspektivet til oljeaktørene. Makt og Ideologi er to sosiale strukturer som både former og blir formet av den sosiale praksisen. Det samme gjelder den sosiale begivenheten som legger forutsetninger tidlig i prosessen, noe som vil påvirke diskursens karakter og bli formet av sosiale strukturer.

I kapittel 2.1.1 ble det beskrevet hvordan relasjonen mellom sosiale strukturer (språk, ideologi og makt) i samfunnet og sosiale begivenheter (debatten om Wisting) blir formidlet gjennom sosial praksis (diskursens karakter) (Fairclough, 2003). På denne måten vil den diskursive kampen legge grunnlaget for beslutningsprosessen som kan påvirke utfallet enten i fordel for oljeforkjemperne eller oljemotstanderne. De fleste vil kanskje hevde at utsettelsen av Wisting så langt har vært til fordel for oljemotstanderne og til ulempe for oljeforkjemperne. Utfallet kan likevel endre seg dersom det oppnår en ny diskursiv kamp når den nye investeringsbeslutningen skal tas i 2026. I analysen har jeg også fått innsikt i hvordan faglige vurderinger og utredninger inngår som en del av forståelsesgrunnlaget til aktørene i debatten, og hvordan den diskursive kampen kan påvirke disse faglige vurderingene. Dette har blitt tydeliggjort i debatten om Wisting, hvor ulike oppfatninger om kunnskap blant aktørene førte til at Equinor (2022b) utga en tilleggsutredning.

6 Konklusjon

I studien av Wisting feltet har jeg hatt som formål å undersøke *hvordan klimarisiko blir forstått av de ulike aktørene og hvordan debatten virker inn på beslutningsprosessen om Wisting feltet*. For å oppnå dette har jeg utarbeidet et analytisk rammeverk, som kombinerer et kritisk diskursanalytisk perspektiv med beslutningsrammeverket Risk Governance og klimarisiko som et risikoanalytisk perspektiv. Gjennom innhenting av seks fremtredende representasjoner fra debatten og to diskurser utledet, så har jeg forsøkt å besvare problemstillingen min:

Hvordan blir debatten om Wisting feltet påvirket av de forskjellige klimarisikoforståelsene?

Diskursanalysen avdekker at det er to svært ulike forståelser av klimarisiko som utarter i debatten om utbyggingen av Wisting feltet i Barentshavet. Aktørene i debatten faller diskursivt inn under to hovedposisjoner, hvorav en er *for* petroleum og den andre er *motstander*. På bakgrunn av disse to hovedposisjonene kunne jeg identifisere to diskurser. *Motstanderne* er bærere av «grønn vekst og miljøvern diskursen», mens *forkjemperne* er bærere av «oljevelferd og næringsutvikling diskursen». «Grønn vekst og miljøvern diskursen» bæres hovedsakelig av miljøvernorganisasjoner og representanter fra politiske partier. Aktørene har et idealistisk utgangspunkt og en konstruktivistisk forståelse av klimarisiko, hvor konsekvensene og usikkerhetene ved Wisting feltet blir vektlagt. Hovedinnholdet i diskursen er at usikkerheten er så stor på grunn av svakt kunnskapsgrunnlag, manglende erfaring med oljevirkosomhet så langt nord og potensielt alvorlige konsekvenser for det særlig verdifulle og sårbare område nær iskantsonen. Klimarisikoen oppfattes som høy og uakseptabel i denne diskursen. «Oljevelferd og næringsutvikling diskursen» bæres av oljeaktørene som har et teknokratisk perspektiv og en realistisk forståelse av klimarisiko. Aktørene vektlegger sannsynlighetsaspektet for Wisting feltet og vurderer det som lavt, noe som fører til lave konsekvenser. Denne diskursen mener at Wisting er akseptabelt og forsvarlig på grunn av den lave klimarisikoen. Begge diskursene deler likevel oppfatningen om at miljøbevissthet er en viktig forutsetning, at man må sikre en bærekraftig utvikling og at Nord-Norge er avhengige av vekst. Det er imidlertid ulike tolkninger av hvordan disse risikoproblemene skal løses. Det foreligger normativ tvetydighet i tolkningen av begreper som *klimarisiko, bærekraftig utvikling, kunnskap og føre-var*. Samtidig som det er en fortolkende tvetydighet i henhold til om Wisting feltet er akseptabelt eller uakseptabelt.

Mine empiriske funn peker i retning av at debatten jeg har studert i løpet av undersøkelsesperioden, påvirker beslutningsprosessen om Wisting. Jeg har studert hvordan debatten kan påvirke faglige utredninger, ved at de ofte representerer virkelighetsforståelsen og klimarisikoforståelsen fra den diskursen som tekstforfatteren definerer seg innenfor. Hvilken diskurs en aktør trekker veksler på i debatten om Wisting, er altså med på å sette føringer for resten av beslutningsprosessen. Spørsmålet om hvordan Norge skal ivareta klimaforpliktelsene i henhold til 1,5-gradersmålet i Parisavtalen og sikre vekst i Nord-Norge, virker fremdeles å være gjenstand for forhandlinger blant aktørene i debatten. En felles oppfatning om at «Norge må gjøre noe og at det må være bærekraftig» er også en forutsetning som kan legge føringer for beslutningsprosessen. *Forkjemperne* anser utbyggingen av Wisting feltet som bærekraftig for næringsutviklingen i Nord-Norge, mens *motstanderne* mener at den høye klimarisikoen vil ha negative konsekvenser som går utover fremtidige generasjoner og dermed være i strid med prinsippet bærekraftig utvikling.

De ulike oppfatningene av klimarisiko legger dermed premissene for prosessen, ved at for eksempel oljeaktørene velger å ikke benytte seg av historisk data for å vurdere risikoene tilknyttet Wisting feltet. Dette resulterer blant annet i at konsekvensutredningene til Equinor ikke inkluderer verst tenkelige scenarioer på grunn av de lave sannsynlighetene for uønskede hendelser. Motstanderne oppfatter dette valget som et svakt kunnskapsgrunnlag med store usikkerhetsmomenter. Dette indikerer at «grønn vekst og miljøvern diskursen» som oljemotstanderne definerer seg innenfor, har en *føre-var* tankegang. «Oljevelferd og næringsutvikling diskursen» oppfatter Wisting som akseptabelt på grunn av lave sannsynligheter og har en *kost-nytte* tilnærming. På denne blir beslutningsprosessen om Wisting formet av sosiale strukturer i samfunnet (språk, makt og ideologi) og sosiale begivenheter (debatten om Wisting) mediert av sosial praksis (diskursens karakter).

Det er tydelig at «grønn vekst og miljøvern diskursen» har hatt en sterkere posisjon i debatten enn «oljevelferd og næringsutvikling diskursen», som har hatt mindre tydelige stemmer. På bakgrunn av dette har det vært interessant å studere hvordan miljødiskursen er med på å utfordre både maktposisjonen og det teknokratiske synet til oljeaktørene. Oljeaktørene forsøker å spille på et teknokratiske perspektiv som tilsier at de er «ekspertene» i debatten, og hevder at konsekvensutredningen er et «godt nok» beslutningsgrunnlag. I oppgaven har jeg vist at hva som oppfattes som «godt nok» er en subjektiv vurdering, noe som tydeliggjøres gjennom representasjonen «konsekvensutredningen er mangelfull». Utarbeidelsen av

tilleggsutredningen, kan trekke paralleller til en *føre-var* strategi blant oljeforkjemperne. Det virker imidlertid å bli brukt for å legitimere Wisting som akseptabelt. Med tanke på miljødiskursen sin store oppslutning og sterke posisjon, så mener jeg at aktørene innenfor denne diskursen også kan betraktes som «eksperter» med sin bredere tilnærming til vurderingen av klimarisiko. Debatten har vist at den diskursen som har størst oppslutning og «står sterkest i kampen» vil naturligvis påvirke hvilke risikoaspekter og verdier som vektlegges, samt hva som inkluderes i utredninger. Som et resultat av debatten ble investeringsbeslutningen om Wisting utsatt, noe som gjør at en kan stille spørsmål ved om makten har måttet vike for rasjonaliteten. Diskurser er likevel dynamiske, som betyr at de oppfatningene aktørene hadde i løpet av undersøkelsesperioden er ikke nødvendigvis gjeldende i fremtiden. Det betyr også at diskursenes posisjoner kan endre seg dersom en ny debatt oppstår i forbindelse med investeringsbeslutningen i 2026.

6. 1 Videre forskning

Det vil være interessant å se om en ny debatt angående utbyggingen av Wisting oppstår, i forbindelse med den planlagte investeringsbeslutningen i 2026. I et slikt tilfelle vil det være relevant å undersøke hvordan utsettelsen av Wisting har lagt forutsetninger og føringer for hva som undersøkes og hvem som involveres for den kommende beslutningsprosessen. Det vil også være interessant å se om det er et skifte i diskursenes posisjon i debatten, og om forståelsen av klimarisiko blant aktørene har endret seg. Det vil være fullt mulig å gjennomføre et nytt søk i Atekst med den samme søkestrengen som jeg brukte i undersøkelsesperioden. Med utgangspunkt i figuren jeg har utarbeidet, som kombinerer Faircloughs (2003) analytiske modell med Renn (2008) sin Risk Governance modell, så kan det være interessant å utforske muligheten for å anvende den i andre dominerende debatter i media. Jeg har valgt å bruke Risk Governance på en innovativ måte, noe som kan tilføre nye perspektiver til aktørenes forståelse av risikoterminologier i andre petroleumsdebatter.

Referanseliste

- Angelsen, T. A. (2022, 12. november). For Nord-Norge må dette være dødskjipt. *Harstad Tidende*, s. 8. Hentet fra Mediearkivet.
- Aven, T. (2015). *Risikostyring: Grunnleggende prinsipper og ideer* (2.utg.). Universitetsforlaget.
- Aven, T. (2020). Climate change risk – what is it and how should it be expressed? *Journal of Risk Research*, 23(11), 1387-1404. <https://doi.org/10.1080/13669877.2019.1687578>
- Aven, T. & Renn, O. (2009). On risk defined as an event where the outcome is uncertain. *Journal of Risk Research*, 12 (1), 1-11. <https://doi.org/10.1080/13669870802488883>
- Aven, T. & Renn, O. (2010). *Risk management and governance: Concepts, guidelines and applications*. Springer.
- Aven, T. & Thekdi, S. (2021). *Risk Science: An introduction*. Taylor & Francis Group.
- Bergskaug, E. (2022, 9. november). Sametinget bekymret for den totale belastningen Wisting prosjektet fører til. *Alltinget*. Hentet fra Mediearkivet.
- Bergskaug, E. & Rashid, L. (2022, 26. oktober). Wisting-verkebyll i nord: AP og Sp i Finnmark krever oljen til land. *Alltinget*. <https://www.altinget.no/artikkel/wisting-verkebyll-i-nord-ap-og-sp-i-finnmark-krever-oljen-til-land>
- Biele, E., Thoresen, L. & Sande, M.E.I. (2022, 28. oktober). Wisting-feltet – en klimabombe som må stoppes. *Sunnmørsposten*, s.28-29. Hentet fra Mediearkivet.
- Bjartnes, A. (2022, 3. mai). Kampen om Wisting blir lang og hard. *Energi og klima, Norsk klimastiftelses nettavis*. <https://energiogklima.no/meninger-og-analyse/klimavalg21/kampen-om-wisting-blir-lang-og-hard/>
- Brandvold, Å. & Henmo, J. (2022, 11.november). Feiret seier over Wisting. *Klassekampen*, s. 6-7. Hentet fra Mediearkivet.
- Carstens, H. (2023, 13. januar). Før fredagspilsen: vi savner analysen. *Geo 365*. <https://geo365.no/olje-og-gass/vi-savner-analysen/>
- Elstad, I. (2022, 27. oktober). Konsekvensane for klimaet? *Nordlys*, s. 29. Hentet fra Mediearkivet.
- Elstad, I. & Mathiesen, G. (2022, 23. mai). Skal vi gje ungene våre eit omvendt kinderegg? – nye olje – og gassfelt er det motsette av kva verdas folk treng. *Nordlys*, s. 22. Hentet fra Mediearkivet.
- Engen, O.A.H., Gould, K.A.P., Kruke, B.I., Lindøe, P.H., Olsen, K.H. & Olsen, O.E. (2021). *Perspektiver på samfunnssikkerhet* (2.utg.). Cappelen Damm Akademisk.

- Equinor Energy AS. (2022a). *Wisting PUD del II: Konsekvensutredning*. Equinor Energy AS.
<https://cdn.sanity.io/files/h61q9gi9/global/d099700b5ec5825bfec9e5ecadc7c72fe7e592c9.pdf?puD-del-ii-konsekvensutredning-wisting-equinor.pdf>
- Equinor Energy AS. (2022b). *Wisting PUD del II: Tilleggsutredning*. Equinor Energy AS.
<https://cdn.equinor.com/files/h61q9gi9/global/91d4ff7c8ea0f8f26d399c686efda612771a7ef4.pdf?wisting-pud-del-II-tilleggsutredning-equinor.pdf>
- Equinor Energy AS. (2022c). *Høringsuttalelser*. Equinor.
<https://cdn.equinor.com/files/h61q9gi9/global/ef9ec8860c86f0e207ff547addeb75bbc3f68c08.pdf?horingsuttalelser-wisting-equinor.pdf>
- Equinor ASA. (2022d, 10. november). *Investeringsbeslutnings for Wisting- prosjektet utsettes*. <https://www.equinor.com/no/nyheter/20221110-investeringsbeslutning-wisting-prosjektet-utsettes>
- Eriksen, S.J. (2022, 6. mai). Wisting er en klimaversting – Slakter Equinors utredning. *Finnmark Dagblad*, s. 12-13. Hentet fra Mediarkivet.
- Ertesvåg, F. (2022, 11. juni). Venstre-Melby: Utfordrer eks-sjefen til å skrote omstridt oljefelt. VG. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/0GRpkB/venstre-melby-utfordrer-eks-sjefen-til-aa-skrote-omstridt-oljefelt>
- Fairclough, N. (1993). Critical discourse analysis and the marketization of public discourse: the universities. *Discourse & Society*, 4(2), 133-168.
<https://doi.org/10.1177/0957926593004002002>
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse: Textual analysis for social research*. Routledge.
- Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. (2nd ed.). Longman.
- Fiskeridirektoratet. (2022, 7. November). *Equinor ASA – høringsuttalelse – Konesjonssøknader om elektrifisering av Hammerfest LNG (Melkeøya) og Wisting feltet*. <https://webfileservice.nve.no/API/PublishedFiles/Download/6248fede-c260-4ba2-80f4-416512eea9b7/202117857/3429903>
- Flyvbjerg, B. (1991). *Rationalitet og magt: 2 : En case-baseret studie af planlægning, politik og modernitet*. Akademisk forlag.
- FN-sambandet. (2021, 28.oktober). *Bærekraftig utvikling*.
<https://www.fn.no/tema/fattigdom/baerekraftig-utvikling>
- Forskrift om konsekvensutredninger. (2017). *Forskrift om konsekvensutredninger*. (FOR-2017-06-21-854). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-21-854/§1#§1>

- Granli, T. L. (2022, 4.mai). *NTL sier nei til konsekvensutredning av Wisting – feltet*. Norsk tjenestemannslag <https://www.ntl.no/artikkel/213999>
- Greenpeace. (2022, 7. November). *Oljesøl fra Wisting vil dekke hele Barentshavet: Nyheter*. <https://www.greenpeace.org/norway/nyheter/energi/oljesol-fra-wisting-vil-dekke-hele-barentshavet/>
- Greenpeace. (u.å.). *Stopp Wisting!* Hentet 25. januar 2023 fra https://www.greenpeace.org/norway/laer_trashed/klima/stopp-wisting/
- Grunnloven. (1814). *Kongeriket Norges Grunnlov (LOV-1814-05-17)*. Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17/KAPITTEL_1-4
- Hanssen, S.D. (2011). *Rasjonelle beslutninger og diskursive kamper - spillet om Lofoten og Vesterålen*. [Masteroppgave, Universitetet i Stavanger]. UiS Brage. <https://uis.brage.unit.no/uis-xmlui/handle/11250/184598>
- Hauge, L. H. (2022, 10. november). Equinor utsetter beslutning om Wisting-prosjekt. *FriFagbevegelse*. <https://frifagbevegelse.no/nyheter/equinor-utsetter-beslutning-om-wistingprosjektet-6.158.915122.19a7e493c9>
- Hessen, D.O. (2020). *Verden på vippepunktet: Hvor ille kan det bli?* (1.utg.). Res publica.
- Hole, L.R. & Dagestad, K-F. (2022). *Simulations of hypothetical oil spills from the Wisting oil field in the Barents Sea* (Rapport no.12/2022). Meteorologisk institutt. <https://www.met.no/sokeresultat/attachment/inline/68603da1-1a0d-4b94-97ef-8538eac8fe85:c39584971533b11a07a5cb0735030fd1073bd913/MET-report-12-2022.pdf>
- Hovland, K.M. (2022, 24. oktober). Slik vil Equinor sikre trygg Wisting – utbygging. *E24 nettavis*. <https://e24.no/olje-og-energi/i/gEEIIVA/slik-vil-equinor-sikre-trygg-wisting-utbygging>
- Hovland, K.M. & Rustad, M.E. (2022, 11. november). Wisting-avgjørelse kan bli utsatt helt til 2026. *Bergens tidende*, s. 14. Hentet fra Mediearkivet.
- Hui-Min LI, Xue-Chun WANG, Xiao-Fan ZHAO, & Ye. QI. (2021). Understanding systemic risk induced by climate change. *Advances in Climate Change Research*, 12(3), 384-394. <https://doi.org/10.1016/j.accre.2021.05.006>
- Ibenholt, K., Lindhjem, H., Skjelvik, J.M., Rasmussen, I., Vennemo, H. & Dypdahl, H. (2010). *Samfunnsøkonomisk analyse av eventuell utvidet petroleumsvirksomhet i Barentshavet – Lofoten* (Vista Analyse AS Rapport 2010/20). Klima – og miljødepartementet. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/md/vedlegg/hav_vannforvaltning/forv

[altningsplanen barentshavet/rapporter/samfunnsokonomisk analyse av eventuell utvidet petroleumsvirksomhet i barentshavet vista analyse 101126.pdf](#)

- Jørgensen, M.W. & Phillips, L. (1999). *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde Universitetsforlag.
- Klima – og forurensningsdirektoratet. (2012). *FNs klimapanel: Spesialrapport om håndtering av risikoen for ekstreme hendelser og katastrofer for å forbedre tilpasningen til klimaendringer*. (TA-2881). Miljødirektoratet.
<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/klif2/publikasjoner/2881/ta2881.pdf>
- Kriz, S. (2022a, 17 februar). Ikke bygg oljeplattform i oppvekstområdet for truet sjøfugl! *Stavanger Aftenblad*, s. 37. Hentet fra Mediearkivet.
- Kriz, S. (2022b, 8. mai). Utbyggingen av Wisting-feltet er en tikkende miljøbombe. *Stavanger Aftenblad*. <https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/MLG1gM/utbygging-av-wisting-feltet-er-en-tikkende-miljoebombe?code=txDasG2tctFVWXIGrMgNvumgvvhtFN8gfeTeyijRVm3xBnCsGbDkyeEUBV21dUiY&code=DSW5UqbJJSuisRTc5zl4ZYIQsSwxGm66i9wAdyXFBKv42C13fhh9DNJdCMP6kmYf>
- Lahammar, A. (2022, 5. desember). Elendig statsbudsjett for Finnmark. *Kronstadposten*.
<https://kronstadposten.no/elendig-statsbudsjett-for-finnmark/05.12-14:12>
- Larsen, L-H., Fredriksen, R., Emblow, C. & Aune, M. (2021). *Delrapport 1: Virkninger for marint naturmiljø, fiskeri og oppdrett ved anlegg og drift av Wisting; kraft fra land* (Akvaplan – niva Rapport 2021 63130.01). Equinor Energy AS.
<https://cdn.sanity.io/files/h61q9gi9/global/207f317b3de5964d5213ccdf1e1eddb4f76924cb.pdf?akvaplan-niva-wisting-virkninger-for-marint-naturmiljoe-fiskeri-oppdrett-av-kraftkabel-equinor.pdf>
- Larsen, L-H., Sagerup, K., Evenset, A., Pedersen, K.B., Tassara, L., Fredriksen, R., Emblow, C. & Aune, M. (2021). *Virkninger for marint naturmiljø, fiskeri og oppdrett ved utbygging og drift av Wisting feltet, inkludert gasseksportør* (Akvaplan-niva Rapport 2021 63130.02). Equinor Energy AS.
<https://cdn.sanity.io/files/h61q9gi9/global/f6cec6db3dfb7ae135d730a85142f707a8c3e473.pdf?akvaplan-niva-virkninger-for-marint-naturmiljoe-fiskeri-oppdrett-ved-utbygging-og-drift-av-wisting-inkl-gasseksportroer-equinor.pdf>
- Lillegård, H. (2022, 5. november). Oljeleting i Arktis: En krise uten sidestykke. *Dagbladet*.
<https://www.dagbladet.no/nyheter/en-krise-uten-sidestykke/77612303>

- Lukes, S., & British Sociological Association. (2005). *Power: A radical view*. (2.utg., expanded ed., pp. VIII, 192). Red Globe Press.
- Lunga, T. I. (2022, 1. februar). Motstand mot delt driftsmodell: vi skal jobbe for å sikre flest mulig arbeidsplasser. *iFinnmark Pluss*. <https://www.ifinnmark.no/motstand-mot-delt-driftsmodell-vi-skal-jobbe-for-a-sikre-flest-mulig-arbeidsplasser/s/5-81-1534266?key=2023-06-14T11:49:25.000Z/retriever/ed920b4594f87c22ad939b76dbd1209273c18dc8>
- Madsen, P. (2022, 28.oktober). Vil stoppe oljefelt – demonstrerte mot Wisting. *Tønsbergs Blad*, s. 2. Hentet fra Mediearkivet.
- Mediearkivet (u.å.). *Atekst*. Retriever.
- Meld. St. 20 (2019-2020). *Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene – Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak*. Klima – og miljødepartementet.
- <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-20-20192020/id2699370/>
- Miljødirektoratet. (2021, 2. mars). *Klimarisiko treffer kommunene*.
- <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2021/mars-2021/klimarisiko-treffer-kommunene/>
- Miljødirektoratet. (2022a, 28. april). *Høring av konsekvensutredning – utbygging og drift av Wisting-feltet i Barentshavet*. Equinor Energy AS.
- <https://cdn.sanity.io/files/h61q9gi9/global/ef9ec8860c86f0e207ff547addeb75bbc3f68c08.pdf?horingsuttalelser-wisting-equinor.pdf>
- Miljødirektoratet. (2022b, 4. april). *Hovedfunn i tredje del i sjette hovedrapport*.
- <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/dette-sier-fns-klimapanel/sjette-hovedrapport/hovedfunn-tredje-del-sjette-hovedrapport/>
- Naturvernforbundet. (u.å.). *Wisting: Naturvernforbundet*. Hentet 25. januar fra <https://naturvernforbundet.no/wisting/>
- Neumann, I.B. (2001). *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*. Fagbokforlaget.
- Noodt, T. & Dahl, I. (2022, 4. November). Wisting må ikke bygges ut. *Altaposten*.
- <https://www.altaposten.no/meninger/i/KnMXr6/wisting-maa-ikke-bygges-ut>
- NOU 2018: 17. (2018). *Klimarisiko og norsk økonomi*. Finansdepartementet.
- <https://www.regjeringen.no/contentassets/c5119502a03145278c33b72d9060fbc9/no/pdfs/nou201820180017000dddpdfs.pdf>

- Norges institusjon for menneskerettigheter [NIM]. (2022, 18. mars). *NIMs utredning til OED om Grunnloven §112 og plan for utbygging og drift av petroleumsforekomster*.
<https://www.nhri.no/wp-content/uploads/2022/03/Sammendrag-av-NIMs-utredning-til-OED-om-Grunnloven-§-112-og-plan-for-utbygging-og-drift-av-petroleumsforekomster.pdf>
- Norges vassdrags – og energidirektorat [NVE]. (2022). *Elektrifisering av Wisting*.
<https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak/?id=8723&type=A-1%2CA-5>
- Norsk petroleum. (u.å.). *Funn: 7324/8-1 (WISTING)*. Hentet 2. juni 2023 fra
<https://www.norskpetroleum.no/fakta/funn/73248-1-wisting/>
- Nyvold, C.E., Ovesen, S. & Greger, S. (2021). *Utbygging og drift av Wisting: Samfunnsmessige konsekvenser*. Equinor Energy AS.
<https://cdn.sanity.io/files/h61q9gi9/global/0f7b6b28469e1dbc3ddfaa639343224e3f35d92e.pdf?kpb-wisting-samfunnsmessige-konsekvenser-equinor.pdf>
- Næss, M. S. (2016, 5. April). Fremtidstro og optimisme i hjertet av nordområdene. *NæringsRapport*. https://issuu.com/naeringsrapport/docs/nrapp_1605
- Nøttveit, A.R. & Hauge, L.R. (2022, 10. november). Equinor utset avgjerda om utbygging av Wisting-feltet. *Framtida*. <https://framtida.no/2022/11/10/equinor-utset-avgjerda-om-utbygging-av-wisting-feltet>
- Oljedirektoratet. (2019). *Petroleumsvirksomhet i nordområdene*. (Rapportnr. OD-15-17).
<https://www.npd.no/globalassets/1-mpd/publikasjoner/rapporter/petroleumsvirksomhet-i-nordomradene.pdf>
- Persen, L.B. (2022, 8. november). Dette AP-møtet sa nei til Wisting: ønsker at de skal lytte til ungdommen. *iFinnmark Pluss*. <https://www.ifinnmark.no/dette-ap-motet-sa-nei-til-wisting-jeg-onsker-at-de-skal-lytte-til-ungdommen/s/5-81-1693758?key=2023-06->
- Petroleumsloven. (1996). *Lov om petroleumsvirksomhet* (LOV-1996-11-29-72). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1996-11-29-72>
- Quillfeldt, C.H.v. (Red.). (2010). Det faglige grunnlaget for oppdateringen av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. *Fisken og havet, særnummer I a-2010*. Havforskningsinstituttet.
https://www.hi.no/resources/FH_1a_2010.pdf
- Raavand, H. H. (2022, 27. juni). Wisting-feltet vil gi liten lokal verdiskaping og bør droppes. *Finnmark Dagblad*, s. 24-25. Hentet fra Mediarkivet.

- Regjeringen. (2023, 14. februar). *Konsekvensutredninger*.
<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/innsiktsartikler-klima-miljo/konsekvensutredninger/id2076809/>
- Regjeringen (2022, 06. juli). *Miljøvernssamarbeidet i Arktis*.
<https://www.regjeringen.no/no/tema/svalbard-og-polaromradene/innsiktsartikler-polaromradene/arktisk-miljovernssamarbeid/id2350804/>
- Renn, O. (2008). *Risk Governance: Coping with Uncertainty in a Complex World* (1.utg.). Routledge.
- Renn, O. (2016). Systemic Risks: The New Kid on the Block. *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 58(2), 26-36.
<https://doi.org/10.1080/00139157.2016.1134019>
- Renn, O., Laubichler, M., Lucas, K., Kröger, W., Schanze, J., Scholz, R.W., & Schweizer, P.-J. (2022). Systemic Risks from Different Perspectives. *Risk Analysis*, 42(9), 1902-1920. <https://doi.org/10.1111/risa.13657>
- Riksrevisjonen. (2019). *Undersøkelse av myndighetenes arbeid med å ivareta miljø og fiskeri ved petroleumsvirksomhet i nordområdene*. (Dokument 3:9 (2018-2019)).
<https://www.riksrevisjonen.no/petroleumsvirksomhet-i-nordomradene/>
- Ringdal, H., Vennemo, H. & Strøm, V. (2022). *Ringvirkninger fra utbyggingen av Wistingfeltet: En kommentar til eksisterende analyser*. (Rapport 2022/09). Vista analyse.
https://vista-analyse.no/site/assets/files/7711/va-rapport_2022-09_ringvirkninger_av_wisting.pdf
- Rittel, H.W.T & Webber, M.M. (1973). *Dilemmas in a General Theory of Planning*. *Policy Sciences*, 4(2), 155-169. <https://doi.org/10.1007/BF01405730>
- Rustad, H. (2022, 10. november). Wisting utsatt til 2026, stor skuffelse i Hammerfest. *Document*. <https://www.document.no/2022/11/10/wisting-utsatt-til-2026-stor-skuffelse-i-hammerfest/>
- Ryggvik, H. (2021). *På kanten: norsk oljevirkosomhet i Barentshavet og hvorfor det må settes en strek* (1.utg.). Cappelen Damm.
- Schweizer, P.-J. (2021). Systemic risks – concepts and challenges for risk governance. *Journal of Risk Research*, 24(1), 78-93. <https://doi.org/10.1080/13669877.2019.1687574>
- Skoglund, T. (2022, 10. november). Siste: utsettes fire år. *Altaposten pluss*.
<https://www.altaposten.no/nyheter/i/9z3ym5/utsetter-avgjoerelse-om-bygging-av-wisting-beslutning-kommer-ikke-foer-i-2026?>
- Skrede, J. (2017). *Kritisk diskursanalyse* (1.utg.). Cappelen Damm Akademisk.

- Stokke, H.S. (2022, 1. november). Wistingfeltet – ei klimabombe. *Under dusken*, s.10. Hentet fra Mediearkivet.
- Storhaug, R. & Skorge, W. (2022, 12. juni). La oljefeltet Wisting hvile i fred! *Stavanger Aftenblad*. <https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/nWEWMm/la-oljefeltet-wisting-hvile-i-fred>
- Systad, G.H.R. (2022). *Sjøfugl i Barentshavet med fokus på bestander som kan berøres av aktivitet på Wisting feltet: Kunnskapsstatus basert på arbeidet i nøkkellokalitetene til SEAPOP* (NINA Rapport 2088). Equinor Energy AS.
[https://cdn.sanity.io/files/h61q9gi9/global/6b5a2d228bb1f5abe4d4e24a4332cfa98af54149.pdf?nina-wisting-sjoefugl-equinor-\(1\).pdf](https://cdn.sanity.io/files/h61q9gi9/global/6b5a2d228bb1f5abe4d4e24a4332cfa98af54149.pdf?nina-wisting-sjoefugl-equinor-(1).pdf)
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5.utg.). Fagbokforlaget.
- Trellevik, O. (2022, 4. november). Et viktig klimaprojekt. *Bergensavisen*, s.25. Hentet fra Mediearkivet.
- Tvedt, H.B. (2022). *Miljørisiko – og Oljevernberedskapsanalyse for Wisting-feltet i Barentshavet* (Rapportnr. 2021-0737, Rev.2). Equinor Energy AS.
<https://cdn.sanity.io/files/h61q9gi9/global/e9633d28930a42a3d7bd66ee94e5b6693a9ea668.pdf?dnv-wisting-miljoerisiko-og-oljevernberedskapsanalyse-equinor.pdf>
- Viseth, E.S. (2021, 8. juli). Miljødirektoratet advarer mot Equinor-hastverk på grunn av oljeskattepakka. *Teknisk ukeblad*. <https://www.tu.no/artikler/miljodirektoratet-advarer-mot-equinor-hastverk-pa-grunn-av-oljeskattepakka/511766>
- Wistrøm, Ø. (2022, 2. november). Stopp Wistingfeltet. *Gjengangeren*, s. 9. Hentet fra Mediearkivet.
- WWF verdens naturfond. (2022, 20.oktober). *Wisting-feltet blir høstens store oljeslag: nyheter*. <https://www.wwf.no/nyheter/wisting-feltet-blir-hostens-store-oljeslag>